

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

21 - 27 AĞUSTOS 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

21 - 27 AĞUSTOS 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
BORÇ RAYDAN ÇIKTI	3
DOĞRUDAN TEMİNLE SERMAYE TRANSFERİ	4
İŞSİZLİK ARTIYOR, İSTİHDAM SORUNU BÜYÜYOR!	5
İŞSİZLİK VE İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ	8
KADIN İŞSİZLİĞİ TÜM İŞSİZLİK TÜRLERİNDE EN YÜKSEK KATEGORİ	9
MİLYONLAR SEFALETE İTİLİYOR, SOSYAL YAŞAMDAN KOPARILIYOR!	9
KONUTLARDA EN YÜKSEK FİYAT ARTIŞI TÜRKİYE'DE	10
ŞİRKETLER TASFİYE EDİLİYOR, ESNAF İFLAS EDİYOR, İŞSİZLİK ARTIYOR!	10
TÜRKİYE'NİN EKONOMİK BAĞIMSIZLIĞI 'ALACAKLILARA' İPOTEK EDİLDİ!	11
YOKSULLUK SINIRI 40 BİN TL'YE DAYANDI	12
MÜTEAHHİTLERE DEV TRANSFER	12
MEMURLARIN YÜZDE 82'SİNİN EVLENECEK VEYA ÇOCUK EVLENDİRECEK PARASI YOK	13
KONUT KİRALARINDAKİ YILLIK ARTIŞ YÜZDE 138'E ULAŞTI	13
İSTANBUL'DA İKİ EMEKLİ MAAŞIYLA BİR DAİRE KİRALANAMIYOR	14
İKTİDARIN HESABI ÇARŞIYA UYMADI!	15
ENFLASYON BEKLENTİSİNDE REKOR ARTIŞ	16
AÇLIK, BASKI VE GERİCİLİK	17
EN YAKICI SORUN AÇIK ARA YOKSULLUK	17
ÇAYKUR'DAN ÇAYA ÜÇ AYDA ÜÇÜNCÜ ZAM	19
FINDIK ÜRETİCİSİNİN EMEĞİ YOK SAYILIYOR.	19
MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLER	20
CHP'DEN MEVSİMLİK TARIM EMEKÇİLERİNİN SORUNLARINA 10 MADDELIK ÇÖZÜM ÖNERİSİ	20
AKP İSRAFIN ÜSTÜNÜ 'ÖRTEMEDİ'	22
AYDA 50 BİN TL'LİK 'HUZUR'	23
İSTEYENİN BİR YÜZÜ KARA	23
PARA YUTAN DEV ORDU	24
TASARRUF GENELGESİ BAHÇEYE GÖMÜLDÜ	25
ŞOV UZUN SÜRMEDİ	25
TARIM KREDİ'DE BALANS BOZULDU	26
TATİLE GİDEMİYENLERİN SAYISI ARTTI	26
TOSYALI DEPREM ŞEHRİNİ KUŞATIYOR	27
TEMMUZ AYINDA EN AZ 182 İŞÇİ HAYATINI KAYBETTİ	27
ÜLKEDEKİ EN BÜYÜK KÖTÜLÜK AKP	30
HER ALAN SORUN YUMAĞI	32
ÜCRETSİZ OLACAK DENİLEN HPV AŞISINA ZAM YAPILDI	33
ZAMLAR NEDENİYLE AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİ KAPANMA NOKTASINA GELDİ	33
OLAĞANDIŞI DURUMLARA DAYANIKSIZ BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ	34
ENGELLİLER İÇİN BAĞIMSIZ YAŞAM HAKKI	35
ŞU FIRAT'IN SUYU AKAR SİYANÜRLÜDÜR	36
KASTAMONU'DAKİ BAKIR MADENİNDEN SUYA AĞIR METALLER BIRAKILIYOR	37
KUKLACI DOÇENT	37
TÜRKİYE'DE ÖĞRENME YOKSULLUĞU	38
KÖKLÜ LİSELERDEN AÇIKÖĞRETİME GÖÇ	38
GEÇİM GÖÇÜ	39
ALMANYA'YA İLTİCA TALEPLERİ YÜZDE 202 ARTTI.	40
SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK SAYISI İKİYE KATLANDI	40
DEPREM BÖLGESİNDEKİ EĞİTİMİN NİTELİĞİ KONUŞULMUYOR	42
FİZİKİ AÇIDAN DEPREM BÖLGESİNDE EĞİTİME HAZIR MIYIZ?	43
DEPREM BÖLGESİNDE ÖĞRETMEN İHTİYACI KARŞILANDI MI?	44
İNFAZ YASASI, YAP-BOZ METNİNE DÖNÜŞTÜ!	46
AKP'Lİ BELEDİYE, ALTINCI KEZ MAHKEME KARARINI HIÇE SAYDI	46
HATAY DİKMECEDE HAK MÜCADELESİ!	47
25 YIL İSTANBUL'U, 21 YILDIR TÜRKİYE'Yİ YÖNETENLER DEPREMİ YOK SAYDILAR!	48

21 - 27 AĞUSTOS 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*21 Ağustos 1915'de **İkinci Anafartalar Savaşı** başladı.

*21 Ağustos 1922'de Mustafa Kemal Paşa, Ordu Komutanlarıyla Akşehir'de yaptığı son toplantıda, **Büyük Taarruz emrini** verdi.

*22 Ağustos 1942 Türk basının cesur kalemi gazeteci ve yazar **Uğur Mumcu'nun doğum günü**.

*22 Ağustos 1986'da siyasetçi, devlet adamı ve Cumhurbaşkanı **Celâl Bayar hayatını kaybetti**.

*24 Ağustos 1925'de Kastamonu'ya gelen Atatürk, **Şapka ve Kıyafet Devrimi**'ni başlattı. 25 Ağustos 1925'de Mustafa Kemal Paşa, sivil elbisesi ve "panama şapka" ile İnebolu Türkocağı'nda ünlü Şapka Nutku'nu verdi. "Şapka Giyilmesine İlişkin Kanun" da 25 Kasım 1925'te kabul edildi.

*26 Ağustos 1071'de Büyük Selçuklu Hükümdarı Alp Arslan komutasındaki ordunun, Romen Diyojen komutasındaki Bizans ordularını yenmesiyle, **Malazgirt Meydan Muharebesi** kazanıldı.

*26 Ağustos 1921'de Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın Sakarya Meydan Muharebesi'ndeki emri: "**Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır.** Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz."

*26 Ağustos 1922'de Türk Ordusu, Batı Cephesi'nde Yunan Ordusu'na **büyük taarruza** başladı. Türk Ordusu Başkomutanı Mareşal Gazi Mustafa Kemal Paşa, taarruzu bizzat Kocatepe'den idare ediyordu.

*26 Ağustos **Dünya Köpek Günü**

BORÇ RAYDAN ÇIKTI

İktidarın özelleştirme ajandasında yer aldığı iddia edilen ve atamalar ile "AKP'nin arka bahçesi" haline getirilen TCDD'nin borcu tam 7,1 milyar TL'ye ulaştı.

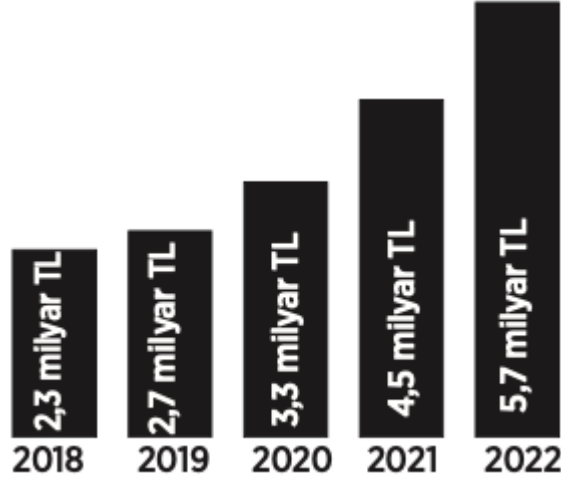
Liyakatsiz görevlendirmeler ve kötü yönetim nedeniyle zarar ettiği ileri sürülen TCDD'nin Hazine borcu rekor seviyeye çıktı. Yüksek hızlı tren bilet ücretlerine birbiri ardına zam yapan kurumun 31 Mayıs'ta 6 milyar 203 milyon 877 TL olan Hazine borcunda, 30 Haziran itibarıyla yüzde 15 artış kaydedildi. Kurumun Hazine borcunda, "6461 Sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Kanunu" kapsamında bölünmenin gerçekleştiği 2016'ya oranla yaşanan artış ise yüzde 347 oldu.

1 Mayıs 2013 tarihinde çıkarılan, '6461 Sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleşmesi Kanunu'nun yasalasmasından kısa bir süre sonra TCDD ikiye bölündü. Kanun kapsamında 14 Haziran 2016'da TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi faaliyete başladı.

Büyük Artış

Muhalefet, "Özelleştirmenin yolunu açmak için" TCDD'nin bölündüğünü savunurken kurum, yıllar itibarıyla adeta borç batağına saplandı. 2016'da 1 milyar 600 milyon 773 bin TL olan TCDD'nin Hazine borcunda 2017-2022 döneminde yaşanan değişim tabloyu gözler önüne serdi.

Buna göre, 2017'de 1 milyar 899 milyon 650 bin TL olan TCDD'nin Hazine borcu, yıllara göre şöyle sıralandı:

Rekor Kırıldı

Bu yılın ilk yarısı tamamlandığında ise TCDD'nin borcu, rekor seviyeye ulaştı. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, 30 Haziran itibarıyla kurumun borcu, 7 milyar 167 milyon 61 bin TL olarak kayıtlara geçti. Borcun 3 milyar TL'sinin vadesi geçmiş borçlardan oluştuğu bildirildi. TCDD'nin borcu, ülkede faaliyet gösteren dört KİT'in toplam Hazine borcunun yüzde 86,5'ini oluşturdu.

DOĞRUDAN TEMİNLE SERMAYE TRANSFERİ

İktidar, tabanını oluşturmak için İslami yapılarda örgütlenen küçük ve orta büyüklükteki sermaye gruplarını ihmal etmedi. Kamu alımları, sermaye transferi için bir aparat olarak devreye sokuldu.

AKP, siyasi hegemonyasını inşa ederken merkezdeki büyük rantı dev projelerle sınırlı sayıdaki sermaye gruplarına aktardı. Ancak tabanını oluşturmak için ve TÜSİAD dışında MÜSİAD gibi İslami yapılarda örgütlenen küçük ve orta büyüklükteki sermaye gruplarını da ihmal etmedi. Her iki gruba sermaye transferi yapılmasında en önemli aparat da kamu alımları oldu.

Mal, hizmet ve yapım ihalelerinin belli gruplara aktarılmasını sağlamak için Kamu İhale Kanunu'nda çok sayıda değişiklik yapıldı. Alt mevzuatla da oynandığı için net olarak hesaplanma olanağı kalmadığından "200'den fazla" diye ifade edilen bu değişikliklerin çoğunun adresi belliydi. Hemen hemen her değişiklik belli gruplara rant aktarımını kolaylaştırdı. Bu değişikliklerde en fazla dikkati çeken, istisnaları arttıran ve pazarlıkla alım yapmayı kolaylaştıran düzenlemeler oldu. Bu yöntem daha çok büyük ölçekli alımlarda gündeme geldi.

Bu arada çoğu yerel kökenli olan küçük ve orta ölçekli sermaye gruplarını palazlandıran bir başka yöntem olarak da "Doğrudan temin" öne çıktı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in de mercak altına alınmasını istediği bu alım şekli giderek daha çok başvurulan, kamu alımları içinde sayısı ve tutarı artan bir yöntem oldu.

İstedikinden İstedikini Al

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için düzenleyeceği ihalelerde, açık ihale ve belli istekliler arasında ihale yöntemi temel yöntemler olarak belirleniyor. Bunların yanı sıra neredeyse tüm ihale düzenine egemen hale gelen pazarlık yöntemi ile doğrudan temin yöntemi de yasada tanımlanıyor.

Doğrudan temin, ilan yayımlanması, yeterlilik koşulları aranmaması, teminat alınmaması, ihale komisyonu kurulması zorunluluğu olmaması nedeniyle ihale yöntemleri arasında sayılmayan kelimenin tam anlamıyla en

basit alım yöntemi... Kamu idaresinin bir ihtiyacı ortaya çıktığında istediğini çağırarak, teknik koşulları ve fiyatı konuşarak alım yapma olanağı sağladığından en denetimsiz, kamu kaynaklarının en verimsiz ve şaibeye açık şekilde kullanılmasına olanak sağlayan bir yöntem. Ayrıca 2003 yılında 4964 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle ihale usulü olmaktan çıkarıldığı için de ihale yöntemi sayılmadığından ihalelere ilişkin hukuki yollara başvurulması da mümkün olmayan bir yöntem... Tek ve en önemli koşul ise "sınırlı kullanılması"...

Kanun doğrudan temin yönteminin kullanılabilmesi için bazı koşullar içeriyor. İhtiyacın sadece tek kişi tarafından karşılanabilmesi ve bu kişilerin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması, malzemelerin stoklanabilecek olmaması gibi...

Ancak kamu kaynaklarının halkın yararına ve hukuka uygun sarf edilmesi konusunda sabıkalı olan iktidar bu yöntemi kullanırken de sınırlamaların çok ötesine geçiyor. Bu yolla yapılan alımların miktarı ve sayısı sürekli artıyor.

İlk Sırada Belediyeler

Son yayımlanan Kamu Alımı İstatistikleri'ne göre bu yöntem en fazla belediyeler başvuruyor. Her dört alımdan birini doğrudan temin yöntemiyle yapılan belediyeler sadece 2022 yılında 12 milyar 232 milyon liralık doğrudan temin alımı yaptı.

En Sevdikleri Yöntem Bu

Sık sık kamu kaynaklarının israf konusu yapılmayacağı vurgusuyla yayımlanan tasarruf genelgeleri öncelikle bunu yayınlayan Cumhurbaşkanlığı tarafından ayaklar altına alınıyor. Doğrudan temin yöntemini diğerlerine oranla en fazla tercih eden kamu idareleri içinde Cumhurbaşkanlığı da ilk sıralarda yer alıyor. 2022 yılında Cumhurbaşkanlığı kanunda belirtilen ihale yöntemleri kapsamında sadece 76 alım yaparken 627 alımı "doğrudan" yaptı.

Sağlık Bakanlığı ise hastalar için acil malzeme gereksinimini nedeniyle doğrudan temini kullanması en olağan karşılanabilecek kamu idarelerinden. Bu kurum da 2022 de 9 bin 250 diğer yöntemlerle alım yaparken doğrudan teminle yaptığı alımların sayısı 84 bin 36 oldu. Bakanlık zorunlu ilaç ya da malzeme alımları ile sınırlı kalmayıp bu denetimsiz ve kolay yöntemi hoymatça kullandı.

Örneğin Ağrı İl Sağlık Müdürlüğü, Ağustos ayında "Alafranga Tuvaletlerin Alaturka Tuvalete Çevrilmesi ve Abdesthane Mahali Yapılması Yapım İşini"ni doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirecek.

Toplumun büyük kesiminin sosyal yardımlar olmadan karnını doyuramaz hale geldiği, toplumun bir bölümü sürekli zenginleşirken geniş toplum kesimlerinin daha fazla yoksullaştığı bugünlerde son rakamlarla 40.4 milyar TL'ye ulaşan, hileye en fazla açık olan doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda kamu yararının gözetilip gözetilmediği, harcamanın zorunlu olup olmadığı, kimlerin kasasına halka ait milyarların girdiği soruları orta yerde duruyor...

İŞSİZLİK ARTIYOR, İSTİHDAM SORUNU BÜYÜYOR!

İŞKUR işsizlik rakamlarını açıkladı. Verilere göre, Temmuz ayında kayıtlı işsizlik Haziran ayına göre yüzde 3 artış gösterdi ve kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 680 bin 951 kişi olarak kaydedildi.

Temmuz ayında 79 bin 99 olarak izlenen kayıtlı işsizlerin yüzde 49,5'i erkek, yüzde 50,5'i kadın, yüzde 24'ü ise 15-24 yaş grubunda yer aldı. Haziran ayında 1 milyon 310 bin 505 olan kayıtlı kadın işsiz sayısı Temmuz'da 1 milyon 353 bin 152'ye çıkarak 42 bin 647 kişilik artış kaydetti.

Kayıtlı erkek işsiz sayısı da 36 bin 452 kişi artarak 1 milyon 291 bin 347'den 1 milyon 327 bin 799'a çıktı.

En fazla işe yerleştirme sanayi sektöründe

Verilere göre, Temmuz ayında İŞKUR aracılığı ile 64 bin 186'sı erkek, 39 bin 341'i kadın olmak üzere 103 bin 527 kişi işe yerleştirildi. İşe yerleştirilenlerin yüzde 62'sini erkekler, yüzde 38'ini ise kadınlar oluşturdu.

2023 yılı Ocak-Temmuz döneminde işe yerleştirilenlerin sayısı 687 bin 180 oldu.

Ocak-Temmuz 2023 döneminde sektörler itibarıyla en fazla işe yerleştirme sanayi sektöründe "İmalat" alanında; mesleklere göre ise en fazla işe yerleştirme sırasıyla "Turizm ve Otelcilik Elemanı, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Satış Danışmanı/Uzmanı" mesleklerinde gerçekleştirildi.

227 Bin 657 Açık İş Alındı

Temmuz ayında İŞKUR'un işverenlerden aldığı açık iş sayısı 227 bin 657 oldu. 2023 yılı Ocak- Temmuz döneminde ise 1 milyon 554 bin 872 açık iş alındı. Açık işlerin yüzde 98,6'sı özel sektörden alınan açık işlerden oluşuyor. Sektörler itibarıyla en fazla açık iş ise imalat sanayi sektöründe.

En çok açık iş "Turizm ve Otelcilik Elemanı, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Satış Danışmanı/Uzmanı" mesleklerinde.

Öte yandan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) haziran ayına ilişkin İşgücü İstatistikleri'ne göre ülkede 3 milyon 337 bin kişi işsizken DİSK-AR'ın verileri bu sayının görünenden çok daha fazla olduğuna değiniyor. Ancak bu ay işsizlik verilerine eklenen bir diğer veri dikkat çekiyor. CHP Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın yaptığı açıklamaya göre TÜİK ve SGK'nin resmi verileri dikkate alındığında ülkede 6 milyon 745 bin kayıtdışı çalışan bulunuyor. Bu sayıya göçmenler de eklendiğinde 10 milyon kişi kayıtdışı çalıştırılıyor.

Göçmenlerle birlikte her 3 kişiden birinin kayıtdışı çalıştığı aktarılan açıklamada, bu yılın ilk beş ayında kayıtdışı çalışan sayısını 1 milyon 516 bin kişi arttığı vurgulanıyor: "TÜİK ve SGK'nin mayıs verilerine göre aradaki fark 6 milyon 745 bin. Yani bir başka deyişle SGK'de kayıtlı olmayan, prim ödenmeyen sosyal güvenlik kapsamında olmayan 6 milyon 745 bin kayıtdışı çalışan var! SGK'ye kayıtlı çalışan sayısı 2022 yılı sonunda 26 milyon 344 bin kişi iken bu rakam 2023 Mayıs ayında 24 milyon 970 bine geriledi. TÜİK'e göre 2022 yılı sonunda 31 milyon 573 bin olan çalışan sayısı mayıs ayında 31 milyon 716 bine yükseldi. Kayıtlı çalışan sayısı azalırken, kayıtdışı istihdam iktidarın desteği ile patladı. Mülteciler Derneği'nin çalışmalarına göre sınırdan kaçak yollarla giren Afganistanlı, Pakistanlı ve diğer kayıtsız göçmenlerin de en az 2 milyon olduğu söyleniyor. Bu toplamda 7 milyon göçmen demektir. Yabancıların çalışma izinleri istatistiklerine baktığımızda en son 2021 yılı verileri yayımlanmış ve çalışma izni olan yabancı sayısı sadece 168 bin. Çalışma çağındaki göçmenlerin neredeyse tamamı kayıtdışı çalışıyor."

Genç İşsizliği Yüzde 18,6

TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı bu yıl haziran ayında bir önceki aya göre 2 bin kişi arttı. İşsizlik oranı ise 0,1 puan artarak yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7,8 iken kadınlarda yüzde 13,2 olarak tahmin edildi.

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,2 puanlık artış ile yüzde 18,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 15,4, kadınlarda ise yüzde 24,2 olarak tahmin edildi.

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi de arttı ve 44,6 saate çıktı.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan âtil işgücü oranı haziranda bir önceki aya göre 1,7 puanlık artış ile yüzde 24,2 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı haziranda bir önceki aya göre 363 bin kişi azalarak 31 milyon 291 bin kişi, istihdam oranı ise yüzde 47,8 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,2 iken kadınlarda yüzde 30,8 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı ise 0,6 puan azalarak yüzde 52,9 oldu. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 70,7 iken kadınlarda yüzde 35,5 oldu.

Geniş Tanımlı 9,2 Milyon

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre ise toplumun çok daha geniş bir kesimi işsiz. DİSK-AR raporunda haziran ayında geniş tanımlı işsiz sayısının 9 milyon 234 bine yükseldiğine dikkat çekildi. Geniş tanımlı işsiz sayısı bir yılda 1,6 milyon arttı.

Sürekli artıyor

3,4 milyon
TÜİK'e göre işsiz sayısı

9,2 milyon
DİSK-AR'a göre işsiz sayısı

%13,2
Kadın işsizliği oranı

%18,6
Genç işsizliği oranı

5,4 puan
İşsizlik oranlarındaki
toplumsal cinsiyet farkı

%47,8
İstihdam oranı

10 milyon
Göçmenlerle birlikte
kayıtdışı çalışan sayısı

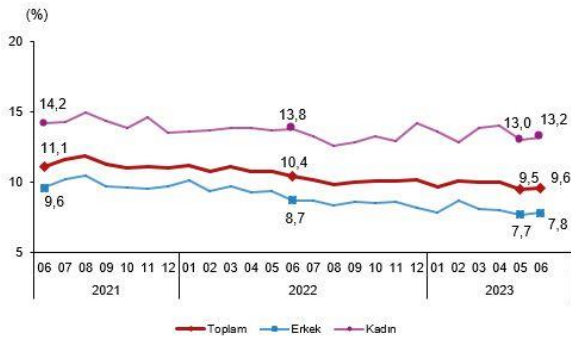
6,7 milyon
SGK'ye kayıtlı olmadan
çalışan sayısı

Yüzde 90'ına Ödenek Yok

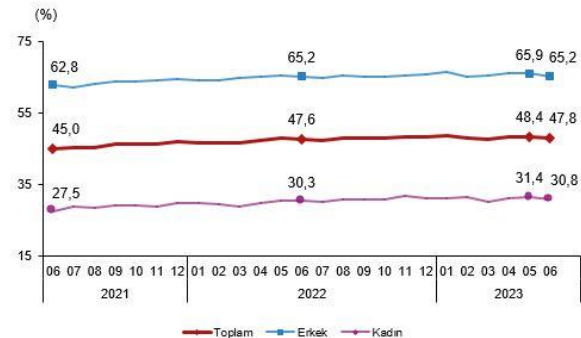
DİSK-AR'a göre İŞKUR'un Haziran 2023 verilerine göre ise bu ayda işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı 334 bin 627'de kaldı. Böylece Haziran 2023'te resmi işsizlerin sadece yüzde 10'u işsizlik ödeneği alabildi. 3 milyonu aşkın işsiz işsizlik ödeneğinden yoksun kaldı. Bu da işsizlerin yaklaşık yüzde 90'ının işsizlik ödeneği alamadığı anlamına geliyor. Rapordan özet bulgular şöyle:

- TÜİK'e göre dar tanımlı işsiz sayısı 3,4 milyon
- Geniş tanımlı işsiz sayısı bir yılda 1,6 milyon arttı
- Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,2
- Resmi işsizlerin yüzde 90'ı işsizlik ödeneği alamıyor
- Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 32,1.

İşsizlik oranı, Haziran 2021-Haziran 2023

İstihdam oranı, Haziran 2021-Haziran 2023

Geniş Tanımlı İşsiz Sayısı 9,2 Milyonu Aştı

DİSK-AR, geniş tanımlı işsiz sayısının Haziranda 9,2 milyonu geçtiğini bildirdi.

TÜİK'in Haziran 2023 Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA) sonuçları 10 Ağustos 2023'te yayımlandı. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 9,6, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtil işgücü) ise yüzde 24,2 seviyesinde gerçekleşti. TÜİK'e göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaşta kişilerde dar tanımlı işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2023 Haziran ayında 3 milyon 337 bin oldu.

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı ise Haziran 2023'te 9 milyon 234 bin kişi olarak gerçekleşti. TÜİK'e göre pandemi öncesinde, 2019 Haziran'da yüzde 13,7 olan dar tanımlı işsizlik Haziran 2023'te yüzde 9,6 olarak gerçekleşti. Ancak aynı yıllarda geniş tanımlı işsizlik yüzde 19,1'den yüzde 24,2'ye yükseldi. Böylece Covid-19 pandemisi sonrası geniş tanımlı işsizlik oranı 5,1 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı ise 5 milyon 897 bin kişi arttı.

Resmi İşsizlerin Yüzde 10'u Ödenek Alabildi

Öte yandan işsizlik ödeneğinden yararlanma koşullarının ağır olması ve işsizlik sigortası kaynaklarının amacı dışında kullanılması sebebiyle işsizlerin büyük çoğunluğu işsizlik ödeneğinden yararlanamıyor. Haziran 2023'te TÜİK toplam dar tanımlı işsiz sayısını 3 milyon 337 bin kişi olarak açıkladı.

İŞKUR'un Haziran 2023 verilerine göre ise bu ayda işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı 334 bin 627'de kaldı. Böylece Haziran 2023'te resmi işsizlerin sadece yüzde 10'u işsizlik ödeneği alabildi. 3 milyonu aşkın işsiz işsizlik ödeneğinden yoksun kaldı. Bu da işsizlerin yaklaşık yüzde 90'ının işsizlik ödeneği alamadığı anlamına geliyor.

Geniş Tanımlı Kadın İşsizliği Yüzde 32'yi Aştı

Kadın işsizliği tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olmaya devam ediyor. Haziran 2023 HİA verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 32,1 ile geniş tanımlı kadın işsizliği oldu. İkinci yüksek işsizlik kategorisi ise geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliğidir. Haziran 2023'te geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliği oranları yüzde 24'tür.

Haziran 2023'te dar ve geniş tanımlı işsizlik oranı arasındaki makas 14,6 puan oldu. Dar ve geniş işsizlik arasındaki makasın bu denli açılmasının en önemli nedeni zamana bağlı eksik istihdam sayısı, ümidini kaybedenlerin, iş aramayıp çalışmaya hazır olanların ve iş arayıp işbaşı yapamayacak olanların sayısındaki artıştır.

İŞSİZLİK VE İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ

TÜİK'in Haziran 2023 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları 10 Ağustos 2023'te yayımlandı. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 9,6, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtil işgücü) ise yüzde 24,2 seviyesinde gerçekleşti. TÜİK'e göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde dar tanımlı işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2023 Haziran ayında 3 milyon 337 bin oldu.

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı ise Haziran 2023'te 9 milyon 234 bin kişi olarak gerçekleşti. TÜİK'e göre pandemi öncesinde, 2019 Haziran'da yüzde 13,7 olan dar tanımlı işsizlik Haziran 2023'te yüzde 9,6 olarak gerçekleşti. Ancak aynı yıllarda geniş tanımlı işsizlik yüzde 19,1'den yüzde 24,2'ye yükseldi. Böylece Covid-19 pandemisi sonrası geniş tanımlı işsizlik oranı 5,1 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı ise 5 milyon 897 bin kişi arttı.

Dünyada kadın işsizliği önemli toplumsal cinsiyet eşitsizliği göstergesi olmaya devam ediyor. Kadınların istihdama erişimi önemli kısıtlılıklar içeriyor. İstihdam olan kadınların ise çalışma koşulları kötüye gidiyor. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) işsiz olan ve iş bulmak isteyenleri kapsayan "iş açığı" göstergesi hem istihdama erişimi hem de istihdamda olan kadınlar için kötü çalışma koşullarının son 20 yılda yavaşlama eğiliminde olduğu gösteriyor. Bu gösterge kadınların erkeklere kıyasla iş bulmada daha büyük zorluklar ve engeller olduğunu ortaya koyuyor. Dünya genelinde çalışma çağındaki kadınların yüzde 15'i, erkeklerin yüzde 10,5'i çalışmak istemesine rağmen iş bulamıyor.

Bu göstergede fark yoksul ülkelerde kadınlar aleyhine daha da açılıyor. ILO, kadınların ev içi ücretsiz bakım işlerinin, kadınların istihdamına engel olmanın yanında kadınları iş aramaktan alıkoymasına veya kadınların kısa sürede çalışabilir hale gelmelerinin önünde bir engel olması hususunda uyarıyor (ILO, 2023)

Kadın işsizliği tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olmaya devam ediyor. Haziran 2023 HİA verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 32,1 ile geniş tanımlı kadın işsizliği oldu. İkinci yüksek işsizlik kategorisi ise geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliğidir. Haziran 2023'te geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliği oranları yüzde 24'tür.

- TÜİK'e göre dar tanımlı işsiz sayısı 3,4 milyon
- Geniş tanımlı işsiz sayısı bir yılda 1,6 milyon arttı
- Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,2!

- Resmi işsizlerin yüzde 90'ı işsizlik ödeneği alamıyor

- Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 32,1

KADIN İŞSİZLİĞİ TÜM İŞSİZLİK TÜRLERİNDE EN YÜKSEK KATEGORİ

TÜİK'in Haziran 2023 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları 10 Ağustos 2023 tarihinde yayımlanmıştır. Mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranının yüzde 9,6, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranının ise yüzde 24,2 seviyesinde gerçekleştiği belirtilmiştir.

TÜİK'e göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde dar tanımlı işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2023 Haziran ayında 3 milyon 337 bin olmuştur. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre ise, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Haziran 2023'te 9 milyon 234 bin kişi olarak gerçekleşmiştir.

Yayımlanan son verilere göre; **kadın işsizliği tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olmaya devam etmektedir.** Haziran 2023 Hanehalkı İşgücü Araştırması verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori yüzde 32,1 ile geniş tanımlı kadın işsizliği olmuştur. İkinci yüksek işsizlik kategorisi ise geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliğidir. Haziran 2023'te geniş tanımlı işsizlik ve genç kadın işsizliği oranları yüzde 24'tür.

Ülkemizde bugün için toplam hane sayımız 25 milyonu geçmiş durumdadır ve bu hanelerin yüzde 24,1'inde yani yaklaşık her dört haneden birinde 65 yaş üstü bir vatandaşımızın yaşamaktadır. Her dört hanede bir 65 yaş üstü yaşarken, bu çeyrek dilimdeki vatandaşlara baktığımızda bunların da dörtte biri tek başına yaşamaktadır. Yani ileri yaşta, yaklaşık 1,5 milyon vatandaşımız, bu ülkede tek başına yaşıyor durumdadır. Burada daha çarpıcı bir oran bulunmaktadır ki; o da şudur; bu vatandaşların yüzde 75'ini kadınlar oluşturmaktadır. Bunun nedeni kadınların, yaşam sürelerinin daha uzun olmasıdır. TÜİK verileri ışığında **vurgulanması gereken nokta, çalışma hayatının dışında bırakılan ve güvencesiz bir biçimde bir başkasına bağımlı olarak yaşamak zorunda kalan kadınlar sosyal haklardan çok daha mahrumlar.** Dolayısıyla, açıklanan kadın işsizliği rakamları bu konunun her geçen gün daha büyük bir soruna yol açacağına işaret etmektedir. Temelde AKP iktidarının gerici ve kadın düşmanı politikalarını da gözler önüne seren bu yaklaşımın sonucunda kadınlar sosyal hayattan ve çalışma yaşamından alıkonularak güvencesiz biçimde yaşlanmaya zorlanmaktadır.

MİLYONLAR SEFALETE İTİLİYOR, SOSYAL YAŞAMDAN KOPARILYOR!

Ücretli kesimin ulaşım giderindeki artış, temmuz maaş zamlarını enflasyonun da ötesinde eritti. Yüzde 25 zamla sefalete itilen milyonlar; sokağa çıkamaz, bir araya gelemeyen, bir yerden bir yere gidemez konumuna getiriliyor. Toplumun yüzde 72'sinin tatile gidecek parası yok!

Bir hafta içinde önce Burdur, ardından Aksaray'da **toplu taşımada 65 yaş ve üstüne sağlanan ücretsiz ulaşım** kaldırıldı. Akaryakıt yapılan zamların oranı yüzde 90'ı aşarken, yükselen akaryakıt maliyeti şehirler arası ve şehir içi ulaşım fiyatlarını olağanüstü düzeye yükseltti. Türk Hava Yolları (THY), uçak tavan fiyatlarına yüzde 45 ve 35 olmak üzere bir ayda iki kez zam yaptı.

Başta büyük şehirler olmak üzere her gün işe gitmek, bazen birden fazla aktarma yapmak zorunda olan Akaryakıt fiyatından otomatik kesilen KDV, ÖTV artışıyla bütçeye nakit girişini artırmak isteyen iktidarın attığı bu adımlarla yerel yönetimler sübvansiyonlu toplu taşıma için kaynak ayırmakta sıkıntıya girdi. İllerde valilerin başkanlığındaki **Ulaşım Koordinasyon Merkezlerinin** (UKOME) kararıyla yapılan ulaşım zamlarında özellikle muhalefete mensup belediyelerin yaptığı zam talepleri ya reddediliyor ya da talep edilenin altında tutuluyor. 2019 yerel seçimlerinde büyükşehirleri kaybedince belediye ağırlıklı UKOME'nin üye yapısını değiştirip iktidar bürokratlarını çoğunluğa geçiren iktidar, zamların sorumlusu olarak muhalefet belediyelerini itham edip algı yaratmak istiyor. Oysa başta akaryakıt zammı, KDV, ÖTV, MTV artışlarının tümü iktidarın çıkarttığı torba yasa ve Cumhurbaşkanı kararlarının sonucu.

Eylül'de okulların açılmasıyla yüzde 100'ün üzerinde artan servis ücretleri, toplu ulaşımı kullanan öğrenciler ile ailelerinin ödeyeceği ulaşım ücreti, altından kalkılamaz hale geldi.

✓ Büyükşehirlerde birkaç aktarma yapıldığı dikkate alındığında hane harcamalarında ulaşımın payı gıdanın da üstüne çıkacak.

Tüketiciler Derneği'nin araştırmasına göre tatile ayıracak parası olmadığını beyan edenlerin oranı geçen yıla göre yüzde 72'ye yükseldi. OECD araştırmasında ise Türkiye'de toplumun yüzde 72'si kira, fatura, ısınma,

ulaşım, gıda vb. temel giderlerini karşılayamama endişesi taşıyor. Bu oranla Türkiye, OECD yesi 38 ülke arasında ilk sırada.

✓ Sosyal devlet anlayışı gereği iktidar, yerel yönetimlere ulaşım hizmetleri için sübvansiyon, İller Bankası'ndan ek kaynak ve yerel yönetimlerin ulaşım hizmetlerine indirimli akaryakıt sağ lamalıdır. Bazı illerde 65 yaş ve üstü yurttaşların ücretsiz ulaşımının kaldırılmasına çözüm üretmelidir.

İstanbul Ticaret Odası'nın (İ TO) İstanbul özelindeki enflasyon araştırmasına göre gıda, yeme-içme fiyatları yüzde 98 zamlandı. İnsanlar dışarıda yemek, ailece haftada-ayda bir restorana gitmek, sosyal ortamlarda arkadaşlarıyla bir araya gelme imkanını yitirirken bu alanda hizmet veren işletmeler de hızla kapanıyor. Toplumunu 'yoksullukta eşitlemeyi' amaçlayan iktidarın ekonomi politikaları **toplumsal asosyalleşme** zerine kurgulanıyor!

KONUTLARDA EN YÜKSEK FİYAT ARTIŞI TÜRKİYE'DE

İngiltere merkezli emlak danışmanlık firması Knight Frank, 2023 yılının ilk çeyreğine dair Global Konut Fiyat Endeksi'ni yayınladı. Küresel konut fiyatlarının 2015'ten bu yana en düşük yükselişini yaşadığı yılın ilk 3 ayında Türkiye, en yüksek artışın yaşandığı ülke oldu. Türkiye'de konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132.8 olarak kayıtlara geçerken, ilk çeyrekteki artışi yüzde 22.2 oldu. 56 konut piyasasının değerlendirildiği raporda Türkiye'nin ardından en yüksek yıllık artış yüzde 18.8 ile Kuzey Makedonya'da gerçekleşti.

Düzenli olarak yılın çeyreklerine dair global konut fiyat endeksi rakamlarını yayınlayan İngiltere merkezli emlak danışmanlık firması Knight Frank, 2023 yılının ilk çeyreğiyle ilgili rakamları açıkladı.

'2015'ten bu yana en düşük hızda fiyat artışi' başlığıyla yayınlanan raporda "Merkez bankaları enflasyonu dizginlemeye çalışırken dünya genelinde konut fiyatları baskı altında. Knight Frank Küresel Konut Fiyat Endeksi kapsamındaki 56 pazarda yıllık ortalama fiyat artışi, bir önceki çeyrekte yüzde 5,7 iken, 2023'n ilk çeyreğine kadar olan on iki aylık dönemde yüzde 3,6'ya geriledi" ifadeleri kullanıldı.

56 piyasanın takip edildiği raporda 17 piyasada fiyatların yıllık bazda düştüğü, bunların 8'inde yüzde 5'ten fazla düşüş olduğu kaydedildi. 2023'n ilk çeyreğinde ise 56 piyasadadan 23'nde fiyatların düştüğü belirtildi.

En Yüksek Fiyat Artışi Açık Ara Türkiye'de

Raporda yer alan 56 piyasa içerisinde en yüksek fiyat artışi Türkiye'de gerçekleşti. Türkiye'de konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132.8 olarak kayıtlara geçerken, ilk çeyrekteki artışi yüzde 22.2 oldu. Raporda Türkiye'deki artışın büyük ölçüde yüksek enflasyondan kaynaklandığı belirtildi. Para politikasında ortodoks yaklaşıma geçilmesinin enflasyonist baskıda hızlı bir düşüşe yol açmasının beklenmediği, 2023'n ilk çeyreğindeki yüzde 22'lik artışın konut fiyatlarının daha da artacağına işaret ettiği kaydedildi.

Türkiye'yi yıllık fiyat artışında yüzde 18.8 ile Kuzey Makedonya, yüzde 17.3 ile Hırvatistan ve yüzde 16.6 ile Macaristan takip etti.

Avrupa dışında Singapur'un yüzde 11.3 ile dikkat çektiği, fiyatları düşürmek için vergi politikalarında değişiklik yapıldığı eklendi. Rapora göre; bu değişiklik yabancı alımlarını düşürmek için yapıldı ancak yerli pazarın yoğun talebiyle fiyat artışi durdurulmadı, son olarak arzı artırma adına yeni arsalar imara açıldı.

En çok fiyat düşüşü yaşanan piyasalar ise yüzde 15.7 ile Güney Kore, yüzde 13 ile Yeni Zelanda, yüzde 10.3 ile Hong Kong ve yüzde 8.8 ile İsveç olarak kayıtlara geçti.

ŞİRKETLER TASFİYE EDİLİYOR, ESNAF İFLAS EDİYOR, İŐİSZLİK ARTIYOR!

Yılın ilk yarısında tasfiye kararı alan şirket sayısı geçen yıla kıyasla yüzde 16 artarken, yeni kurulan şirket sayısının yaklaşık yüzde 4 azalması, şirket kapanmalarının, faaliyete son vermelerin ve işten çıkartmaların artacağına işaret ediyor. TESK'in Esnaf Sicil İstatistikleri, 6 ayda 80 bin esnafın kepenk indirip mesleği terk ettiğini gösteriyor!

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) Açılan-Kapanan şirket İstatistikleri ve Türkiye Esnaf ve Sanatkrlar Konfederasyonu'nun (TESK) Esnaf Sicil İstatistikleri, ekonomideki gerçek kş en somut şekilde ortaya çıkardı. 6 ayda 23 bini açan şirket tasfiyelerinin yanı sıra kepenk indiren, esnaf sicil kaydını sildiren ve mesleki faaliyetine son veren esnaf sayısı 80 bine ulaştı. Reel ekonominin gerçeğini yansıtan bu rakamlar, işyeri kapanmalarının, iflas ve tasfiyelerin geçen yıla ve önceki yıla kıyasla hızlandığını faaliyetine son veren şirket ve esnaf sayısının rekor düzeylere ulaştığını sonbahardan itibaren işsizlikte patlama yaşanacağını ortaya koyuyor.

Bu yılın ilk yarısında yaklaşık 70 bin esnafın işyerini kapattığına dönük bilgileri 'dezenformasyon' diyerek yalanlayan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, TOBB'un açılan-kapanan şirket istatistiklerini öne sürerek asıl dezenformasyonu kendisi yaptı.

✓ Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (DMM) bültenini hazırlayanlar, esnaf sicilinin TESK tarafından tutulduğundan habersiz!

TESK'in verilerine göre, bu yılın Ocak-Temmuz döneminde 81 ilde Sicil Terkin (esnaf sicilini sildirme) işlemi yaptırarak kepenk indiren esnaf sayısı toplamı yedi ayda 64 bin 61 oldu. Aynı dönemde Meslek Terkin (mesleği bırakma) işlemi yaptırarak faaliyetine son veren esnaf sayısı ise 15 bin 314 oldu. **Yılbaşından bu yana** esnaflık kaydını ve meslek kaydını sildiren **küçük esnaf toplamı 79 bin 375'e** ulaştı.

TOBB'un Ocak-Haziran 2023 Açılan-Kapanan şirket istatistiklerinde ise asıl çarpıcı gelişme ekonomik zorluklar, finansman güçlükleri ve maliyet-istihdam-faiz yükü vb. gerekçelerle, patlama yapan şirket tasfiyelerinde yaşanıyor. Şirket tasfiyeleri faaliyete son verme, çalışanları işten çıkartma anlamına geliyor. TOBB'un verilerine göre, 6 ayda tasfiye kararı alan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 16 artarak 19 binden yaklaşık 24 bine yükseldi. Tasfiyelerin yanı sıra şahıs şirketlerindeki kapanma oranı da yüzde 16,2 oldu. Altı aylık dönemde yeni kurulan şirket sayısı yüzde 3,6 azaldı. Kapanan veya tasfiye kararı alan işyerlerinde inşaat, kafeler- lokantalar, küçük mağazalar, gıda-içecek, alkol ve tütün perakende ticareti yapanlar, bilgisayar tamiri, posta-internet üzerinden perakende ticaret yapanlar en üst sıralarda yer alıyor.

Artan asgari ücret, yükselen faizlerin getirdiği finansman yükü, patlama yapan işyeri kiralaları, artırılan vergiler, gün aşırı yapılan zamlar esnafı, şahıs şirketlerini ve giderek KOBİ'leri faaliyetini durdurmaya mecbur ediyor. On binlerce esnafın faaliyetten vazgeçmesi, on binlerce şirketin tasfiye kararı alması ekonomide, ticarete çok ciddi daralmanın başladığını, tasfiyelerle işsizliğin artacağını, **sonbaharda yıkımın boyutlarının çok daha ileri boyutlara ulaşacağını gösteriyor!**

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK BAĞIMSIZLIĞI 'ALACAKLILARA' İPOTEK EDİLDİ!

1923-2002 arası 79 yılda 57 hükümet dönemindeki toplam kamu borç stoku 242,7 milyar TL idi. Bu hükümetler 1954'e kadar Osmanlı'dan devralınan borçları ödediği gibi, yüzlerce kamu tesisi, fabrika, inşaat, barajlar, santraller, boğaza 2 köprü vs. inşa etti. AKP iktidarı, kamu borcunu 23 kat artışla 2023 haziran sonunda 5,6 trilyon liraya çıkarttı. Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığı 'alacaklılara' ipotek edildi!

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı **kamu borç stoku** rakamları çok ciddi bir borç krizine, ekonomik bağımsızlığın tehdit altında olduğuna işaret ediyor. Özellikle borç geri ödemelerinde vadelerin iyice kısılması, iktidarı kapı kapı dolaşarak avuç açmak zorunda bırakıyor. AKP'nin iktidara geldiği 2002 sonunda devraldığı toplam kamu borç stoku 149,9 milyar lirası iç, 92,8 milyar lirası dış borç olmak üzere toplam 242,7 milyar TL idi. Haziran 2023'te ise yüzde 54'ü döviz cinsinden olmak üzere toplam kamu borç stoku 5,6 trilyon liraya yükseldi. AKP'den önceki 57 hükümet döneminde aynı zamanda 1954'e kadar bir yandan Osmanlı'dan devralınan borçlar ödenirken diğer yandan kamu kaynaklarıyla yatırım yapıldı. Çimento, şeker, yem, gübre, et ve süt, demir-çelik, MKE silah, tekstil fabrikaları, madencilik, kağıt, metalurji, petrokimya, petrol rafinerileri, limanlar, demiryolları, İstanbul Boğazı'na 2 köprü, Ankara-İstanbul otoyolu, havaalanları, Atatürk Barajı ve çok sayıda hidroelektrik, termik, doğalgaz santralleri dahil birçok altyapı inşa edildi. Onlarca üniversite, on binlerce okul, yüzlerce hastane, ilaç fabrikaları, telekomünikasyon, savunma sanayii tesisleri kuruldu.

✓ AKP iktidarı ise 58'inci hükümetten bu yana devraldığı tüm bu tesislerini, varlıkları, santralleri, hazine arazilerini, limanları, iletişim altyapısını satarak elde edilen 70 milyar dolarlık (1,9 trilyon TL) özelleştirme gelirini de harcadığı gibi bir de üstüne ülkeyi 5,6 trilyon TL borçlandırdı.

Yaklaşık 2 trilyona varan özelleştirme geliri ve 6 trilyon TL'ye yaklaşan borcun nereye harcandığı, kimlerin cebine gittiği meçhul. Ülke bir avuç müteahhit ve yabancı kreditöre gelecek 25-30 yıl döviz üzerinden borçlandırıldı. Kamu borç stokundaki rekor artışla, ülkenin geleceği ve ekonomik bağımsızlığı riske atılarak, ipotek altına sokuldu.

İktidarın kapıları çalıp borç için avuç açmasının, düne kadar 'darbe destekçisi' dedikleri Birleşik Arap Emirliklerine (BAE) şimdi Hazine ve Maliye Bakanının 'minnettarız' demesinin ardında, borç takvimi ve geri ödeme vadelerinin iyice kısılması yatıyor.

✓ 2023 Haziran sonunda toplam dış borcun dolar karşılığı 475 milyar dolar ve yüzde 34'u (161,5 milyar dolar) bir yıl ve daha kısa sürede ö denmek zorunda.

Küresel sermayeye 'Türkiye'yi Maastricht ekonomi kriterlerine uyduracağız' sözü verilirken, demokrasi-hukuk devleti-temel haklar için şart olan 'Kopenhag kriterlerinden' hiç söz edilmiyor. Milletten gizlenen, sanayici, esnaf, KOB, çiftçi, girişimci ve milyonlarca çalışandan, ücretliden esirgenen bilgiler, küresel bankerlere önceden aktarılıyor. Hangi adımların atılacağı, faizin-kurun nereye çıkacağı, hangi zam ve vergilerin artırılacağı sunumlarıyla, borç için iknaya çalışılıyor.

YOKSULLUK SINIRI 40 BİN TL'YE DAYANDI

BİSAM'ın hesaplamasına göre, Türkiye'de dört kişilik bir aile için açlık sınırı temmuzda 11 bin 525 TL, yoksulluk sınırı ise 39 bin 886 TL oldu. Buna göre açlık ve yoksulluk sınırı yıllık bazda yüzde 68'in üzerinde arttı.

Birleşik Metal-İş Araştırma Merkezi (BİSAM), 2023 Temmuz ayına ilişkin açlık ve yoksulluk sınırı verilerini açıkladı.

Buna göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için aylık yapması gereken harcama tutarını ifade eden açlık sınırı temmuzda 11 bin 525 TL'ye yükseldi.

Bir ailenin kira, fatura, ulaşım, eğitim, sağlık, giyim gibi aylık tüm harcamalarını kapsayan yoksulluk sınırı ise temmuzda 39 bin 886 TL'ye çıktı.

BİSAM verilerine göre, Temmuz 2022'de açlık sınırı 6 bin 856 TL, yoksulluk sınırı 23 bin 715 TL idi. Yani yoksulluk sınırındaki yıllık artış oranı yüzde 68,2 oldu.

Bir Asgari Ücret Sağlıklı Beslenmeye Yetmiyor

BİSAM verilerine göre, yetişkin bir erkeğin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığı 3 bin 191 TL olarak hesaplandı.

Bu değer, yetişkin bir kadın için 3 bin 31 TL olurken, 15-18 yaş bir genç için 3 bin 235, 4-6 yaş arası bir çocuk için 2 bin 609 lira oldu.

Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile bütçesine maliyeti ise 11 bin 525 lira olarak tespit edildi.

Gıdaya Günlük 385 Lira Harcanıyor

Günlük 385 liralık gıda harcamaları içinde en maliyetli tüketim kalemini 116,31 lira ile süt ve süt ürünleri grubu oluşturdu.

Bunu, 77,82 TL ile et, tavuk ve balık grubu izlerken; sebze ve meyve için yapılması gereken günlük harcama tutarı ise temmuzda 89,45 liraya ulaştı.

Ekmek için yapılması gereken harcama tutarı günlük 33,38 lira iken, katı yağ ve sıvı yağ ise 20,03 liralık masraf yapılması gereken ürün grupları olarak öne çıktı.

MÜTEAHHİTLERE DEV TRANSFER

Ulaştırma Bakanlığı'nın harcaması, bu yılın ilk yarısında 72,5 milyar TL'ye yükseldi. Müteahhitlere verilen "Hane Halkına Transfer" kaleminden 2023'ün ilk yarısında yapılan harcama 2022'nin ilk 6 ayına oranla yüzde 107 arttı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2023 yılının Ocak-Haziran dönemini kapsayan verilerini açıkladı. Bakanlığın 2023 yılının ilk yarısındaki giderlerinde 2022 yılının aynı dönemine oranla yaşanan artış dikkati çekti. Bakanlığın Ocak-Haziran 2023 dönemindeki gideri, Ocak-Haziran 2022 dönemine oranla yüzde 106 artışla 35,2 milyar TL'den 72,5 milyar TL'ye çıktı. 2023 yılındaki en büyük artış, "Cari Transferler" kaleminde yaşandı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2023'ün ilk yarısında 72 milyar 587 milyon TL harcadı. Bakanlığın personel gideri 486 milyon 566 bin TL, mal ve hizmet alım gideri ise 23 milyar 871 bin TL oldu.

2023'ün ilk yarısında, 2022'nin ilk yarısına oranla en fazla artış yaşanan, "Cari Transferler" kaleminden yapılan harcama ise kayıtlara, 32 milyar 462 milyon 700 bin TL olarak geçti. Bakanlığın mali verilerinde yer alan, "Cari Transferler" başlığının detayları ise "Hane Halkına Yapılan Transferler" kaleminden yapılan harcamanın büyüklüğünü gözler önüne serdi. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı eski bakanı Cahit Turan'ın, "Müteahhitlere verilen garantilerin ödemesinin yapıldığı kalem" olarak işaret ettiği Hane Halkına Transferler'den 2023'ün ilk yarısında 2 milyar 273 milyon 690 bin TL'lik harcama gerçekleştirildi.

Katlanarak Artıyor

Bakanlığın, müteahhitlere ödenen tutarları da içeren, "Hane Halkı ve İşletmelere Yapılan Transferler" kaleminden yapılan harcamada yıllara göre büyük değişim yaşandı. Ocak 2020 ve Haziran 2023 dönemini kapsayan üç buçuk yılda, "Hane Halkı ve İşletmelere Yapılan Transferler" kaleminden yapılan harcamalar şöyle:

- 2020: 1 milyar 778 milyon 781 bin TL
- 2021: 2 milyar 2 milyon 440 bin TL
- 2022: 4 milyar 42 milyon 732 bin TL
- 2023 (Ocak-Haziran): 2 milyar 273 milyon 690 bin TL

MEMURLARIN YÜZDE 82'SİNİN EVLENECEK VEYA ÇOCUK EVLENDİRECEK PARASI YOK

Memur-Sen, kamu görevlilerinin toplu sözleşme beklentilerini araştırdı. Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 82'si evlenmek ya da çocuk evlendirmek için maddi yardıma ihtiyaç duyacağını ifade etti.

Memur-Sen'in araştırmasında, kamu çalışanlarının yüzde 40'ı eş yardımının, yüzde 24'ü doğum, evlenme ve ölüm yardımının, yüzde 16'sı ise kreş yardımının artırılmasını talep etti.

Memur-Sen'den yapılan yazılı açıklamaya göre, Konfederasyon tarafından 2-9 Ağustos'ta 50 bin kamu çalışanının katılımıyla dijital ortamda 7. Dönem Kamu Toplu Sözleşmesiyle ilgili araştırma yapıldı.

Yapılan araştırmada; geçmiş iki yılda hükümetin toplu sözleşme dışında yasal düzenleme yaparak vermek zorunda kaldığı refah payı talebinin önemine vurgu yapılırken, Memur-Sen'in 7. Dönem Toplu Sözleşme'de bulunan refah payı talebine kamu çalışanlarının destek oranının yüzde 89 olduğu belirtildi.

Memur Emekli Olmak İstemiyor

Anket çalışmasında; seyyanen zammın emeklilere verilmemesinin kamu çalışanlarını emekli olmaktan vazgeçirdiği ifade edilirken kamu çalışanlarının yaklaşık yüzde 80'inin seyyanen zammın emeklilere verilmemesinin emekliliği gelmiş memurların emeklilik kararlarını olumsuz yönde etkilediğini sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Araştırmaya göre, kamu çalışanlarının artırılmasını istediği yardım kalemleri içerisinde eş yardımı yüzde 40 ile ilk sırada yer aldı. Eş yardımını sırası ile yüzde 24 ile doğum, evlenme ve ölüm yardımı, yüzde 16 ile kreş yardımı takip etti.

'Zam Farkı Ödensin Talebi'

Hükümetin en düşük memur maaşının 22 bin lira olacağı vaadi son maaş artışlarında 1650 lira eksik yerine getirilmişti. Araştırmada; Memur-Sen'in ortaya çıkan bu farkın kamu çalışanlarına ödenmesi talebinin yüzde 88 oranında desteklendiği görüldü.

Araştırmaya katılan kamu görevlilerinin yüzde 82'si evlenmek ya da çocuk evlendirmek için maddi yardıma ihtiyaç duyacağını ifade ederken, maddi yardımsız evlenebileceğini ya da çocuk evlendirebileceğini ifade edenlerin oranının yüzde 4,49 oldu.

Memurlar Toplu Sözleşme Çerçevesini Yetersiz Buluyor

Kamu çalışanları ayrıca emeklerinin karşılığını alabilmek ve adil toplu pazarlık için mevcut yasanın yeterli olmadığını ifade etti. Yapılan araştırmada kamu çalışanlarının yüzde 55'i 4688 sayılı yasayı işverenle müzakere ve mücadele koşulları açısından yetersiz bulduğuna vurgu yapıldı.

Yapılan Beklenti Araştırması'nda kamu çalışanlarının, yürüyen toplu sözleşme sürecinde sendikanın önündeki en zorlu engelin ekonomik koşullar olduğu ifade edildi. Çalışanların yüzde 36'sı bu konuda zorlu ekonomik koşulları sebep gösterirken, yüzde 21,1'i hükümetin katı tavrını öne çıkardı.

KONUT KİRALARINDAKİ YILLIK ARTIŞ YÜZDE 138'E ULAŞTI

Türkiye'de barınma sorunu gün geçtikçe büyürken, yılın ikinci çeyreğinde tatil bölgelerindeki kiralar da hızla yükseldi.

Gayrimenkul değerlendirme platformu Endeksa'nın verilerine göre, yılın ikinci çeyreğinde ülke genelinde konut kiralarındaki yıllık değer artışı yüzde 138'e çıktı.

Türkiye'de konut metrekare kira fiyatlarının en yüksek olduğu kent ise Muğla oldu.

Kentte ikinci çeyrek itibarıyla metrekare konut kira fiyatları 211.89 TL, ortalama kira fiyatı 24 bin 367 TL'yi buldu.

Yüzde 800'lük Artış

Hem yerli hem yabancı turistin gözdesi Bodrum ise kiralara en yüksek olduğu ilçe oldu. Bodrum'da 120 metrekarelik bir dairenin kirası, ortalama 40 bin 615 TL'ye kadar çıktı. Milas'ta kiralara ortalama 20 bin, Marmaris'te ise 18 bin 904 TL oldu.

Kentte 2019'dan bu yana kiralarda yaşanan artış yüzde 800'ü geçti.

Muğla'da son bir yılda kira artışı ise yüzde 56 oldu.

İstanbul'da kiralık konutta ortalama metrekare fiyatı 145 liraya yükselirken, 100 metrekare bir konutun ortalama kirası da 14 bin 454 lirayı buldu.

Sarıyer'de ortalama kira 35 bin 294 lirayı bulurken, Beşiktaş'ta ortalama kira 32 bin lira, Şile'de 24 bin 150 lira oldu.

Yılın ikinci çeyreğinde Antalya'da ise ortalama metrekare konut kira fiyatları 140.95 TL, aylık kira fiyatı 15 bin 504 TL oldu. Fahiş kira artışları ile sık sık gündeme gelen Antalya'da son bir yıl içinde konut kiralara yüzde 70 arttı.

Kentte konut kiralarda en fazla değer kazanan ilçeler Manavgat, Döşemealtı, Kepez, Gazipaşa, Finike oldu.

Kemer'de 100 metrekarelik bir konutun kirası ortalama 18 bin 750, Serik'te 18 bin 666, Konyaaltı'nda ise 17 bin 500 TL oldu. 2019'dan bu yana kentteki kira artışı yüzde 679'a ulaştı.

İzmir, Kira Artışında 4'üncü Sırada

İzmir'de yılın ikinci çeyreğinde kira artışının en fazla olduğu dördüncü kent oldu. İzmir'de son bir yılda konut kiralara yüzde 126, bir önceki çeyreğe göre de yüzde 41 oranında artış gösterdi. Kentte 100 metrekarelik bir dairenin ortalama kirası 14 bin 986 TL'ye yükseldi.

Çeşme'de 140 metrekarelik bir dairenin kirası ortalama 33 bin 143 TL olurken, Karaburun'da 26 bin 778 TL, Foça'da ise 24 bin 390 TL'ye çıktı.

Kanuni olarak yüzde 25'lik sınır getirilen kira artış oranları ve yüksek enflasyon ev sahipleri ile kiracıları karşı karşıya getirirken, hızlı tahliye için ev sahipleri taktik değiştirdi.

Ev sahipleri tercihlerini, daha önce kiralamalarda pek tercih edilmeyen bekar ve öğrencilerden yana kullanmaya başladı.

Kiralara Yüzde 30 Artacak

Öğrencilerin genellikle kısa süreli ev kiraladığını anlatan İzmir Emlak Kulübü Derneği Başkanı Rıdvan Akgün, ev sahiplerinin uzun süreli kiracı istemediğini belirterek, "Eskiden bekara ev vermeyiz derlerdi. Piyasada daire çok fazlaydı.

Uzun süre kalacak bir kiracı tercih edilirdi ancak artık Türkiye'deki kiralık daire arayışı arttı. Mülk sahipleri doğal olarak en kısa süre kalacak kiracı arayışına yöneldi.

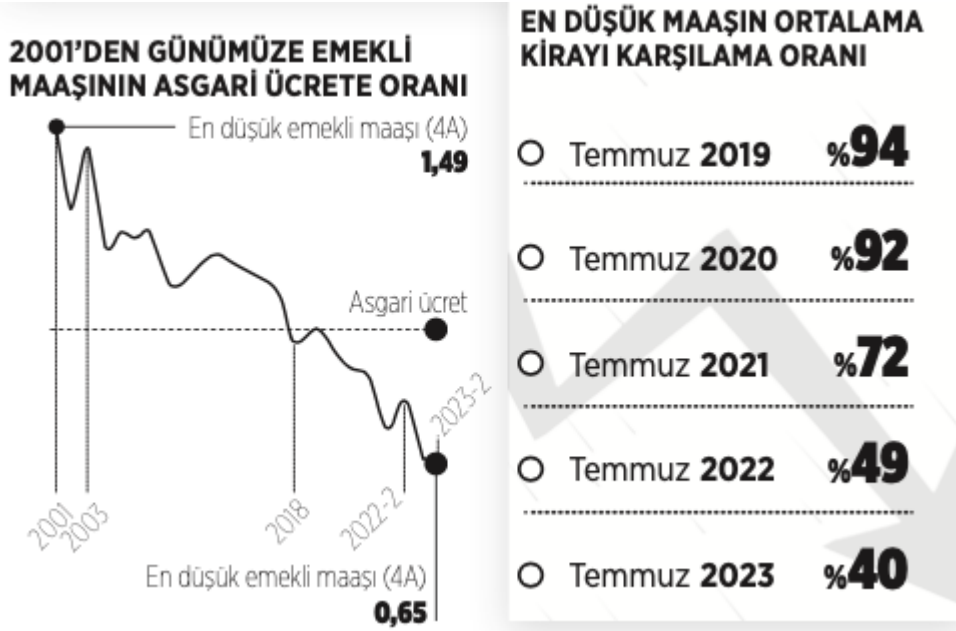
Eskiden ev sahipleri öğrencilere, bekara ev vermezlerdi. Şimdi ise üniversitede son sınıf ya da 3'üncü sınıf öğrencileri tercih ediliyor ya da 'Bekar olsun yarın evlenir gider' diyorlar" diye konuştu.

Kiralık daire sayısının az olmasının fiyatları da artırdığını söyleyen Akgün, eylül ayında yüzde 30 daha artış beklediklerini belirtti. Akgün, son 2 yılda bölgede kiralara yüzde 600 arttığını, Karşıyaka, Bornova, Güzelyalı gibi yerlerde en düşük kiralara 10 bin liradan başladığını belirtti.

İSTANBUL'DA İKİ EMEKLİ MAAŞIYLA BİR DAİRE KİRALANAMIYOR

İstanbul Planlama Ajansı (İPA), emeklilerin yaşam krizi araştırmasının sonuçlarını paylaşmıştır. İPA'nın hazırladığı "İstanbul'da Yaşam Maliyeti" araştırmasına göre, en düşük iki emekli maaşıyla İstanbul'da ortalama bir dairenin kirasının ödenemediği ortaya konulmuştur.

İlgili araştırmada ise kentte yaşamanın maliyeti, geçtiğimiz yılın aynı ayına göre yüzde 73,74 oranında artış göstermiştir. İstanbul'da dört kişilik bir ailenin ortalama yaşam maliyeti ise 38 bin 828 TL olarak hesaplanmıştır.

Bu konuda emeklilerin ve Emekli Sendikalarının talepleri açıktır.

Emekli aylıklarının alt sınırı asgari ücretle eşitlenerek, en az asgari ücrete uyumlu bir biçimde artış sağlanmalıdır.

Aylık bağlama oranları ve güncelleme katsayıları eski düzeyine getirilerek tüm emeklilere eşit oranlı zam yapılmalıdır. İntibak yasası da mutlaka çıkarılmalıdır.

Emekli aylıklarının belirlenmesine hükümet emekli sendikalarıyla müzakere etmeli ve emeklilere toplu pazarlık hakkı tanınmalıdır.

İKTİDARIN HESABI ÇARŞIYA UYMADI!

Kamu kaynaklarının ölçsüz kullanımına devam ediliyor. İletişim Başkanlığı, 12 aylık bütçesinin yüzde 87'sini, Sağlık Bakanlığı yüzde 64'ünü, MEB yüzde 65'ini, Diyanet yüzde 68'ini yedi ayda tüketti.

İktidarın ekonomi politikası, kamu bütçesini altüst etti. Kamu kurumları, ekonomik krizin de etkisiyle yıllık bütçeleri ile yetinemez hale geldi. Bütçedeki plansızlık, ölçsüz harcamalar ile birleşince ortaya dikkat çeken bir tablo çıktı. Çok sayıda kamu kurumu, bu yılın tamamı için kullanımına sunulan bütçenin büyük bölümünü bu yılın ilk yarısında harcadı.

Altun Yetinemedi

Resmi Gazete'de 27 Temmuz'da yayımlanan karar kapsamında kamu idarelerinin bütçelerinde ekleme ya da çıkarma yapıldı. İletişim Başkanlığı'nın bu yılki bütçesi, 1 milyar 631 milyon 576 TL olarak güncellendi. Hemen her ay fahiş harcamalara imza atan başkanlığın, Ocak-Temmuz döneminde yaptığı harcamanın yıllık bütçesine oranı yüzde 87,4 oldu. Başkanlığın temmuz sonu itibarıyla harcadığı para kayıtlara, 1 milyar 427 milyon 522 bin TL olarak geçti.

Bütçe Çağ Atladı

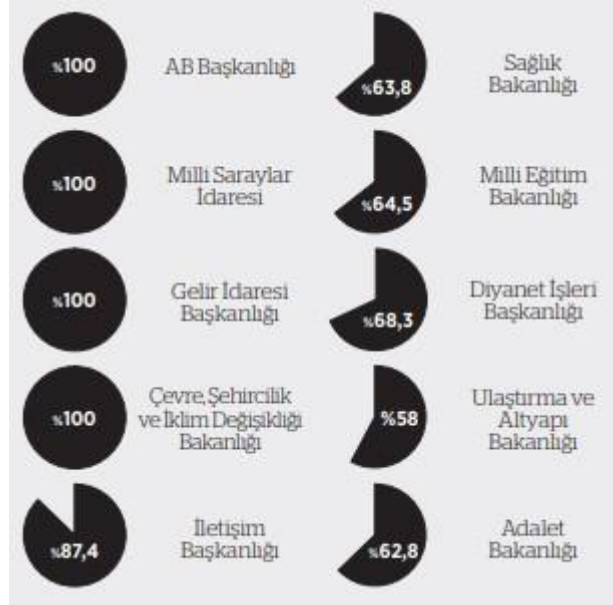
Sağlık Bakanlığı'nın yedi aylık harcamasının 12 aylık toplam bütçesine oranı da yüzde 63,8. Toplam 311 milyar 333 milyon 678 TL bütçesi olan Sağlık Bakanlığı, Ocak-Temmuz döneminde bütçesinden 198 milyar 794 milyon 483 bin TL'lik harcama gerçekleştirdi. MEB de bütçesinin büyük bölümünü henüz yedi ayda tüketen kamu idareleri arasında yer aldı. Buna göre, MEB 461 milyar 649 milyon 548 bin TL'lik bütçesinden, 297 milyar 728 milyon 797 bin TL'lik kısmını kullandı.

MEB'in harcamasının 12 aylık bütçeye oranı ise yüzde 64,5. Diyanet İşleri Başkanlığı da hesabı çarşıya uyduramadı. Toplam 36 milyar 186 milyon 871 bin TL bütçe verilen kurum, temmuz sonunda 24 milyar 715

milyon 777 bin TL'lik harcamaya imza attı. Diyanet'in yedi aylık harcamasının bütçesine oranının yüzde 68,3 olduğu belirtildi. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, temmuz sonunda bütçesinin yüzde 58'ini, Adalet Bakanlığı da yüzde 62,8'ini yedi ayda tüketti. AB Başkanlığı, Milli Saraylar İdaresi, Gelir İdaresi Başkanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, yılın bitmesine dört buçuk ay varken yıllık bütçesinin tamamını kullandı.

Bütçenin Dibini Sıyrdılar

Çok sayıda bakanlık ve başkanlık, yılın bitmesine aylar olmasına rağmen 12 aylık bütçesini ya tüketti ya da tüketmek üzere. 31 Temmuz itibarıyla kurumların yıllık bütçelerini harcama oranı şöyle:

ENFLASYON BEKLENTİSİNDE REKOR ARTIŞ

Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen piyasa katılımcıları anketinde 12 ay sonrası enflasyon beklentisi bir önceki ankete göre 8,8 puanla anket tarihinin rekor düzeltmesini gördü. Piyasa katılımcıları anketinde yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 59,46'ya yükseldi. Ankette yıl sonu dolar/TL tahmini de 29,82'ye çıktı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) ağustos ayı piyasa katılımcıları anketine göre, enflasyon beklentisi rekor seviyede arttı.

2023 yılı Ağustos ayı Piyasa Katılımcıları Anketi, reel sektör ve finansal sektör temsilcileri ile profesyonellerden oluşan 40 katılımcı tarafından yanıtlanmış ve sonuçlar katılımcıların yanıtları toplulaştırılarak değerlendirildi.

Katılımcıların cari yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 43,82 iken, bu anket döneminde yüzde 59,46 oldu.

12 ay sonrası TÜFE beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 33,21 iken, bu anket döneminde yüzde 42,01 olarak gerçekleşti. 24 ay sonrası TÜFE beklentisi ise aynı anket dönemlerinde sırasıyla yüzde 19,04 ve yüzde 22,54 olarak gerçekleşti.

2023 yılı Ağustos ayı anket döneminde, katılımcıların 24 ay sonrasına ilişkin olasılık tahminleri değerlendirildiğinde, TÜFE'nin ortalama olarak yüzde 27,84 olasılıkla yüzde 16,00 – 20,99 aralığında, yüzde 34,53 olasılıkla yüzde 21,00 – 25,99 aralığında, yüzde 18,85 olasılıkla ise yüzde 26,00 – 30,99 aralığında artış göstereceği öngörüldü.

Dolar Beklentisi 34,58 Lira

Katılımcıların cari yıl sonu döviz kuru (ABD Doları/TL) beklentisi bir önceki anket döneminde 28,46 TL iken, bu anket döneminde 29,82 TL olarak tahmin edildi. 12 ay sonrası Döviz kuru beklentisi ise bir önceki anket döneminde 31,42 TL iken, bu anket döneminde 34,58 TL olarak gerçekleşti.

Faiz Beklentileri De Arttı

Katılımcıların BİST Repo ve Ters-Repo Pazarı'nda oluşan cari ay sonu gecelik faiz oranı beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 18,94 iken, bu anket döneminde yüzde 19,34 oldu.

Merkez Bankası bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı cari ay sonu beklentisi ise bir önceki anket döneminde yüzde 19,17 iken, bu anket döneminde yüzde 19,19 olarak gerçekleşmişti.

AÇLIK, BASKI VE GERİCİLİK

AKP'nin 'Türkiye Yüzyılı': Açlık, baskı ve gericilik

Erdoğan'ın müjdelediği 'Türkiye Yüzyılı' halka daha fazla yoksulluk ve baskı olarak yansıdı. Krizin faturası halka kesilirken, gericilik her alana yayıldı.

Seçimlerin üzerinden geçen üç ayda iktidarın uyguladığı politikalar nedeniyle halk açlığa, baskılara ve gerici kuşatmaya maruz kaldı. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, önceki gün Hacı Bektaş Veli'yi anma etkinliğine gönderdiği videoda "Türkiye Yüzyılı'nın inşasına başladık. Cumhuriyetimizin ikinci asrını milletimizin asrı yapmak için seferber olmuş durumdayız" ifadelerine yer verirken, 14 ve 28 Mayıs'tan bu yana geçen üç aylık süreçte yaşananlar bile iktidarın yeni dönemki politikalarını gözler önüne sermeye yetti.

Gericilik Kuşatması Her Alana Yayıldı

Seçim sürecinde kurduğu ittifakla tarihin en gerici meclisini oluşturan Erdoğan iktidarı, seçim sonrasında da hayata geçirdiği uygulamalarla laikliği hedef almayı sürdürdü. Kamuoyunda da büyük tepkilere neden olan 'Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum' (ÇEDES) projesi ile eğitimdeki dinsellemenin önünü daha da açmış oldu. Diyanet aracılığı ile 'Manevi Danışman' adı altında imam, müezzin, vaiz gibi din hizmetlerinde çalışan kişiler okullara atandı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın da kaynaklarını büyük oranda dini eğitim için harcadığı ortaya çıktı.

Gerici vakıf ve derneklerin hedef göstermeleri ile ülkenin birçok noktasında festivaller, konserler ve sergiler de yasaklandı. Balıkesir'de Zeytinli Rock Festivali, LGBT+'lara destek açıklaması yapan Aleyna Tilki'nin Çorum'da düzenleyeceği konseri, Samsun Atakum'da yapılması planlanan 'Kadınlar Matinesi' etkinliği, Sanatçı İlkey Akkaya'nın Bursa konseri, İBB'nin 23 Haziran'da açılışını yaptığı Art İstanbul Feshane'deki sergisi, gibi birçok etkinlik hedef gösterildi. 'Toplumun manevi değerlerine aykırı' olduğu gerekçeleri ile yasaklandı. Tarikat ve cemaatler pek çok skandalla gündeme geldi. Yeni Anayasa çalışmalarını hızlandıran iktidar, 'ailenin korunması' adı altında gerici tahakkümünü devam ettirmek istiyor.

Seçim Bitti Krizin Faturası Yurttaş

Seçimlerin ardından ekonomide de yeni dönem iddiası ile hareket eden iktidar, 'rasyonel zemin' tarifi ile yaşanan bütün krizin faturasını emekçi halka kesti. 15 Mayıs sabahı 19,63 olan dolar kuru bugünlerde 27,08'lere kadar yükseldi. İMF'siz IMF programı olarak yorumlanan yeni ekonomi modelinde ekmekten, suya sudan mazota her şeye gün be gün zam geldi. Artan fiyatlar altında alım gücünün düştüğü, ülkenin asgari ücretliler ülkesi olduğu bu koşullarda vatandaşlar kredi kartlarında çözüm arar hale geldi. Yurttaşlar en temel ihtiyaç maddelerini dahi karşılamakta zorlanır hale geldi. Öte yandan iktidar şirketlere teşvikler ve ihalelerle beslemeye devam ederken anlatılan bu 'Yeni Yüzyıl'da da AKP zenginlerin iktidarı olma özelliğini devam ettiriyor.

Yeni Yüzyıl'da Da Ses Çıkartmak Yasak

AKP iktidarı seçim sonrası iç tartışmalara boğulan, dağınık bir görüntü çizen muhalefet karşısında rahat davranırsa da halkın muhalefetiyle karşılaştığı her noktada baskısını daha da artırdı. En küçük bir itiraz bile büyümeden bastırılmak istendi. Bağımsız medya organları susturulmak istenirken RTÜK'ün medya üzerinde kurmuş olduğu baskı her geçen gün dozunu artırdı.

Muğla Akbelen'de Limak Holding ve IC Holding'in iştiraki YK Enerji tarafından başlatılan ağaç kesimine karşı köylülerin direnişi sürerken Erdoğan 'Çevreci görünümlü marjinaller' diyerek hedef gösterdi. Direnişin başladığı günden bugüne kadar çok sayıda gözaltı ve saldırı gerçekleşti.

Gazeteci Merdan Yanardağ ve Barış Pehlivan hakkında çıkartılan tutuklama kararları, TELE1'e verilen 7 günlük yayın kapatma yasağı, gözaltına alınan gazeteciler, AKP'nin Türkiye Yüzyılı'nın nasıl bir Türkiye tablosu ortaya çıkaracağını ipuçlarını verdi.

EN YAKICI SORUN AÇIK ARA YOKSULLUK

İktidar seçim sonrası ekonomik krizin tüm faturasını halkın sırtına yükledi. Akaryakıt zamlarına karşı kontak kapatma eylemleri yapılırken, zamlara karşı pek çok ilde eylemler gerçekleşti, emekliler sokaklara çıktı.

Kamuoyu yoklamaları bir kez daha ülkedeki en yakıcı sorunun geçim sıkıntısı olduğunu gösterdi. Araştırmalara göre halk, temel gıda maddelerini dahi karşılayamaz halde.

Yaşam standartlarının daha da düşmesinden endişe eden milyonlar, eğitim ve sağlık harcamalarını da karşılayamaz hale gelme korkusuyla yaşıyor.

Üstelik sorunları iktidarın da muhalefetin de çözeceğine olan inanç toplumda giderek zayıflıyor. Yoksullukla boğuşan milyonlar, iktidardan da muhalefetten de umudu kesmiş, sorunlarını çözecek alternatif yol arıyor.

ASAL Araştırma ile Yöneylem'in peş peşe yayımladığı anketler yoksulluğun geldiği boyutu gözler önüne serdi. Her iki araştırma şirketinin saha çalışmaları, ülkedeki en önemli meselenin derinleşen yoksulluk ve onun yansımaları olduğunu gösterdi.

ASAL Araştırma Şirketi, Türkiye Siyasi Gündem Temmuz 2023 araştırmasının sonuçlarını açıkladı. 26 ilde 14-25 Temmuz tarihleri arasında 2 bin 520 kişiyle yapılan ankette katılımcılara açık uçlu olarak "Bugün Türkiye'nin en önemli sorunu ne?" ve "Sizce bugün Türkiye'nin sorunlarını hangi parti çözer?" soruları yöneltildi. Buna göre, son dönemde yüksek enflasyon, döviz kurundaki hareketlilik ve zamların yaşandığı 'Türkiye'nin en önemli sorunu' yüzde 68,6 ile "hayat pahalılığı" oldu. İşsizlik 5,2 olurken 'sorun yok' diyenlerin oranı sadece 1,4 olarak gerçekleşti. Bu soruya 'mülteciler' yanıtını verenlerin oranı ise 3,5 oranında kaldı.

Sorunları Kim Çözer?

Türkiye'nin sorunlarını "AKP çözer" diyenler ile "hiçbiri çözemez" diyenler, neredeyse kafa kafaya çıktı. AKP diyenler yüzde 27,9, 'hiçbiri' diyenlerin oranı ise yüzde 26,7 oldu. CHP diyenlerin oranı yüzde 18,8 olurken İYİ Parti diyenler yüzde 6'da kaldı.

Yöneylem Araştırma'nın gerçekleştirdiği 'Türkiye Siyaset Paneli Ekonomik Krizin Vatandaş Üzerindeki Etkileri' araştırmasında da çarpıcı sonuçlar çıktı. Derinleşen yoksulluğun, kitleler üzerinde büyük bir gelecek kaygısı ve tedirginlik yarattığı ifade edildi. Araştırmaya göre yurttaşların yüzde 67'sinin hayat standartlarını kaybetmekten büyük korku yaşıyor.

Şirketin 27-31 Temmuz tarihleri arasında 27 ilde 2 bin 100 kişiyle gerçekleştirdiği görüşmelerden elde edilen verilere göre Türkiye'de vatandaşların büyük çoğunluğu sahip olduğu hayat standartlarını kaybetmekten, asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan, eğitim alamamaktan ve borçlarını ödeyememekten korkuyor.

Geçim Korkusu Büyük

Yapılan araştırmadan öne çıkan sonuçlar şöyle:

- Halkın yüzde 67'si hayat standardını kaybetmekten korkarken hayat standardını kaybetmekten korkmayanların oranı yüzde 25,6 oldu.
- Yüzde 58,6'sı sağlık harcamalarını karşılayamamaktan korkuyor. Vatandaşların yüzde 34,7'sinin ise bu konuda bir endişesi bulunmuyor.
- Yüzde 62'si asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan korkarken 29,4'ünün böyle bir korkusu bulunmuyor.
- Katılımcıların yüzde 55'i kendisinin ya da aile bireylerinin eğitim alamamasından endişe ederken yüzde 39,8'inin böyle bir endişesi bulunmuyor.
- Yurttaşların 53,4'ü işini kaybetmekten veya iş bulamamaktan korkarken 40,6'sının bu yönde bir endişesi bulunmuyor.
- Ankete katılanların yüzde 64'ü borçlarını ödeyememekten korkarken 28,3'ünün böyle bir endişesi bulunmuyor.

Yurttaş Refleks Gösteriyor

Yüksek enflasyon, döviz kurunun yükselişi krizin milyonlar üzerindeki etkisini daha da artırdı. Akaryakıttan gıdaya her kalemde peş peşe gelen zamlara karşı ülkenin pek çok yerinde eylemler düzenlendi. Kamyoncular kontak kapatırken sol ve sosyalist partiler ülkenin pek çok noktasında zamlara karşı eylemler düzenledi. Emekliler özlük hakları için sokaklara çıktı. Pek çok fabrikada eylemler devam ediyor. İktidarın kitleleri daha fazla açlığa mahkum eden politikalarına karşı tabanda kıpırdanmalar yaşanırken Meclis muhalefeti ise parti binalarında basın açıklamaları yapmaktan öteye gidemedi.

ÇAYKUR'DAN ÇAYA ÜÇ AYDA ÜÇÜNCÜ ZAM

Haziran ve temmuz aylarında sırasıyla çaya yüzde 45 ve yüzde 9 zam yapan Çaykur, bugün itibarıyla yüzde 5 oranında yeni bir zam daha yaptı. Sozcu.com.tr'ye konuşan ÇAYSİAD yetkilileri, artan maliyetler nedeniyle yeni zamlar beklediklerini söyledi.

8 Haziran'da yüzde 43-45 aralığında, 14 Temmuz'da yüzde 9,8 oranında çaya zam yapan Çaykur, bugün itibarıyla yüzde 5 oranında bir zam daha yaptı.

Çay Sanayicisi İş Adamları (ÇAYSİAD) yetkilileri eylül ayının başında yüzde 10 olarak bekledikleri zammın yüzde 5 olarak daha erken açıklandığını söyledi.

Yetkililer artan maliyetler ve enflasyon oranı göz önüne alındığında yapılan zammı makul bulduklarını ifade ettiler.

Her Ay Yeni Zam Bekleniyor

ÇAYSİAD yetkilileri, maliyetler böyle devam ettiği sürece her ay yüzde 5'lik yeni zamlar öngördüklerini belirttiler.

Yetkililer, artan girdi maliyetleri nedeniyle her geçen gün daha da zorlaşan yaş çay üretiminde, üreticinin eline geçen rakamın düşmemesi için perakende satılan kuru çaya yeni zamlar beklediklerini ifade ediyor.

Diğer bir yandan bayiler stoklu çalıştığından bir müddet daha eski fiyattan satışların sürmesi bekleniyor.

Alım Fiyatı Üreticinin Beklentisini Karşılammamıştı

3 Mayıs'ta Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından 11 lira 30 kuruş olarak açıklanan yaş çay fiyatı üreticinin beklentisini karşılamamıştı.

Çay Üreticileri Meclisi, 2023 yılı yaş çay taban fiyatının destekleme bedeli ile birlikte 18 TL olması gerektiğini söylemişti.

FINDIK ÜRETİCİSİNİN EMEĞİ YOK SAYILIYOR.

Türkiye'nin dünya üretim birincisi olduğu, yüz binlerce ailenin tek geçim kaynağı fındıkta açıklanan taban fiyat, üreticinin maliyetlerini bile karşılamıyor. Geçen yıl 54 lira olan fındık taban fiyatı, kaliteye göre kilo başına 80-84 TL arasında açıklandı. Üretici, İtalyan fındık tekeli ve 2-3 büyük tüccara mahkum ediliyor!

İktidar, 2023 mahsulü fındık taban fiyatını kilo başına Giresun kalite için 84 TL, Levant için 82,50 TL, Sivri fındık içinse 80 TL olarak açıkladı. Üreticilerin ve ziraat odalarının tepkisine yol açan fiyatlar, en büyük alıcı İtalyan fındık tekeli ve İstanbul ile bölgedeki birkaç fındık tüccarını memnun etmenin ötesinde milyonlarca üreticinin mağduriyetine yol açacak.

Tarım-ÜFE ve Tarım-GFE, TÜİK'in resmi rakamlarıyla bile yüzde 100-120 arasında iken geçen yıl 54 lira olan fındık taban fiyatının bu yıl yüzde 64 artışla en yüksek 84 lira olarak açıklanması üreticiyi yabancı fındık tekeline ve birkaç tüccara mahkum etmektir. Bir yıllık emek ve alın terinin yok sayılmasının ötesinde, temmuzda yüzde 50'ye dayanan resmi enflasyon, iki ay içinde yüzde 60'ın üstüne çıkacak ve fındık üreticisi gelecek yıl üretmek için harcaması gereken paradan bile mahrum kalacak.

Seçimden bu yana geçen 2 ayda sadece mazotun fiyatı yüzde 90 zamlandı. Asgari ücrete yapılan artışla, fındık toplamada çalışacak işçilik maliyetleri yükseldi. KDV-ÖTV-MTV artışları herkesi olduğu gibi üreticiyi de daha ürününü Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) satıp parasını bile alamadan ekşiye düşürdü.

TMO, fındık alımları için 21 Ağustos'tan itibaren randevu başvurularını kabul edeceğini açıkladı. Buğday üreticisi aylardır TMO'nun randevu sistemi yüzünden sıra alamıyor, ürününü satamıyor, parasını tahsil edemiyor. TMO'dan randevu sırası için üreticiden ekstra para isteyen bazı organizasyonlar türeyince, Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin (TZOB) çağrısıyla emniyet güçleri olaya müdahil oldu, 'randevu çetesine' operasyon yaptı. Ancak tüm bunlar üreticinin mağduriyetini gidermiyor. 21 Ağustos'ta randevu sırasına girip gün alacak olan üretici en erken 1-2 ay sonra fındığını verip parasını alabilecek.

Karadeniz'deki Ziraat Odaları, Ticaret Borsaları da her şeyin döviz endekslendiği, iktidar müteahhitlerine dolar-euro ile garantiler verildiği, dövizli olanların banka hesabına kur farkı ve vergisiz faiz ödendiği bir ortamda fındık taban fiyatının da 4 dolardan (108 TL) az olmaması çağrısı yaptılar. Aksi halde maliyetin bile karşılanamayacağı, gelecek yıl üretimin ve rekoltenin düşeceği uyarılarına iktidar, her zaman olduğu gibi kulak tıkadı. Üreticinin

beklentisi ise yüzde 100 artan girdi maliyetleri karşısında taban fiyatın da aynı oranda artırılıp kilo başına 100-120 lira arasında açıklanmasıydı.

Bir yıldır ürününün karşılığını almayı bekleyen ve tek geçim kaynağı fındık olan Karadeniz'deki binlerce aile, enflasyon karşısında hızla eriyen parasını alma mücadelesinde İtalyan tekeline, tüccara yenik düşecek, el mahkum hale gelecek. **İktidar**, ağır enflasyon ve ekonomik koşullarda fındık taban fiyatını yeniden gözden geçirip, **üreticiyi mağduriyetten kurtaracak gerçekçi bir alım fiyatı ilan etmelidir.**

MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLER

İSİG Meclisi raporları incelendiğinde yıllık ölümlerin en az yüzde 12'sinin mevsimlik tarım işçilerinden oluştuğu görülmektedir. Mevsimlik işçi çoğunlukla Güneydoğu 'dan ülkenin her yönünü birkaç ay çalışmak için göç eden işçi grubudur. İş cinayetleri genelde trafik kazası şeklindedir. Özellikle işçi taşımacılığının kapalı kasa kamyonet, uygun olmayan servisler ve traktör römorkları gibi araçlarla yapılması ölümleri arttırmaktadır. Temmuz ayında da bu sektörde çalışan 56 işçinin 21'i bu nedenle hayatını kaybetmiştir.

Çocuk işçi cinayetlerinin yüzde 53'ü de tarım sektöründe yaşanmaktadır. İSİG raporuna göre temmuz ayında on çocuk çalışırken yaşamını yitirmiştir. Tarımda çalışan bu çocuklar çoğunlukla trafik kazasında veya boğularak yaşamlarını yitirmektedirler ne yazık ki. Elbette ki çocuk işçiliğinin temel nedeni yoksulluktur. Yoksulluk arttıkça çocuk işçi sayısı da artmaktadır. Tarım sektöründe çalışma ortamının çocuklar için barındırdığı riskler sebebiyle de yaz dönemlerinde çocuk işçi cinayetlerinde bir artış görülmektedir.

Raporda önemli bir konuya da dikkat çekilmektedir ve gelinen son nokta şöyle özetlenmektedir; *"Mevsimsel tarım işçiliği süreklilik kazanmış durumda. Çocuklar aileleriyle birlikte göçebe hayatı yaşamakta. Eskiden yazın çalışıp kışın memleketlerine dönebilen tarım işçileri artık her mevsim çalışmak zorunda kalıyorlar. Bunun nedeni de yazın aldıkları ücretle kış ayların da geçinemiyor oluşları. Ailece çalışmak zorunda olan tarım işçilerinin çocukları da dolaylı yoldan işgücünün bir parçası oluyorlar."*

Başta çocuklar olmak üzere, tüm işçiler için barınma, gıda, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçların karşılanması konusunda devlet desteğinin hayata geçirilmesi, denetimlerin artırılması ve derinleşen ekonomik kriz nedeniyle artan yoksulluğa çözüm bulunması öncelikli hedefler olmalıdır. Bununla birlikte de çocuk işçiliği sorunu tamamen ortadan kaldırılmalıdır.

CHP'DEN MEVSİMLİK TARIM EMEKÇİLERİNİN SORUNLARINA 10 MADDELİK ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Türkiye her yıl olduğu gibi Mart ayında başlayan alışlagelmiş ucuz ve güvencesiz bir iç emek göçü yaşamaktadır. Ülkenin özellikle doğusundan başlayan bu iç emek göçü, ülkenin dört yanına dağılmaktadır. Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin'den Mart ayında yola düşen mevsimlik tarım emekçileri, Bursa, Sakarya, Isparta, Zonguldak, Bolu ve Düzce başta olmak üzere geçim derdi için ülkenin batısına göç etmektedir.

İşsizliğin en yüksek, milli gelir payının en düşük ve istihdam alanlarının da en az olduğu kentler, bu emek göçünün yaşandığı kentlerin başında gelmektedir. Bu nedenle geçim derdine düşen yüzbinlerce yurttaşımız, bu göç yoluna düşmektedir. Ölümle başlayan bu emek göçü ne yazık ki gidilen kentlerde başta barınma ve beslenme olmak üzere birçok zorlukla da karşı karşıya kalmaktadır.

Ne yazık ki her gün yaşanan onlarca trafik kazasında en az bir mevsimlik tarım emekçisi yaşamını yitirmektedir. Mevsimlik tarım işçilerinin bu göçü sırasında yolcu taşımaya uygun olmayan traktör römorku gibi araçlardan kullanılması, kimi zaman da araçlarda kapasitelerinin üstünde yolcu taşınması can kaybının çok olmasının da ana sebebidir.

En son Ağustos ayının ilk iki haftasında 3'ü çocuk olmak üzere 9 emekçimiz yaşamını yitirdi. Temmuz ayında yaşanan 182 iş cinayetinde ise tarım/orman sektöründe çalışan en az 56 emekçimiz yaşamını yitirdi.

2021 yılında 318, 2022 yılında 359 ve bu yılın ilk yedi ayında 179 olmak üzere son 31 ayda en az 859 mevsimlik tarım emekçimiz, trafik kazası, düşme, güneş çarpması, boğulma, barınma, dinlenme, yetersiz beslenme, temizlik, yetersiz beslenme, sağlığa erişememe nedenleri başta olmak üzere birçok sebepten dolayı yaşamını yitirdi.

En son Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinden ailesiyle birlikte Ordu'nun Fatsa ilçesine fındık toplamaya giden 11 yaşındaki Sinan Enes Zinciralmaz isminde çocuğumuz kaybettik.

İş cinayetlerini “fıtrata”, “kadere” bağlayan iktidar, göz göre yaşanan bu cinayetlerin de birinci dereceden sorumlusudur.

Çünkü mevsimlik tarım işçiliği demek, herhangi bir sosyal güvencesi olmadan çalışmak demektir. Temel sağlık hizmetlerine dahi ulaşamamak demektir. Herhangi bir güvencesi olmadığı için iş kazalarında sosyal korumaya sahip olmamak demektir.

Sağlık, beslenme ve barınma hakkına sahip olmamak demektir. Mesai kavramının olmadığı, düşük ücretlerle saatlerce çalışmak demektir. Gittikleri bölgelerde ayrımcılığa maruz kalmaları demektir.

Ucuz çocuk işçiliği demektir. Kadının görünmeyen emeğinin gasp edilmesi demektir.

Bir başka deyişle her yıl 1 milyonu aşkın mevsimlik tarım emekçisinin ekmek kavgasında varken, iktidarın gözünde yok hükmünde olması demektir.

İktidar son seçim beyannamesinde, her yıl sayıları en az 1 milyon civarında olan güvencesiz mevsimlik tarım emekçileri ile ilgili sadece üç cümle kurmuştur.

İktidar ne vaat etmiş, ne yapmış.

- 1- “Mevsimlik tarım işçileri gibi gruplar için özel sosyal sigorta programları oluşturacak, sosyal güvenlik kapsamını en üst düzeye çıkaracağız.”
- 2- “Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitim imkanlarını daha da iyileştireceğiz.”
- 3- “Mevsimlik tarım işçisi kadınların sosyal güvenlik başta olmak üzere çalışma şartlarını iyileştireceğiz”

Seçimlerin üzerinden üç ayı aşkın bir süre geçti.

Peki, buradan soruyoruz. Seçim beyannamesinde yer alan bu üç vaatten hangisini hayata geçirdiniz?

Sizin vaatte bulunup tutmadığınız her söz, mevsimlik tarım işçilerinin daha fazla ölmesine, daha fazla emeğinin gasp edilmesine, daha fazla ayrımcılığa maruz kalmasına neden oluyor.

22 yıllık iktidarınızda olduğu gibi bu dönemde de mevsimlik tarım işçilerini ölüme, ölmeseler dahi açlığa mahkûm ettiniz.

TÜİK verilerine göre, 2022 tarımsal işletmelerde mevsimlik tarım işçilerinin günlük ücretleri ortalama 238 TL olarak tespit edilmişti. Ücretler erkek işçiler için 253 TL, kadın işçiler için ise 225 TL idi.

Bu rakamlara bile baktığımızda mevsimlik tarım emekçileri arasında cinsiyet ayrımcılığının en üst düzeyde olduğunu görmekteyiz. Her alanda emeği yok sayılan kadınların emeği burada da yok sayılmaktadır.

Bu yıl için ise Tarım ve Orman Bakanlığının genelgesi ile 2023 için mevsimlik tarım işçilerinin günlük yevmiesi ise 447 TL olarak belirlendi. Bu bir ay boyunca hiç izin yapmadan çalıştıklarında 13 bin 410 TL'ye denk gelmesi demektir.

Lakin her yıl olduğu gibi emekçilerin belirlenen bu ücretlerin altında çalıştırıldığını biliyoruz, görüyoruz.

Çünkü işçiler, aldıkları ücretlerin bir kısmını kendilerine iş bulan dayı başı veya elçilere de vermek gibi bir zorunluluk ile karşı karşıyadır. Bu durum da göz önüne alındığında yılın sekiz ayı kavurucu sıcakların altında, sağlıksız, barınma ve beslenme koşulları altında, 10-12 saat çalışmak zorunda kalan emekçilerin aylık kazançları asgari ücretin altına düşmektedir.

Yani mevsimlik tarım işçiliği demek, asgari ücretin altında yarı aç yarı, yarı tok çalışmak demektir. Sarayın sadece örtülü ödenekten günlük harcaması 13 milyonu aşarken, bu yıl için bir mevsimlik tarım işçisinin alın terinin karşılığı ise günlük sadece 447 TL.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak kamuoyu ile mevsimlik, güvencesiz tarım emekçilerinin sorunlarının bir an evvel çözülmesi noktasında iktidara sesleniyor ve taleplerimizi sıralıyoruz.

- 1- Mevsimlik tarım işçilerinin kayıt dışı çalıştırılmasına derhal son verilmelidir.
- 2- Mevsimlik tarım işçilerinin iş bulmasında arabuluculuk görevi yürüten ve herhangi bir hukuki statüsü bulunmayan elçi ve dayıbaşı gibi enformel iş ilişkisinin kurulmasına son verilmelidir.
- 3- Mevsimlik tarım işçilerinin mevcut iş kanuna dahil edilmelidir.

- 4- Mevsimlik tarım işçileri için her yıl belirlenen günlük ücretler, açlık sınırının altında olmayacak şekilde belirlenmelidir.
- 5- Mevsimlik tarım işçilerinin çalıştıkları bölgelerde düzenli olarak sağlık taramaları yapılmalıdır. Kaldıkları alanların hijyen koşullarına uygun olması denetlenmelidir.
- 6- Mevsimlik tarım işçilerinin en fazla yaşamını yitirdiği trafik kazalarıyla ilgili gerekli önlemler alınmalıdır. Kazalara yola açan araçların seyahatlerde kullanımını önüne geçilmelidir.
- 7- Kadın ve erkek emekçiler arasındaki ücret eşitsizliğinin önüne geçilmelidir.
- 8- Mevsimlik tarım işlerinde çocuk işçiliğine göz yumulmamalıdır. Bu konu ile ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır. Ayrıca çocuklar için kreş ve yaz okulu uygulaması hayata geçirilmelidir.
- 9- Mevsimlik tarım işçilerinin karşı karşıya kaldığı ayrımcılığın ortadan kaldırılması için gerekli düzenlemeler hayata geçirilmelidir.
- 10- Türkiye, uluslararası çalışma örgütü tarafından 2001 yılında kabul edilip 2003 yılında yürürlüğe giren "184 Nolu Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Sözleşmesi" tarım çalışanlarına ilişkin önemli düzenlemeyi derhal onaylamalıdır.

AKP İSRAFIN ÜSTÜNÜ 'ÖRTEMEDİ'

Erdoğan döneminde rekor kıran 'örtülü ödenek' harcaması temmuz ayında 1 milyar TL'ye yaklaştı. Yalnızca Cumhurbaşkanı tarafından harcanabilen kalemden yapılan yedi aylık toplam harcama 2,8 milyar TL'ye ulaştı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, temmuz ayı bütçe uygulama sonuçlarını açıkladı. Temmuz 2023'te bütçe gelirleri, Temmuz 2022'ye oranla yüzde 156'lık artarak 504 milyar 413 milyon TL olarak gerçekleşti. Bütçe giderlerinin 455 milyar 840 milyon TL olduğu temmuz ayında 48,6 milyar TL'lik bütçe fazlası kaydedildi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan döneminde tarihi rekorlar kıran Gizli Hizmet Giderleri, temmuz ayında da hız kesmedi. Cumhurbaşkanı tarafından harcanabilen ve hesabı sorulamayan kalemden temmuz ayında yapılan harcama 2023 yılı rekorunu getirdi. Buna göre, temmuz ayında Gizli Hizmet Giderleri kaleminden 901 milyon 589 bin TL kullanıldı.

Genelge Fayda Etmedi

Kamunun harcama kalemlerinde kısıtlama öngören Tasarruf Tedbirleri Genelge'nin yayımlandığı temmuz ayına yönelik bütçe giderleri, israf harcamaları arasında gösterilen kiralama işlemlerinin de tam gaz devam ettiğini ortaya koydu. Kamunun temmuz ayı kiralama giderleri kayıtlara, 1 milyar 662 milyon 703 TL olarak geçti.

Ocak-Temmuz döneminde 6 milyar 268 milyon 339 TL'ye ulaşan kiralama giderlerinin temmuz ayına yönelik ayrıntıları, bakanlığın raporunda şöyle sıralandı:

- Taşıt kiralama: 224 milyon 437 bin TL
- Hizmet binası kiralama: 126 milyon 598 bin TL
- Hava taşıtı kiralama: 925 milyon 266 bin TL
- Personel servisi: 340 milyon

213 Bin TL Temsil İçin Para Aktı

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nı verilerine göre, temmuz ayında 43 milyon 615 bin TL'lik temsil ve tanıtma giderine imza atıldı. Temsil ve tanıtma için kamunu kasasından ocak-temmuz döneminde çıkan toplam para ise 564 milyon 889 bin TL oldu.

Müteahhitlere Aktı

Kamunun müteahhitlik giderleri de dikkati çekti. Bu kapsamda temmuz ayında gerçekleştirilen harcama 13 milyar 340 milyon 289 TL olarak rapora yansdı. Kamunun Ocak-Temmuz dönemindeki müteahhitlik giderleri toplamı ise 93 milyar 644 milyon 448 bin TL seviyesine yükseldi.

İktidarın tartışmalı harcamaları arasında yer alan ve bütçe giderlerinde, "Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hizmet Alımları" olarak sınıflandırılan harcamanın bazı aylara göre dağılımı ise şöyle:

- Ocak: 1 milyar 70 milyon TL

- Mart: 1 milyar 648 milyon TL
- Mayıs: 5 milyar 505 milyon TL
- Temmuz: 1 milyar 543 milyon TL

Faiz Dudak Uçuklattı

Ocak-Temmuz döneminde kamunun faiz giderleri bakanlığın verilerinde, 312 milyar 951 milyon TL olarak yer aldı. Yalnızca Temmuz ayı faiz gideri 37 milyar 707 milyon 380 bin TL oldu. Ocak-Temmuz döneminde en yüksek faiz giderine imza atılan ayın ise 102,7 milyar TL'lik faiz gideri ile mayıs ayı olduğu bildirildi.

Örtülde Rekor Geldi

Yalnızca Cumhurbaşkanı tarafından kullanılan ve herhangi bir denetime tabi tutulamayan kalemden Ocak-Temmuz döneminde gerçekleştirilen toplam 2,8 milyar TL'lik harcama, bazı aylara göre şöyle:

Ocak: 188,5 milyon TL

Mart: 341,7 milyon TL

Mayıs: 164,4 milyon TL

Haziran: 577,8 milyon TL

AYDA 50 BİN TL'LİK 'HUZUR'

THY Teknik A.Ş.'de 2021'de 7 bin 500 TL olan huzur hakkı, yüzde 633 artırıldı. EPDK Başkanı Yılmaz'ın THY'den de aylık 50 bin TL ücret almasının önü açıldı.

Türk Hava Yolları'nda (THY) huzur hakkını 25 bin TL'den 62 bin TL'ye yükselten kararın bir benzeri, THY Teknik A.Ş.'de alındı. Böylece yönetim kurulu ücretlerine fahiş zam yapıldı.

THY Teknik A.Ş.'nin yönetim kuruluna ödeyeceği ücretlerin belirlendiği Genel Kurul, 28 Temmuz'da toplandı. Toplantıda alınan karar kapsamında yönetim kurulu başkanına ödenen aylık ücret net 55 bin TL, üyelere ödenen aylık ücret ise net 50 bin TL oldu. THY Teknik A.Ş.'de yönetim kurulu ücretlerine bu yıl yüzde 633 oranında zam yapıldı.

Çift Maaşlı Bürokrat

Huzur hakkının 50 bin TL'ye çıkarıldığı toplantıda ayrıca, THY Teknik A.Ş.'nin yönetim kurulu üyeleri de seçildi. Kamuda birden fazla görevde bulunan ve "Çoklu görevleri" nedeniyle çift maaş alan bürokratlardan olan EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz'ın THY'deki yönetim kurulu üyeliğine, "devam" denildi. AKP'nin çift maaşlı bürokratlarından Yılmaz, EPDK'deki maaşının yanı sıra THY Teknik A.Ş.'den de aylık net 50 bin TL ücret alacak.

Kamuda birden fazla görevde bulunan ve 'çoklu görevleri' nedeniyle çift maaş alan bürokratlar, tartışma konusu. "Mutlu azınlık" eleştirilerine konu olan nu isimlere yönelik muhalefetin soru önergeleri, "ticari sır" denilerek geri çevriliyor.

İSTEYENİN BİR YÜZÜ KARA

İktidar, Moody's gibi uluslararası kredi derecelendirme ve reyting kuruluşlarından Türkiye'nin notunun artırılmasını istiyor. Moody's, Türkiye raporunda; Ortodoks politikalara dönüş, faiz artışı, mali disiplin vb. politikalar sürdürülürse notun artabileceği mesajını verirken, yerel seçimlere kadar parasal sıkılaştırmanın ve buna bağlı olarak da enflasyondaki artışın devam edeceğini, öngörüyor.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları, iktidarın uyguladığı ekonomi politikalarıyla Türkiye ekonomisini uçurumun kenarına getirmesi sürecinde, Türkiye'nin uluslararası kredi notunu 'yatırım yapılamaz' düzeye düşürerek 'çöp' seviyesine indirgemişlerdi. Moody's, Fitch, Standart anda Poor's gibi reyting kuruluşlarının verdiği kredi notları küresel sermaye ve yatırımcılar için karar verme süreçlerinde kritik rol oynuyor. İktidar, 2013'te Türkiye'nin kredi notunu 'yatırım yapılabilir ülke' seviyesine çıkartan Moody's'e o dönemde övgüler yağdırmıştı. 2018'de yönetim sistemi değişikliğiyle artan baskılar, hukuksuzluklar, sıkça değişen hazine ve maliye bakanları, Merkez Bankası (MB) Başkanları, akıl dışı yeni ekonomi programlarıyla mali disiplin, bütçe şeffaflığı ortadan kalktı. Merkez Bankası ve kamu bankalarının rezervleri tüketilince reyting kuruluşlarından peşe peşe not indirimleri geldi ve dış kaynak girişi durdu. Cumhurbaşkanı Erdoğan Moody's ve Fitch'in Türkiye'nin

notunu çöp seviyesine çekmeleri üzerine 2018'de; "Bırakın o sahtekarları, o düzenbazları. Onlar bizim için çok şey söylediler, biz işimize bakalım. Dolarlarla molarlarla notlarla bizi çöktüremezler, sindiremezler" demişti.

Şimdi ise daha Mayıs ayında seçim öncesi Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) borsada 'manipülasyon' gerekçesiyle 32 milyon lira para cezası ve işlem yasağı getirdiği JP Morgan ile yapılan toplantılarda küresel fonlardan borç için destek isteniyor. Bunun için reyting kuruluşlarının not artırması gerekiyor.

Moody's geçen hafta yayınladığı Türkiye Raporu'nda, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın beş yıllığına yeniden seçildiğine ve yeni ekonomi yönetiminin 'rasyonel Ortodoks ekonomi politikalarına dönüş' sözü verdiğine dikkat çekti. Rapordaki "Türkiye'nin kural bazlı ve öngörülebilir ekonomi politikasına geçmesi ülke kredi görünümü ve kredi notu açısından olumlu" ifadesiyle umutlanan iktidar not artışı için Moody's'e övgüler düzüyor. Moody's raporunda; politika faizinde artışların olumlu adım olduğu belirtilerek 'bütçede ve kamu kaynaklarının kullanımında seçim harcamalarından kaynaklanan mali bozulmanın vergi artışları ve zamlarla düzeltilmeye başlandığı' vurgulanıyor. Raporda; 'Mart 2024'teki yerel seçimlere kadar parasal sıkılaştırma ile Ortodoks politikalara geçiş sürdürülür ve makro dengesizliklerde düzenli bir azalmaya yol açarsa, görünüm pozitifte dönebilir ve not yükseltilebilir.' deniliyor.

İktidar, JP Morgan'dan sonra Moody's'e de bir anlamda yerel seçimlere kadar durumu idare etmek için 'Kural dışına çıkmayacağız. Faizi artıracacağız. Enflasyon artmaya devam edecek. Öngörülmez işler yapmayacağız. Zam ve vergileri artıracacağız. Yeter ki kredi notumuzu artırın' diyerek, **yerel seçimlerden sonra IMF'nin kapısını çalma ihtimaline zemin hazırlıyor!**

PARA YUTAN DEV ORDU

Dev bütçesi ve harcamaları nedeniyle tartışılan Diyanet, 36 milyar TL'lik 2023 bütçesiyle de yetinmedi. Başkanlık, toplam 50,4 milyar TL'lik harcama öngördü.

Diyanet, İzmir Dini Yüksek İhtisas Merkezi için 2022–2025 döneminde 112 milyon 300 bin TL harcama planlandı.

Diyanet İşleri Başkanlığı, 2023 yılının ilk yarısına yönelik mali tablolarını gecikmeli olarak açıkladı. Hemen her yıl dev bütçesi nedeniyle tartışılan ve ekonomik krizi yok sayan harcamalar imza atan başkanlığın, 2023'ün Ocak-Haziran döneminde de rekor harcamaya imza attığı belirlendi. Diyanet'e, 2023 yılı başlangıç ödeneği olarak tahsis edilen 36 milyar 186 milyon 653 bin TL'nin 19 milyar 693 milyon 907 bin TL'si altı ayda tüketildi. Başkanlık, 2023 yılının sonuna kadar 50 milyar 486 milyon 761 bin 900 TL harcaacağını açıkladı.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2023 yılının ilk yarısında yaptığı toplam harcama, 2022 yılının aynı dönemine oranla yüzde 99 arttı. Toplam 150 bine dayanan personel sayısı ile dev bir orduyu anımsatan başkanlığın, yalnızca personel giderindeki artış kayıtlara, yüzde 98 olarak geçti.

Başkanlık, Türkiye genelindeki 141 bin 740 personeli için 16 milyar 105 milyon 928 bin TL'lik harcamaya imza attı. Başkanlığın mali tablolarında, personel giderinin 2023 yılı sonu itibarıyla yıllık toplam bütçenin de üzerine çıkarak 41 milyar 995 milyon 605 bin TL olarak gerçekleşmesi öngörüldü.

Diyanet'in, "Mal ve Hizmet Alım" kaleminden yaptığı harcamalardaki artış da dikkati çekti. Başkanlık, 2022 yılının ilk yarısında 292 milyon 786 bin TL'lik mal ve hizmet alım harcamasını, 2023 yılının ilk yarısında yüzde 77'lik artış ile 520 milyon 459 bin TL'ye ulaştırdı. Diyanet'in, "Mal ve Hizmet Alım" kaleminden yaptığı harcamaların detayları şöyle kaydedildi:

•**Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları:** 344 milyon 46 bin TL

•**Yolluklar:** 110 milyon 167 bin TL

•**Görev Giderleri:** 5 milyon 203 bin TL

•**Hizmet Alımları:** 48 milyon 789 bin TL

•**Temsil ve Tanıtma Giderleri:** 427 bin 606 TL

Vakıflara Para Akıyor

Mali rapora göre Diyanet, Ocak-Haziran 2023 döneminde, "Kar amacı gütmeyen kuruluşlar" adı altında faaliyet gösteren vakıf ve derneklere toplam 137 milyon 656 bin TL aktardı. Vakıf ve derneklere 2023'ün ilk yarısında aktarılan paranın, 2022'nin ilk yarısına oranla yüzde 279 arttığı bildirildi.

Harcamaya Doymuyorlar

İzmir’de yapımına başlanan ve 2025 yılında tamamlanması planlanan İzmir Dini Yüksek İhtisas Merkezi için 2022 – 2025 döneminde öngörülen toplam yatırım maliyeti de mali raporda paylaşıldı. Buna göre, toplam 23 bin 122 metrekare alanda inşasına devam edilen merkezin üç yılda toplam 112 milyon 300 bin TL harcama planlandı.

TASARRUF GENELGESİ BAHÇEYE GÖMÜLDÜ

Kamu idarelerine, “harcamaların gözden geçirilmesi” amacıyla gönderilen Tasarruf Tedbirleri Genelgesi, “bahçeye” gömüldü. 17 Temmuz – 14 Ağustos döneminde millet bahçeleri için kamunun kasasından 94,5 milyon TL çıktı.

Türkiye’de on milyonlarca yurttışı yoksulluğa hapseden ekonomik krizin gölgesinde gerçekleştirilen fahiş kamu harcamalarının en önemli örneği olan millet bahçeleri yine para yuttu. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in, “harcamaların yeniden gözden geçirilmesi ve tasarruf takibinin taviz verilmeden sağlanması gerektiğini” belirterek 17 Temmuz’da tüm kamu kurumlarına gönderdiği genelge de millet bahçeleri için yapılan harcamalara engel olamadı. 17 Temmuz’da kamu idarelerine gönderilen genelgenin 30’uncu gününde millet bahçeleri için harcanan para 100 milyon TL’ye dayandı. 17 Temmuz - 14 Ağustos döneminde millet bahçeleri için altı farklı kamu idaresi harcama yaptı. TOKİ’nin yanı sıra beş AKP’li belediye de millet bahçesi ihalesi düzenleyen kurumlar arasında yer aldı. Millet bahçeleri için toplam sekiz sözleşme imzalandı. Sözleşmelerin toplam bedeli kayıtlara, 94 milyon 533 bin 988 TL olarak geçti. Millet bahçeleri ihalelerinde kamu lehine indirim oranının ortalama yüzde 1’de kalması ise ihalelerde rekabet ortamının sağlanamadığını ortaya koydu.

81 İle Millet Bahçesi Hedefi

Öte yandan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, “Millet Bahçeleri’nin 81 İl’e Yaygınlaştırılması” faaliyeti kapsamında 2023 yılının ilk yarısında 2 milyon 860 bin metrekarelik alanda yer seçimi çalışmalarına başladı. 2023’ün Ocak-Haziran döneminde toplam 151 millet bahçesinin açılışı gerçekleştirildi.

En Yüksek Harcama TOKİ’den

Dar ve orta gelirli yurttaşların konut ihtiyacını karşılamakla yükümlü TOKİ, 17 Temmuz – 14 Ağustos döneminde millet bahçeleri için en yüksek harcamaya imza atan kamu idaresi oldu. İdarenin, Bitlis Merkez’e inşa edilen millet bahçesinin ikinci etap çalışmaları için 28 Temmuz’da 76 milyon TL’lik sözleşmeye imza attığı bildirildi. TOKİ, millet bahçesi için 76 milyon TL’lik sözleşmeye imza atması itibarıyla öne çıkarken 17 Temmuz – 14 Ağustos döneminde millet bahçesi sözleşmesi imzalayan kamu idareleri ve harcamaları şöyle sıralandı:

- Kocasinan Belediyesi: 15 milyon 820 bin TL
- Altındağ Belediyesi: 1 milyon 393 bin TL
- Zara Belediyesi: 999 bin TL
- Samsun Büyükşehir Belediyesi: 99 bin 900 TL
- Ulus Belediyesi: 21 bin 583 TL

ŞOV UZUN SÜRMEDİ

AKP’li Haliliye Belediyesi’nin şovu kısa sürdü. Belediyenin, Tasarruf Genelgesi’nden üç gün sonra 9 milyon TL’lik araç ve iş makinesi kiraladığı tespit edildi.

2022 yılında, “191 milyon 789 bin 157 TL’lik değerindeki köklü yatırım ile belediye envanterinde kiralık araç kalmadı” açıklamasıyla propaganda yapan AKP’li Haliliye Belediyesi’nin, Tasarruf Genelgesi’nden üç gün sonra araç ve iş makinesi kiraladığı ortaya çıktı. Mehmet Canpolat yönetimindeki belediyenin, 20 Temmuz’da 9 milyon TL’lik araç kiralama ihalesine imza attığı belirlendi.

Belediyenin içinde bulunduğu ekonomik çıkmaz nedeniyle personel maaşlarını ödemekte dahi zorlandığı iddia edilen AKP’li Haliliye Belediyesi, 2022 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’ndan yatırım desteği aldı. Destek kapsamında belediyeye 183 araç, iş makinesi ve temizlik araçları kazandırıldığı bildirildi. Belediyenin 2022 yılına yönelik raporlarında yatırımdan, “Köklü yatırım” şeklinde söz edilerek belediye envanterinde kiralık araç kalmadığı belirtildi.

5 Temmuz 2023 tarihinde gerçekleştirilen ihale ise belediyenin, “Köklü yatırım” şovunun kısa sürdüğünü gözler önüne serdi. İhale kapsamında, belediyenin kullanımı için araç ve iş makinesi kiraladığı öğrenildi. 20 Temmuz’da sözleşmesi imzalanan ihale kapsamında belediye, 9 milyon 54 bin 150 TL’lik harcama gerçekleştirdi.

Pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale, ihalenin tek katılımcısı olan belediye iştiraki Göbeklitepe Hizmet Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne bırakıldı.

AKP'li Belediye Başkanı Mehmet Canpolat, araç yatırıma yönelik 2022 yılında şu açıklamayı yapmıştı: "Bizler, 2019 yılında göreve geldikten sonra hep birlikte hummalı bir çalışmanın içerisine girdik. Canla başla dedik, canı gönülden devam ediyoruz. Bizler, Haliliye belediyemizi geleceğe kendi mülk araçlarımızla taşımak gayreti içerisine düştük. Buradan meclis üyelerimize, belediye personellerimize, teşkilatımıza teşekkür ediyorum. Ve köklü bir yatırım yapalım, Haliliye Belediyesinde artık kiralık araç kalmaması dedik. Sayın Cumhurbaşkanımızın belediyecilik şiarını kendimize şiar ve vizyon ederek, üreten belediye sloganıyla, sahada kendi iş makinamız, kendi araçlarımız olsun gayretinin içerisine düştük."

TARIM KREDİ'DE BALANS BOZULDU

2022'de 82,3 milyon TL kâr açıklayan Tarım Kredi, Erdoğan'ın talimatıyla mağaza sayısını artırımının ardından eksiye geçti. Kurumun Ocak-Haziran 2023 döneminde 434,1 milyon TL zarar ettiği belirlendi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Pahalılığa karşı piyasayı dengeleme" görevi verdiği Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik Anonim Şirketi'nin 1 Ocak-30 Haziran 2023 ara hesap dönemine ait finansal tablolarına yönelik denetim tamamlandı.

Bağımsız denetim şirketinin yaptığı denetimlerin ardından hazırlanan mali rapor, ekonomik krizin etkisini gölgelemek amacıyla çeşitli görevler yüklenen şirketin rekor zarara imza attığını ortaya koydu. Şirketin öz kaynaklarının eksi 190 milyon 607 bin 920 TL'ye gerilediği tespit edildi.

Pazarlamaya 1,5 Milyar TL

Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik, 2023 yılının ilk yarısında 12 milyar 713 milyon 745 bin TL'lik satış cirosu elde etti. Satışların maliyeti ise 11 milyar 166 milyon 142 bin TL oldu. Şirketin 2023'ün ilk yarısındaki pazarlama gideri ise kayıtlara, 1 milyar 539 milyon 773 bin TL olarak geçti.

Şirketin net dönem zararına yönelik veri ise gelir gider dengesizliğini gözler önüne serdi. Buna göre, 12,7 milyar TL'lik hasılataya karşın Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik, Ocak-Haziran ara hesap döneminde net 434 milyon 124 bin 115 TL zarar açıkladı. 2022 yılında 82,3 milyon TL kar açıklayan kurumun altı ay içinde 434,1 milyon TL'lik zarara geçmesi, "İktidar, siyasi ikbal uğruna kamu kurumlarını batağa sürüklüyor" iddiasını akıllara getirdi.

Borçlar Birikiyor

Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik'in finansal faaliyetlerinden kaynaklı nakit akışları da dikkat çekti. Mali verilere göre, 2023'ün ilk yarısında şirket 126 milyon 306 bin TL'lik faiz ödemesi gerçekleştirdi. Şirketin kısa vadeli borçları 6 milyar 497 milyon 327 bin TL'ye, uzun vadeli borçları ise 1 milyar 798 milyon 856 bin TL'ye ulaştı.

Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik'in öz kaynaklarında yaşanan çarpıcı erime de denetim raporuna yansdı. 2022 yılını 262 milyon 534 bin TL'lik öz kaynak ile tamamlayan şirketin Haziran 2023 itibarıyla öz kaynaklarının tamamını kaybederek eksi 190 milyon 607 bin TL'ye düştüğü bildirildi.

Market Sayısı Plansız Artıyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla, plansız şekilde mağazalarını artıran Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik'in market Haziran 2022'de bin 107 olan market sayısı, Aralık 2022'de bin 512'ye, Haziran 2023'te ise bin 687'ye yükseldi.

TATİLE GİDEMİYENLERİN SAYISI ARTTI

Tüketici Birliği Federasyonu, tüketicilerin tatil tercihlerine ilişkin yaptığı kamuoyu araştırmanın sonuçlarını açıkladı. Tüketici Birliği Federasyonu Tüketicinin Nabzı Çalışma Grubu tarafından yapılan "Gemliğe doğru" adlı araştırmaya göre, 2022 yılında tatile gidemeyecek durumda olan tüketicilerin oranı yüzde 60,90 iken, 2023 yılındaki araştırmada bu oran yüzde 61,18'e çıktı.

Tatil için yeterli bütçesi olmadığın belirten tüketicilerin oranı bu yıl yüzde 2 artarak yüzde 71,76'ya yükseldi. Bu oran 2022 yılında yüzde 69,70 olarak ölçülmüştü.

Bu yıl tatilini yurt dışında geçirmeyi planlayanların sayısı da azaldı. Geçen yıl yurt dışında tatil planlayanların oranı yüzde 41 iken, 2023 yılında bu oran yüzde 3,13'e geriledi.

"Milyonlarca Yurttaş Anayasal Hakkını Kullanamıyor"

Araştırmanın sonuçlarını değerlendiren Tüketici Birliği Federasyonu Tüketicinin Nabzı Çalışma Grubu Başkanı Yunus Emre Bitmez, "Geçtiğimiz yıl tatile gidemeyenlerin sayısı, bu yıl daha da arttı" dedi. Elde edilen verilerin ülke ekonomisindeki olumsuzluğun etkisini gösterdiğini söyleyen Bitmez şöyle konuştu:

"Tüketiciler zorunlu gereksinimlerini karşılamak için çabalamakta, enflasyon ve kurdaki artış nedeniyle tatile çıkmak, çok sayıdaki tüketici için hayale dönüşmüş bulunmaktadır. Oysaki tatil ve dinlenme, her çalışan için Anayasal bir haktır. Anayasa'nın 50. maddesinde, 'dinlenmek, çalışanlar için haktır' düzenlemesi ile buna işaret edilmektedir. Milyonlarca yurttaşın Anayasal hakkını kullanamıyor olması, yaygın bir hak ihlali niteliğindedir."

Tüketici Birliği Federasyonu geçen yıl da "Yaşasın tatil mi?" araştırmasıyla tüketicilerin tatil eğilimleriyle ilgili bir araştırma yapmıştı.

TOSYALI DEPREM ŞEHRİNİ KUŞATIYOR

6 Şubat depremlerinin yıktığı şehirlerden Hatay İskenderun'da Erdoğan'ın arkadaşı Tosyalı, talan projelerine devam ediyor. Tosyalı, şimdi de ormanlık alanda cüruf geri kazanım tesisi projesi için harekete geçti.

Tosyalı Holding, 20 binden fazla insanın depremde hayatını kaybettiği Hatay'ın İskenderun ilçesinde yeni talan projeleri için harekete geçti. Holdinge ait Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş. tarafından Sariseki Mahallesi'nde cüruf geri kazanım tesisi yapmak için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na başvuruda bulunuldu.

Deprem Etkilememiş!

Proje dosyasında yer alan bilgilere göre tesiste, Tosyalı Demir Çelik San. A.Ş. ve Tosçelik Profil ve Saç Endüstri A.Ş. faaliyetlerinden kaynaklanan cüruf atıklarının geri kazanım işinin yapılması planlanıyor. Tesis, 3,8 hektarlık ormanlık alana kurulmak isteniyor. Proje alanına 500 metre mesafede yerleşim yeri bulunuyor. Proje alanının çevresinde ise dereler yer alıyor. Tesise günlük 4 bin ton, yıllık ise 1 milyon 200 bin ton cüruf taşınacak. Proje bedeli ise 85 milyon 143 bin TL olarak belirlendi. Şirket, 6 Şubat tarihinde Maraş merkezli depremden kentin etkilendiği fakat proje alanının olumsuz etkilenmediği belirtildi. Açıklamada, "Proje alanı Hatay ilinde yer almakta olup, 6 Şubat 2023 tarihli Maraş merkezli depremlerden etkilenen deprem bölgesinde yer almaktadır. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen doğal afet 'deprem' sebebiyle proje alanında herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmamıştır" denildi. Öte yandan nisan ayında ise şirketin ilçede yapmak istediği Filmaşın (Kangal) Haddehane Tesisi projesi için Bakanlık, çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu kararı verdi. İkinci Organize Sanayi Bölgesi'nde yapılması planlanan projenin maliyesi ise 1 milyar TL. Tesiste yılda 900 bin ton üretim yapılacak. Proje dosyasında 6 Şubat'ta yaşanan depremler ise yer almamıştı. Bölgede yaşanan son yıkıcı depremin 1872 yılında olduğu belirtilmişti.

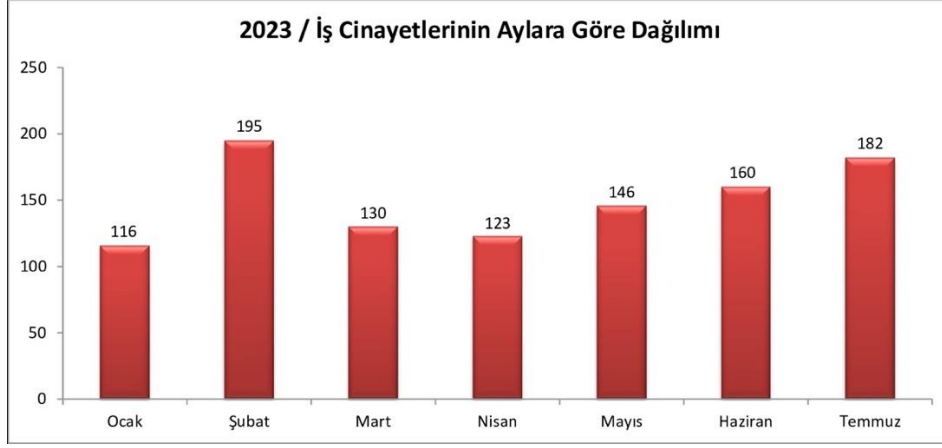
Tosyalı Holding'in sahibi Fuat Tosyalı aynı zamanda Türkiye Varlık Fonu'nun da yönetim kurulu üyesi. Ayrıca İskenderun Belediye Başkanı AKP'li Fatih Tosyalı'nın abisi olan Fuat Tosyalı, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yakınlığıyla biliniyor.

Hatay'ı adeta kuşatan Tosyalı Holding için Hatay Büyükşehir Belediyesi Başkanı Lütfü Savaş, 'imtiyazlı aile' ifadelerini kullanmıştı. Savaş daha önce yaptığı açıklamada, Tosyalı ailesinin kentteki rant ve talan projelerine isyan etmişti. Savaş, "İskenderun ilçesinde 80 dönüme bizden izinsiz oldubittiye getirerek dolgu yaptılar. Başka yerlere de dolgu yapacaklar. Ormanda bin 80 dönümlük bir arazi var. Çalışmalara bakın burayı altüst etmişler. Ormanı katletmişler. Ormanlar ve denizler hepimiz için var ama bu yerler gözümüzün yaşına bakılmadan bir aileye veriliyor. Onlar da buraları yıkıp depolama alanı yapıyor. Bu aileyi diğer insanlardan ayıran özellik nedir" diyerek tepki göstermişti.

TEMMUZ AYINDA EN AZ 182 İŞÇİ HAYATINI KAYBETTİ

İSİG Meclisi'nin temmuz ayına ait iş cinayetleri raporuna göre temmuz ayında en az 182 işçi, iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

Rapora göre, temmuz ayında iş cinayetlerinde en az 182 işçi hayatını kaybetti.

Günde En Az 5 İşçi

Rapordaki verilere göre, günde en az 5 işçinin hayatını kaybettiğini anlaşılırken, raporda sıcakta çalıştırılmaları dikkat çekildi, devletin “işiniz yoksa öğle saatlerinde dışarı çıkmayın, bol sıvı alın, güneşte kalmayın” uyarıları dışında bir önlem almadığı vurgulandı.

Tarım İşçileri İçin Ölüm Ayı

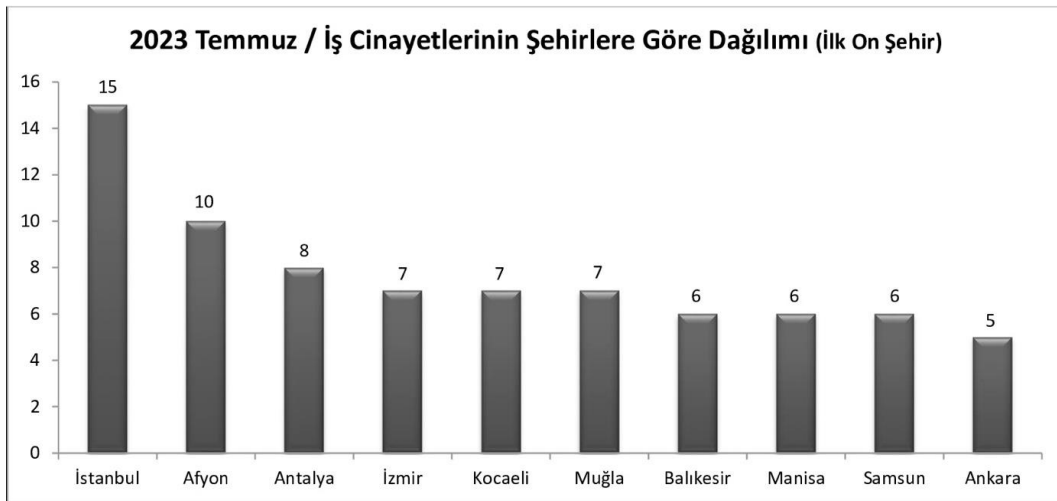
Raporda tarım faaliyetlerinde zirve yapan ayların Nisan ve Ekim olduğu belirtilirken, alınmayan önlemler yüzünden işçilerin hayatını kaybettiği vurgulandı. Tarım işçileri ile ilgili raporda şu ifadelere yer verildi: Özellikle işçi taşımacılığının kapalı kasa kamyonet, uygun olmayan servisler ve traktör römorkları gibi araçlarla yapılması ölümlere adeta davetiye çıkarmaktadır. Temmuz ayında da çalışırken hayatını kaybeden 56 işçinin 21’i bu nedenle aramızdan ayrılmıştır. 22 Temmuz’da Sultandağı’ndan gelip vişne ve kiraz toplayan tarım işçilerini taşıyan servis minibüsünün Afyon’un Çay ilçesinde devrilmesi sonucu biri çocuk sekiz işçi hayatını kaybetti. Minibüs eskiydi, 19 yaşındaki şoförün ehliyeti yoktu...

Asbest Tehlikesi

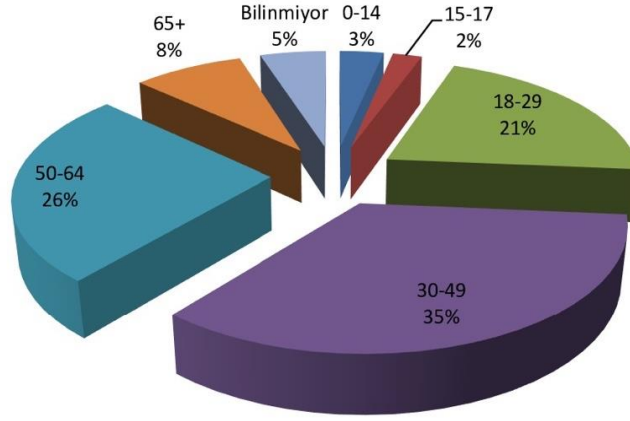
Raporda, özellikle Hatay Valiliği’nin 15 Temmuz’daki “Asbest tehlikesi yok” açıklamasına dikkat çekilirken, “Hatay’da ve diğer 10 ilde depremin ilk haftalarından beri enkazın hızla, tozla, afet doğal alanlara ve zamana yayılarak moloza çevrilmesinin sosyal cinayet boyutlarında bir işçi, halk ve çevre sağlığı sorunu olduğunu sadece söylemeyen, belgeleyen, gösteren uzmanlara, Hatay’da moloz döküm yerlerine dair açılan yürütmeyi durdurma istemli idari işlemin iptali davasına ve halkta biriken tepkiye karşı yapılmış bir algı hamlesidir” ifadeleri kullanıldı.

Grafiklerle İş Cinayetleri...

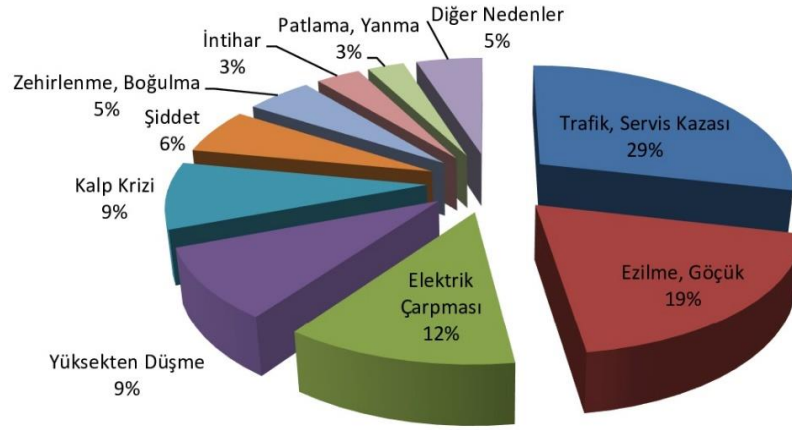
Temmuz ayına ait iş cinayetlerinin nedenlerinin, işkollarına göre dağılımının, yaşların ve şehirlerin dağılımıyla 2023 yılının aylarına göre dağılımı grafiklerle gösterildi.

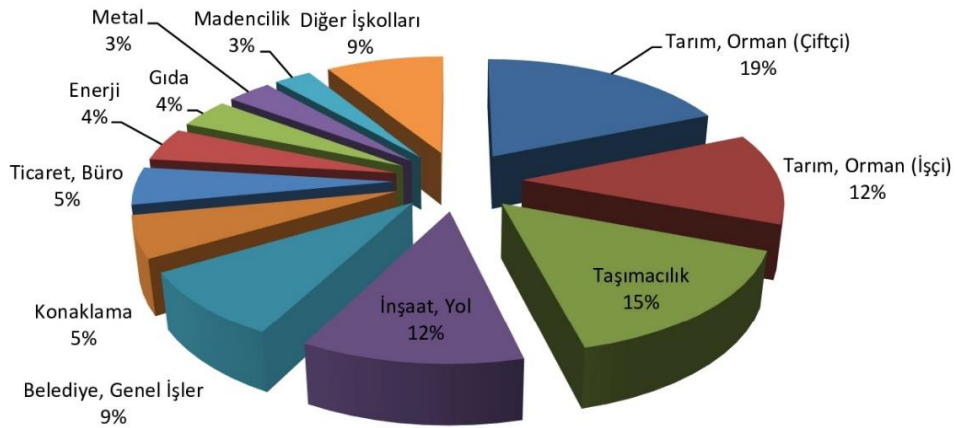
2023 Temmuz / İş Cinayetlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2023 Temmuz / İş Cinayetlerinin Nedenlerine Göre Dağılımı

2023 Temmuz / İş Cinayetlerinin İşkollarına Göre Dağılımı

ÜLKEDEKİ EN BÜYÜK KÖTÜLÜK AKP

Ülkeyi her alanda uçuruma sürükleyen AKP, 22. kuruluş yıldönümünü geride bıraktı. Mesaj yayımlayan Erdoğan, ekonomik krizin farkında olduklarını savunurken suçu yine dış güçlere attı. Halk yoksulluğa mahkûm edilirken eğitim ve sağlık sistemi çöktü, kültürel alan çoraklaştı. Baskı ve şiddet artarken, kadın cinayetleri zirve yaptı. Gericici abluka tüm yaşamı etkisi altına aldı.

14 Ağustos 2001'de kuruluş dilekçesi verilen AKP'nin kuruluşundan bu yana 22 yıl geçti. Zenginlik, refah, demokrasi, insan hakları, AB'ye üyelik vaadiyle çıkılan yolda halka, ekonomik kriz, derin yoksulluk ve tek adam rejimine dönüşen başkanlık sisteminden başka bir şey verilmedi. Yasama ve yargı yürütmenin tahakkümüne girerken gericici abluka ülkenin dört bir yanını kuşattı. Eğitim ve sağlık sistemi tahrip edildi, hegemonya kuramadıkları kültürel alan çöllerleşti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin kararları dahi uygulanmadı. Gazeteciler, muhalif siyasetler cezaevlerine atıldı. Ülke, yoksulluk, gericilik ve giderek artan baskı girdabında uçuruma sürüklendi. AKP, 22 yılda her alanda giderek gerileyen ülkenin başına gelmiş en büyük kötülük olurken tüm devlet imkanlarını seferber ederek iktidarının ömrünü uzatmayı başarsa da halkı teslim alamadı.

Ekonomi

Ülkenin en büyük krizleri AKP döneminde yaşandı. Kasım 2002'de 1 dolar 1,61 TL ediyorken bugün 27 TL'yi aştı. Euro ise 30 TL'ye dayandı. Yıllık enflasyon ise Kasım 2002'de yüzde 31,8 idi. TÜİK'in temmuz ayında açıkladığı yıllık enflasyon yüzde 47,83 olurken ENAG ise yüzde 100'ün üzerinde açıkladı. Halk büyük bir yoksulluk içine sürüklendi. Esnaf kepenk kapatırken yurttaş temel ihtiyaç maddelerini dahi karşılayamaz hale geldi. Asgari ücrete yapılan zamlar ise daha yurttaşın cebine girmeden eridi. Seçim sonrası akaryakıttan gıdaya her kalemde yaşanan zamlar isyan ettirdi. IMF'siz IMF programı olarak yorumlanan yeni ekonomi modelinde ekmekten, suya sudan mazota her şeye gün be gün zam geldi. Artan fiyatlar altında alım gücünün düştüğü, ülkenin asgari ücretliler ülkesi olduğu bu koşullarda vatandaşlar kredi kartlarında çözüm arar hale geldi.

Eğitim

En büyük tahribatlardan biri eğitim sisteminde yaşandı. Gericici müfredat, İmam hatiplerin artışı, ticarileşme, çocuk ve gençlerin dini cemaat ve vakıfların kreşlerine ve yurtlarına yönlendirilmesi, çocuklara yönelik taciz ve istismar vakalarının artması, mülakata dayalı sözleşmeli öğretmenlik ve ücretli öğretmenlik uygulamasının sürmesi gibi çok sayıda sorun eğitime büyük zararlar verdi. Kamuoyunda da büyük tepkilere neden olan 'Çevreme Duyarlıyım Değerlerime Sahip Çıkıyorum' (ÇEDES) projesi ile eğitimdeki dinselleşmenin önünü daha da açmış oldu. Diyanet aracılığı ile 'Manevi Danışman' adı altında imam, müezzin, vaiz gibi din hizmetlerinde çalışan kişiler okullara atandı. Yeni Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in karma eğitime karşı çıkışı büyük tepki çekti. Tekin, katıldığı canlı yayında kız okulları kurmanın, kız çocuklarının okula gönderilmemesini engelleyecek bir çözüm olabileceğini savundu.

Sağlık

Erdoğan, sağlıkta özellikle şehir hastaneleri üzerinden başarı hikâyeleri anlatırken rakamlar bunun tam tersini söylüyor. OECD'de sağlık harcamalarının GSYH'ye oranı temel alındığında Türkiye, 38 ülke içinde sonuncu sırada yer bulabildi. Şehir hastanelerinin ve kıskırtılmış sağlık talebinin yarattığı kaos devam ediyor. Randevu almak bile imkânsız hale geldi. Hastaneler sermayenin çıkarlarına terkedildi. Pandemi süreci iyi yönetilemedi, on binlerce yurttaş sağlıktaki yıkımın kurbanı oldu.

Yargı

Erdoğan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AHİM) ve Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) kararlarına da uymayarak kendi bildiğini okumaya devam etti. "Siyasi tutuklular" eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala'nın tutuklanmalarının Anayasa'ya aykırı olduğu ve bir an önce serbest bırakılmaları gerektiğine dair karar verilmesine rağmen bu karara uyulmadı. Kavala ve Demirtaş'a beraat çıkmadı. Erdoğan'a hakaret davaları rekor üstüne rekorlar kırdı. "Cumhurbaşkanına hakaret" ve "hükümeti aşağılama" suçlamasıyla 2022'de tam 16 bin 753 kişi ceza mahkemelerinde hâkim karşısına çıkarıldı.

Basın Özgürlüğü

Basın İlan Kurumu, RTÜK, Dezenformasyon Yasası gibi pek çok unsur üzerinden bağımsız medya ve gazeteciler hedef alındı. Merkezi Paris'te bulunan Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün (RSF) basın özgürlüğü listesinde Türkiye bu yıl 180 ülke içinde 165. sırada yer aldı. Netflix, Disney+, Prime Video, Mubi, Bein ve Blu TV'deki

birçok yapıma 'toplumsal ve kültürel değerlere ve Türk aile yapısına aykırı' olduğu gerekçesiyle para cezası uygulandı. Televizyon kanalları da hedef alınırken TELE 1 Genel Yayın Yönetmeni ve BirGün Gazetesi yazarı Merdan Yanardağ cezaevine konuldu. Gazeteci Barış Pehlivan ise bugün cezaevine alınacak.

Gerici Abluka

İktidar, eğitim ve kültürel alandaki gerici baskılarla da yetinmedi. Laiklik başta olmak üzere Cumhuriyet'in ilerici değerleri birer bire budandı. LGBTİ bireyler sürekli hedef tahtasına konuldu. Yürüyüşler engellenirken gökkuşağı renkleri bile yasaklandı. Tarihin en gerici Meclis'ini kuran iktidar, HÜDA PAR ve Yeniden Refah Partisi'ni de Meclis'e soktu. AKP'nin başörtüsüne anayasal güvence sağlayan, kamuda çarşaf kullanımının yolunu açan anayasa değişikliği teklifi yeni yasama yılında gündeme gelecek. 'Ölüm pahasına' sokağa çıkacaklarını söyleyen kadınlar tepki gösterdi. FETÖ'den boşalan yerlere tarikat ve cemaatler doldurmaya devam etti. Menzil Tarikatı, adeta özerk bir yapıya büründü. Ölen Abdülbaki Hüseyin'in cenaze töreni adeta bir güç gösterisine dönüştü. Cenaze törenine siyasilere de katıldı. AKP döneminde tarikat ve cemaatlere her alanda yol açıldı.

Yolsuzluk Ve Çeteler

2021'in ilk 6 ayında 10,2 milyar dolar olan kaynağı belirsiz para girişi 2022'nin aynı döneminde ise 24,3 milyar dolara yükseldi. Türkiye, ülkeleri kara para aklama ve terörizmin finansmanı konularında değerlendiren Mali Eylem Görev Gücü'ne (FATF), 1991 yılında üye oldu. 21 Kasım 2021 tarihinde ise "Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele önlemlerinin yetersiz olduğu" gerekçesiyle gri listeye alındı. AKP döneminde Türkiye'ye toplam 76,7 milyar dolarlık kaynağı belirsiz para girdi. Suç örgütünden hüküm giyen Alaattin Çakıcı, Sedat Şahin gibi isimler serbest bırakıldı. Ülke uluslararası suç şebekelerinin merkezi haline gelirken pek çok ülkenin sularında rotası Türkiye olan uyuşturucu yüklü gemiler ele geçirildi. Kırmızı bültenle aranan pek çok çete lideri de Türkiye'de ortaya çıktı. Suç örgütü elebaşısı Sedat Peker'in ifşaatları da mafya, siyaset ve bürokrasi üçgeninde yaşanan skandalları gözler önüne serdi.

Kültürel Tahribat

Kültürel hegemonya inşa edememekten yakınan AKP, kültürel alanı baskıyla tahrip etti. Gerici vakıf ve derneklerin hedef göstermeleri ile ülkenin birçok noktasında festivaller, konserler ve sergiler yasaklandı. TRT başta olmak üzere projesi yandaşlara ait yapımlar televizyon kanallarında ve dijital platformlarda gösterime girdi. Saray'ın davetini kabul eden şarkıcılar mükafatlarını alırken pek çok skandalla gündeme gelen Tamer Karadağlı'nın Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne atanması büyük tepki çekti. Sanatçıların sahne kıyafetleri, sosyal medya paylaşımları hedef gösterildi.

Başkanlık Sistemi

Karar alma süreçlerini hızlandırdığı iddia edilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, iddia edilen aksine kritik önemdeki birçok kamu kurumunda hantallaşmaya yol açtı. 2018 yılının 24 Haziran'ından bu yana başkanlık sistemiyle yönetilen Türkiye'de bu süreçte sular hiç durulmadı. Ekonomiden iç ve dış siyasete kadar hemen her konuda olumsuz görüntüler ortaya çıktı. TBMM önemini kaybederken yasama, yürütme ve yargı tek adamın elinde toplandı. Bürokrasi tıkandı. En tepeden en aşağıya kadar bütün devlet kurumları kriz içine girdi. Ülkeyi kararnamelerle yöneten Erdoğan, Meclis ve Kabine'yi de ihtiyaç duyduğunda kullanabileceği bir onay mekanizmasına dönüştürdü.

Kadın Cinayetleri

Kadına yönelik erkek şiddeti AKP döneminde tırmandı. Son 6 ayda her gün bir kadın erkek şiddetinin hedefi olurken kapsamlı soruşturmaların yürütülmediği ortaya çıktı. Hazirana dek en az 136 kadın vahşice katledildi. 114 kadın ise şüpheli şekilde yaşamını yitirdi. Kadınlar, cezasızlık politikasının faile cesaret verdiğini söyledi. Kadınları sosyal yaşamdan silmeye çalışan iktidar, İstanbul Sözleşmesi'ni de fesih etti. Gericilerin hedefinde olan 6284 sayılı kadına yönelik şiddetin önlenmesini düzenleyen kanun maddesi de tartışmaya açıldı. AKP döneminde 7 binden fazla kadının katledildiği pek çok rapora yansdı.

Şiddet Tırmandı

Umut Vakfı'nın verilerine göre sadece bu yıl içinde bin 860 silahlı saldırı oldu. Uzmanlar saldırıların artmasına ekonomik kriz, mafyalaşma ve cezasızlığın neden olduğunu söylerken silahlı saldırıların yanı sıra uyuşturucu da bir başka sorun olarak dikkat çekti.

Halk Mutsuz

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 34 ülkede gerçekleştirilen geleneksel yıl sonu Global Mutluluk Araştırması'nın sonuçlarına göre ülkede mutluluk oranı sadece yüzde 37. Türkiye en mutsuz 5 ülkeden biri oldu. OECD'nin "Sosyal ve Duygusal Beceriler" araştırmasının sonuçları da Türkiye'deki çocukların içinde bulunduğu olumsuz durumu gözler önüne serdi. 15 yaş grubundaki öğrencilerin yaşam doyumu ortalaması 6,30 puanla OECD ülkeleri arasında son sırada yer aldı.

Erdoğan Krizi Kabul Etti

Erdoğan, partisinin 22. kuruluş yıl dönümü nedeniyle videolu mesaj yayımladı. Erdoğan mesajında, "Hayat pahalılığının son dönemde milletimizi bunalttığının farkındayız. Ülkemizin her meselesini çözdüğümüz gibi inşallah bu sıkıntıyı da hal yoluna yine biz koyacağız" ifadelerini kullandı. Erdoğan sözlerini şöyle sürdürdü: "Artık Türkiye'de hiçbir şey eskisi gibi olmayacak sözlerle başladığımız bu yolculukta hamd olsun girdiğimiz her seçimden birinci çıkarak bu günlere geldik. Kuruluşumuzdan bugüne partimizin hangi kademesinde olursa olsun bu kutlu davanın başarısı için çalışan emek veren, ter döken her bir kardeşime teşekkür ediyorum."

Halk İktidara Barikat Oldu

Devletin bütün imkanlarını seferber eden iktidar tüm gücüyle saldırıya da halkın yarısını ikna edemedi. Gezi Direnişi AKP iktidarına karşı en kitlesel eylem olurken Tekel'den Cerrattepe'ye pek çok direniş yaşandı. 14 ve 28 Mayıs seçimlerinde AKP ciddi oranda oy kaybederken Erdoğan da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ilk turu geçemedi. Seçimlerin ardından krizin faturasını halka kesen AKP iktidarına tepkiler dinmedi. Ülkenin pek çok yerinde toplumsal muhalefet sokağa çıktı. Kamyoncular kontak kapatırken sosyalistler basın açıklamaları gerçekleştirdi. Akbelen'de madene karşı yaşam savunucularının direnişi ise günlerdir devam ediyor. Pek çok fabrikada irili ufaklı eylem ve grevler yaşanıyor.

HER ALAN SORUN YUMAĞI

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun başvuru istatistikleri, Türkiye'de en temel alanlarda yaşanan sorunların ulaştığı noktaya ayna tuttu. Buna göre yurttaş, en çok istihdam, adalet ve eğitim alanlarından şikâyetçi. Adalet, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlığı en fazla şikâyet edilen kurumlar oldu.

Kamu Denetçiliği Kurumu'na (KDK), 1 Ocak – 30 Haziran 2023 döneminde toplam 8 bin 429 başvuru yapıldı. Kuruma Ocak 2013 – Haziran 2023 döneminde yapılan başvuru sayısı toplamı ise 215 bin 840'a ulaştı. Kamu personel rejimi, en çok şikâyet başvurusu alınan alan oldu. Adalet, çalışma ve sosyal güvenlik ile eğitim alanına yönelik şikâyetler de yurttaşın en çok şikâyet ettiği alanlar arasında sıralandı. Şikâyet başvurularının konularına göre dağılımı, AKP iktidarında Türkiye'de en temel alanlarda yaşanan sorunların giderek arttığını bir kez daha gözler önüne serdi. Kamu personel rejimine yönelik alınan şikâyet sayısının toplam şikâyet sayısının yüzde 22,3'ünü oluşturdu.

Adalet Bakanlığı İlk Sırada

Hemen her dönem olduğu gibi Ocak – Haziran 2023 döneminde de Adalet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı en fazla şikâyet edilen idareler arasında ilk beşe girdi. Adalet Bakanlığı, bin 311 şikâyet başvurusuna muhatap olması itibarıyla en çok şikâyet edilen idare olurken ikinci sırada belediyeler geldi. 2023'ün ilk yarısında 626 şikâyete konu olan Sağlık Bakanlığı ikinci, 432 şikâyete konu olan Milli Eğitim Bakanlığı ise beşinci sırada yer aldı.

Sorunlar hep aynı

KDK'nin verilerine göre, 2023'ün ilk yarısında en fazla başvuru alınan ilk altı alan ve başvuru sayıları şöyle kaydedildi:

Kamu personel rejimi	1.883	Mahallî idarelerce yürütülen hizmetler	802
Adalet, milli savunma ve güvenlik	1.570	Mahallî idarelerce yürütülen hizmetler	613
Çalışma ve sosyal güvenlik	948	Ekonomi, maliye ve vergi	490

En Fazla Şikâyet İstanbul'dan

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun başvuru istatistiklerinde kuruma Ocak – Haziran 2023 döneminde yapılan başvuruların illere göre dağılımı da paylaşıldı. Buna göre, nüfusuyla ilk sırada yer alan İstanbul yüzde 17,5 ile en fazla şikâyet başvurusu alınan kent olurken İstanbul'u yüzde 11,5 ile Ankara, yüzde 7 ile Manisa izledi.

ÜCRETSİZ OLACAK DENİLEN HPV AŞISINA ZAM YAPILDI

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın aylar önce ücretsiz olacağını duyurduğu rahim ağzı kanserini önleyen HPV aşısına zam yapıldı. Uzmanlar uyarıyor: "Parası olmayan kanser riskiyle karşı karşıya."

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın 2022 Kasım ayında rahim ağzı kanserine karşı koruma sağlayan HPV aşısının ücretsiz olacağı vaadinin üzerinden aylar geçmesine rağmen adım atılmadığı gibi bir de HPV aşısına zam geldi. Yeni zamlarla birlikte HPV aşısının 4 valanlısı 1858 TL, 9 valanlısı 2 bin 575 TL oldu. Sağlık meslek örgütleri, Sağlık Bakanlığı'ndan kanseri önleyen HPV aşısının ulusal aşı takvimi içine alınarak birçok ülkede olduğu gibi ücretsiz olarak uygulanmasını talep ediyor.

HPV aşısının Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ücretsiz karşılanmaması nedeniyle mahkemeye başvuran kadınlar davaları bir bir kazanmaya başladı. HPV aşısı yaptıran kadınların SGK'nin aşı masrafını karşılaması konusunda açtığı davaların bir kısmının kazanılması sonrası Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 18 yaşın üstüne ücretsiz HPV aşısı yapılması çalışmalarına başladıklarını ifade etmek zorunda kalmıştı.

ZAMLAR NEDENİYLE AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİ KAPANMA NOKTASINA GELDİ

TTB aile hekimliği kolu yayımladığı rapor ile zamlar karşısında kapanma tehlikesi yaşayan birçok aile sağlığı merkezi olduğunu vurgulamıştır. Yayımlanan raporda dile getirilen başlıca talepler şu şekilde sıralanmıştır.

Zamlardan Sonra Aile Sağlığı Merkezlerinin kapanmaması için;

- ASM kamu binalarında hizmet versin,
- Giderleri genel bütçeden karşılansın,
- Çalışanlara kadro sağlansın.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinin kamu eliyle, kamu binalarında tüm ihtiyaçları eksiksiz karşılanarak ücretsiz sunulması halkın yararınadır.

Sağlık sisteminde yaşanan sıkıntıların üzerine, bir de aile sağlığı merkezlerinde finansman ve ödeme zorluğu eklenmiş; birçok aile sağlığı merkezi kapanma noktasına gelmiş, hekimler, özel sektöre kaymaya başlamıştır. Sonuç, hiç şüphesiz ki halk sağlığı tehlikesi ve zaten 2-3. basamağa yığılmış olan hastaların, daha uzun süreler beklemesi, daha fazla hastaneyi ziyaret etmesi, sağlık çalışanlarının daha fazla tükenmesi, tırmanan şiddet vakaları ve tabii ki maliyet artışıdır. Tüm yetkilileri öncelikle seyyanen artışın aile hekimleri için de yapılmasını gerektiren mevzuat değişikliğini yapmaya, cari ödeneğin gerçek enflasyon rakamları üzerinden artırılmaya, ama daha önemlisi derhal koruyucu hizmetlerin kamucu anlayışla ve kamucu binalarda yönetilmeye başlanması elzemdir.

TTB Aile Hekimliği Kolu tarafından yıllardır savunulduğu üzere, aile sağlığı merkezi binaları kamu tarafından yapılmalı ve tüm çalışanları güvenli ortamda, güvence içeren emeğinin karşılığı ücretle çalıştırılmalıdır. ASM giderleri için yapılan ödemeler yerine genel bütçeden tüm ihtiyaçların yeterli düzeyde ve zamanında karşılanması sağlanmalıdır.

Sağlık Bakanlığı bu ekonomik kriz ortamında ilk etapta aile hekimlerinden kira kesintilerini durdurmalıdır. Başta deprem bölgelerinde ve özel şahıslara ait binalarda hizmet vermeye çalışan ASM'ler yerine kamu binaları yapmalı, tüm ihtiyaçları karşılanmalı ve bu sürede kira bedelleri kamu tarafından karşılanmalıdır. Çalışanların maaş, tazminat, sigorta gibi ödemeleri cari değil gerçek gider olarak bütçelenmelidir. Ancak bu yolla derinleşmesi muhtemel bu kriz biraz da olsa engellenebilir.

OLAĞANDIŞI DURUMLARA DAYANIKSIZ BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ

Türk Tabipleri Birliği 6 Şubat depreminin 6. ayı nedeniyle bölgede yapmış olduğu kapsamlı bir incelemenin ardından ayrıntılı bir rapor yayınlamıştır. TTB raporunun sonuç bölümünde dikkat çeken unsurlar şöyle sıralanmıştır.

“Deprem 6. Ayında hemen her konuda olduğu gibi sağlık hizmetlerinde de belirsizlik ön plandadır. Sağlık hizmetlerini doğrudan etkileyen belirsizlikler şu şekilde özetlenebilir:

- Güncel nüfus (nüfus hareketliliği, göç)
- Aile hekimlerinin nüfusu
- Ölü, yaralı, kayıp ve engelli istatistikleri
- Deprem nedeniyle krize giren birinci basamak sağlık hizmetlerinde akıbeti
- Sağlık emekçilerinin çalışma şekli ve ücretlendirilmesi
- Sağlık hizmetlerinin yeniden inşası
- Mezuniyet öncesi ve sonrası tıp eğitimi
- Yıkım ve enkaz kaldırma çalışmaları
- Molozlar için kalıcı depolama alanları
- Kentin yeniden inşası
- Çocuk ve gençlerin eğitimi

Belirsizliklerin önüne geçilmesinin yolu şeffaflıktan ve afet yönetiminin demokratikleşmesinden geçer. Toplum, emek ve meslek örgütleri görmeyen, hakikati karartan algı yönetiminden bir an önce vaz geçilmelidir. Sağlık alanında yaşananların çözümünde sağlık örgütleri ile ortaklaşan bir yol izlenmelidir.

Sağlık açısından en büyük tehdit kentin sağlık belleği olan sağlık emekçilerinin belirsizlikler nedeniyle umutsuzluğa düşmeleri ve bu kentlerden ayrılmaları olacaktır. Bunun önüne geçilmesinin yolu sağlık emekçilerini burada tutacak olan başta barınma ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi yanında çocuklarının geleceği açısından kaygı duymayacakları eğitim ve sosyal yaşama olanaklarının bir an önce yaşama geçirilmesinden geçer. Sağlık çalışanlarının kalıcılığı ve yeni gelecek sağlık emekçilerinin motivasyonu için çok yönlü teşviklerden geçer.

Deprem sonrası sağlık açısından kritik öneme sahip olan birinci basamağın depreme dayanıksız olduğu ortaya çıkmıştır. Bu deprem bölgesi için sağlıkta bir darbe olmuş, kaotik sağlık ortamı nedeniyle sağlık emekçileri önünü göremez hale gelmiştir. Birinci basamakta bölge temelli bir hizmete dönülmesi kritik önemdedir. Birinci basamakta deprem bölgesinde yapılacak radikal değişiklikler için TTB-AHEK tarafından dile getirilen önerilere kulak verilmelidir.

Deprem sonrası sağlık hizmetlerinin başvuruya dayalı sağlık birimlerinde gerçekleştirilmesinin sonuçları görülmüştür. Aşı ve izlemler gibi en kritik koruyucu sağlık hizmetlerinde dahi ciddi yetersizlikler ortaya çıkmıştır. Sahada hizmet olmaz ise olmazdır. Ülkemizdeki kızamık salgını nedeniyle deprem bölgesinde de kızamık aşısı kritik önemdedir. Saha gözlemlerimizde kızamık aşısının salgını önleyecek düzeyde olmadığı, bir an önce gezici hizmetlerle aşı oranları yükseltilmelidir.

Barınma hem toplum hem de sağlık emekçileri için hala en önemli sorundur. Bir an önce kalıcı konutlara geçiş için tüm olanaklar seferber edilmeli, deprem bölgesinin tarihi ve kültürel gerçeğini gören, toplumla birlikte karar veren bir inşaa politikasına ihtiyaç vardır.

Deprem bölgesinde hala çok yönlü sorunlar devam etmektedir. Bununla birlikte bölgede yaşayan halk kaderine terk edilmiş, unutulmuştur. Bayram ve seçimler sonrası belediyeler, kamu kurumları ve gönüllü kuruluşların dayanışma ve destekleri çok sınırlı düzeylere gerilemiştir.

Deprem bölgesinde sağlığı doğrudan ilgilendiren belediyeler tarafından yürütülen çevre sağlığı hizmetleri için depremin erken döneminde olduğu gibi başta büyük belediyeler olmak üzere belediyelerin yeniden olanaklarını

deprem bölgesine yığarak kentin yeniden inşasına katkı sağlamları toplumda öne çıkan umutsuzluğun önüne geçilmesi için elzemdir.

Yıkım ve enkaz kaldırma işlemleri sağlığı ciddi tehdit eder boyuttadır. Hem güncel hem de gelecek açısından olası sağlık tehditlerinin önüne geçilmesi için meslek örgütleri ve ekoloji mücadelesi verenlere kulak verilmelidir. Bu işlemler aynı zamanda İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği açısından ciddi tehlike ve riskler içermektedir. Kısa süre içinde bu tehlikelere maruz kalmak işçiler için geri dönülmez sağlık sorunlarına yol açma olasılığı çok yüksektir. İşçi sağlığının temel ilkeleri ile hareket edilmeli, önlemler bu doğrultuda alınmalıdır.

Sağlıkta olduğu gibi kentin yeniden inşasında da toplumun katılımı önemlidir. Sağlık çalışanları, sağlık örgütleri ve toplum öz gücünü harekete geçirerek geleceğine sahip çıkmalıdır.”

ENGELLİLER İÇİN BAĞIMSIZ YAŞAM HAKKI

Türkiye genelinde engelli bireylerin istatistiki bilgileri, en son “2011 yılı Nüfus ve Konut Araştırması” ile elde edilmiştir. Bu araştırmada, DSÖ tarafından geliştirilen, kısaca ICF olarak bilinen (Uluslararası İşlevsellik, Engellilik ve Sağlığın Sınıflandırılması) ile uyumlu olduğu söylenen bir soru setinden faydalanılmış fakat bu sınıflandırma, 2011 yılından bu yana tam 7 kez güncellenmesine rağmen, hala 12 yıl öncesinin verileriyle devam edilmiştir.

Bu araştırmada 6 farklı engellilik (görme, işitme, konuşma, yürüme/merdiven çıkma/inme, taşıma ve tutma, öğrenme/dört işlem yapma/hatırlama/dikkat toplama) durumuna ilişkin sorular sorulmuş ve **3 yaş ve üzeri** en az BİR engelli olan nüfusun oranı tespit edilmiştir.

Bu çalışmaya göre nüfusun %6,9’unun (o dönem için 4.876.000 kişi)en az bir engeli bulunmaktadır. (Kadınların %7,9’u, erkeklerin ise %5,9’u bir engelli olarak tespit edilmiştir). K ve E farkı, yaş arttıkça kadın yönünde artmaktadır.

Engellilik durumuna göre bakıldığında, en büyük ağırlık, taşıma/tutma ve yürüme grubundadır. Bu grup, nedene yönelik açıklama sağlamamaktadır. Ayrıca 3 yaş üstü değerlendirme, doğuştan gelen bazı engellilik durumlarını da göz ardı etmektedir. Kısacası halen kullanımda olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca açıklanan Engelli verileri güncel değildir, bu nedenle engelli çalışmaları net ve kanıta dayalı değildir.

Bir diğer engellilik araştırması, TÜİK’nun Türkiye Sağlık Araştırmasıdır. En güncel olan 2014-2019 yılları arasındaki, 15 yaş üstü vatandaşların genel sağlık durumu araştırmasında yer alan genel verilerdir. Burada genel yaklaşımla saptanan verilerde yaklaşık %15 oranında bir engellilik durumu gözlenmektedir. Bu verilerde de kadın engellilik durumu görme, işitme, yürüme ve öğrenmede Erkeğe göre çok daha baskındır.

Bu iki veri sistemine göre, nüfusun %7-15’i arasında değişen, kabaca %11’lik bir nüfusa karşılık geldiği düşünülen bir gruptur. Kısacası yaklaşık 10 milyon vatandaşımızın olduğunu tahmin ediyoruz.

Engelli nüfusa yönelik veri ihtiyacı, günümüzde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde kurulmuş olan, “Ulusal Engelli Veri Sistemi” üzerinden sağlanmaktadır. Bu sistem, alınmış Engelli Sağlık Kurulu Raporları üzerinden bilgi vermektedir. Buna göre ülkemizde sadece 2.511.950 engelli kaydı bulunmakta ve engellilik çalışmalarının tersine daha Erkek egemen bir veri havuzu bulunmaktadır. (%44K, %56E) Bu sistem sadece başvuruları değerlendiren edilgen bir sistemdir ve buna göre değerlendirilen bir ekosistemde engellilerin hak temelli bir yaşam şekline kavuşmaları mümkün değildir.

Ülkemizde Ulusal engelli Veri sistemine göre en büyük grubu oluşturan Ortopedik engelliler, ülkenin trafik kazaları ve deprem gerçeğinin bir dışı vurumudur aynı zamanda. Bir diğer büyük grup zihinsel engelliler ise akraba evliliklerinin yoğun olduğu bölgelerden rapor talebi ile karşımıza çıkmaktadır.

Engellilik durumunu belgeleyebilmemizin tek yolu olan Engelli raporları da, engellilerimiz için hak kayıplarına neden olmaktadır.

20 Şubat 2019’da yayınlanan yönetmelik ile, daha önce engellilik düzeyi, evet/hayır ibaresi ile belirtilirken, sonrasında TAM BAĞIMLI/KISMİ BAĞIMLI/BAĞIMSIZ ibaresine dönünce, çok sayıda raporun engellilik oranında değişiklikler olmasına neden olmuş; bu durum engelli bireyler için ciddi mağduriyetler yaratmıştır. 2019 öncesi raporluların tekrar rapor için çağrıldıklarında ciddi hak kayıpları yaşadıkları gözlenmiş, önceki raporların devamının elzem olduğu izlenmiştir. Ayrıca, SÜREKLİ ibaresi ile verilen raporların, kurumsal taleplerle sürekli güncellenmesinin istenmesi son derece anlaşılmalıdır. SÜREKLİ ibaresi, engelliliğin değişmeyeceğini vurgulamasına rağmen, rapor güncelleme talebi, hak kayıplarına neden olmaktadır.

İşgücüne katılıma bakıldığında, 2011 istatistiklerine göre, en az 1 engeli olan erkeklerin işgücüne katılımı %35,4 (engelsiz E'de %71,9) iken, kadınlarda ise %12,5 (engelsiz K'da %35,7)'dur. Kısacası, engelli kadınların istihdam verileri çok üzüntü vericidir.

50+ daha fazla işçi çalışan özel sektör işyerlerinde %3; kamuda ise %4 kotası bulundurulmasına rağmen, Türkiye'deki yaklaşık 5 milyon engellinin sadece 1 milyonu istihdamdadır. İşe yerleştirilen her 5 Erkek engelliye karşılık, sadece 1 kadın engelli istihdam edildiği gözlenmektedir.

Engellilerin eğitim hayatında yaşadıkları zorluklar, eğitimlerini tamamlayamamaları, istihdam engelini de yaratan faktörlerden biridir. Özel sektörün üniversite eğitimi birey talebi, kotaların dolmamasının en önemli nedenlerinden biridir. "Biz talep ettik, fakat İŞKUR bize kadro temin edemedi" yaklaşımı, kotaları boş bırakmaktadır. Oysa ki engelli bireylerin çok azı eğitim hayatını tamamlayabilmektedir.

Engelli aylıklarına bakacak olursak, 2013 yılında SGK kapsamından çıkarılarak, Sosyal Yardımlaşma Vakfına devredilmesi, aylıkların Hak Temelinden, Muhtaçlık Temeli'ne geçişine zemin oluşturmuştur. Yeni yapılan artışla bir asgari ücretin ancak ¼'ü kadar olan engelli aylığı, insani koşulları bulundurmamakta; bakım veren aile üyelerinin sosyal güvencesizliği ise olayı tamamen muhtaçlık zeminine taşımaktadır.

Engelliler için savunduğumuz bağımsız yaşam hakkı, ancak ve ancak devletin engellilere bakış açısının değişmesiyle gerçekleşebilir. Uluslararası engelli kriterlerine dayalı, kriterlerin sürekli değişmediği, özlük haklarının tam verildiği, hane içindeki kişi başı gelir seviyesinin bir asgari ücret tutarının 1/3'ünün değil, engellinin bizzat kendisinin gelirinin değerlendirildiği, en az bir asgari ücret üzerinden hesaplanacak ve dayanağı olan istihdam kriterlerinin uygulandığı bir düzenle gerçekleşebilir.

ŞU FIRAT'IN SUYU AKAR SİYANÜRLÜDÜR

Geçen yıl Fırat Nehri'ne 20 ton siyanürlü solüsyon karışmasına neden olan Çöpler Altın Madeni'nin kapasite artırımına onay verildi. İki yıl önce yine onay verilen kapasite artırımına ilişkin verilen kararın davası da sürüyor.

Siyanür sızıntısı gerekçesiyle geçen faaliyetine ara verilen ve 16,4 milyon TL ceza kesilen Anagold'un Çöpler Altın Madeni'nin kapasite artırımına ÇED onay verildi. Şirket aldığı çevresel etki değerlendirme (ÇED) gerekli değildir kararıyla bölgeyi siyanür cehennemine çeviren madeni 5,83 hektar büyütecek.

Önceki kapasite artışını 2021 yılında gerçekleştiren Anagold, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan aldığı onayla, Faaliyet süresi boyunca alanını 2 buçuk kat artıran şirket toplamda yaklaşık olarak 2 bin 447 futbol sahası büyüklüğü sahip alanda çalışma yapacak. 783,72 hektarı orman, 95,93 hektarı ise mera alanını kapsayan maden ocağı, yerleşim yerlerinin yakınında bulunuyor.

Tarım arazilerini kimyasal zehre boğan şirket, sülfürik asit kullanımını yıllık 9 bin tondan 122 bin tona çıkardı. Yılda 11 ton da siyanür kullanıyor. Verilen ÇED onayına karşı TMMOB'nin açtığı dava ise sürüyor. TMMOB'nin açtığı iptal davasında Erzincan İdare Mahkemesi'nin verdiği ret kararını Danıştay bozdu. TMMOB'nin lehine bozulan kararda, hazırlanan bilirkişi raporunun hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlilikte olmadığı belirtildi. TMMOB, ayrıca raporu hazırlayan bilirkişiler hakkında, 'gerçeğe aykırı rapor hazırladıkları' gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştu. Danıştay, kararı bozmasına üzerine Erzincan İdare Mahkemesi'nde görülen davada yeniden bilirkişi keşfi yapılmasına karar verdi.

Ödül Gibi Ceza

Bakanlık'tan aldığı onayla madeni büyüten şirket geçen yıl bölgedeki tarım arazilerini zehirledi. Geçen yıl 21 Haziran'da siyanür sızıntısı meydana geldi. Şirket ilk başta yaşananları gizlemeye çalışsa da Fırat Nehri'ne 20 tona yakın siyanürlü solüsyon karıştı. Şirket nehre karışan siyanürü temizlediğini iddia etti. Şirkete 16,4 milyon TL ceza kesilirken maden sadece 3 ay kapalı kaldı.

Tüm bu yaşananlara rağmen Bakanlık, ceza kestiği, geçici olarak kapattığı madenin büyümesine onay verdi.

Altın madeni çıkarttığı alanı 5,83 hektar büyütmek isteyen şirkete ÇED gerekli değildir kararı verildi. Anagold'un madenin büyüklüğü böylece 1752,35 hektara yükselecek. Proje için 6 milyon 415 bin TL harcayacak olan şirketin alan genişletme çalışmaları 1 yıl sürecek.

Bakanlığın verdiği son kararı değerlendiren TMMOB Genel Sekreteri Dersim Gül, "Erzincan İliç Çöpler Altın Madeni, ülkemizdeki sömürge madenciliklerinin en nadir örneklerinden birisi" dedi.

Yıkım Bırakıyorlar

Kanun, yönetmelik, mahkeme kararı, bilim ve teknik adına ne varsa her şeyin yok sayıldığı ilginç bir durumla karşı karşıya kaldıklarını belirten Gül, "Uluslararası altın şirketleri ülkemizdeki altını yerin altından çıkarıp götürmekte ve bunun karşılığında bizlere yok edilmiş bir coğrafya ile yüzyıllar boyunca Fırat Nehri havzası boyunca risk oluşturacak zehir havuzları ve ekolojik bir yıkım armağan ediyor. Daha şirketin bir önceki kapasite artırımına ilişkin Bakanlığın vermiş olduğu ÇED olumlu kararına karşı açtığımız davada yerel mahkemenin hukuksuz ve bilime, tekniğe aykırı kararı Danıştay tarafından bozulmuşken yeni bir kapasite artışına daha gidilmesi asla kabul edilemez" ifadelerini kullandı.

Yargıya Taşınacak

Kararı yargıya taşıyacaklarını söyleyen Gül şöyle konuştu: "İliç'teki altın madeninin kapatılması gerekirken yeni kapasite artışı için ÇED gerekli değildir kararı verilmesi çok büyük bir yanlış. Ortada tam bir hukuksuzluk var, adını doğru koymak gerekirse sömürge hukuku var. TMMOB olarak sürecin takipçisi olmaya ve her düzeyde mücadele etmeye devam edeceğiz.

Söz konusu ÇED gerekli değildir kararına karşı dava açacağız. Konunun ülke gündeminde daha fazla yer edinmesi gerekiyor. Erzincan Valiliğini ve Bakanlığı uyarıyoruz, İliç'teki altın madeni işletmesi konusundaki yanlıştan çok geç olmadan geri dönün."

KASTAMONU'DAKİ BAKIR MADENİNDEN SUYA AĞIR METALLER BIRAKILIYOR

Kastamonu'nun Hanönü ilçesi sınırlarında bakır madeni işleten Acacia Madencilik isimli firmanın atık deşarjı yaptığı bölgedeki kanal suyunda yapılan incelemede, sudaki ağır metal oranının yasal seviyenin çok üzerinde çıktığı tespit edilmiştir.

Türk Akreditasyon Kurumu TÜRKAK tarafından akredite edilen bir laboratuvarında yapılan analizlerde, kanal suyundaki kurşun, demir, cıva ve krom gibi ağır metallerin mevzuat sınırlarının binlerce miligram üzerinde olduğu belirlenmiştir.

Bilim insanlarında, insan sağlığına ciddi zararlar verebileceği, kanser türleri, böbrek veya karaciğer yetmezliği gibi rahatsızlıklara neden olabileceği belirtilen ağır metallere rastlanılan **kanalın** suyu Gökırmak nehrine kadar ulaşmaktadır.

KUKLACI DOÇENT

Üniversitelerin kadro alımı için verdiği 'adrese teslim ilanlar' engellenemiyor: 'Kuklacı doçent' arandı

Muş Alparslan Üniversitesi'nde "Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi" bölümüne alınacak doçentin "Fen eğitiminde drama ve kukla alanında çalışmalar yapmış olması" istendi.

Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK), Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği'nde "adrese teslim atama" yapılmaması için madde eklenmesine karşın üniversitelerin kadro alımındaki "adrese teslim ilanlar" engellenemiyor. Bunun son örneği Muş Alparslan Üniversitesi'nde yaşandı. Üniversitenin matematik ve fen bilimleri eğitimi bölümü için alınacak "doçent" için "Fen eğitiminde drama ve kukla alanında çalışmalar yapmak" koşulu arandı. YÖK-Tez'in internet sitesinden incelendiğinde ise bu alanda tez yazan yalnızca bir kişinin olduğu görüldü.

Öte yandan geçen günlerde yayımlanan Bitlis Eren Üniversitesi'nde açılan doktor öğretim üyesi ilanında, "Türkiye Cumhuriyeti Tarihi alanında doktora yapmış olmak ve misyonerlik ve mülteciler konularında çalışmaları bulunmak" koşulu arandı. Ayrıca Anadolu Üniversitesi'nde açılan doktor öğretim üyesi ilanında ise "İktisat alanında doktora mezunu olmak ve mutluluk ekonomisi konularında çalışmalar yapmış olmak" detaylı olarak belirtildi. Söz konusu başvuru şartları eğitimciler tarafından "adrese teslim ilan" olarak yorumlandı.

'Rapor Niteliğinde'

Konuya ilişkin Cumhuriyet'e konuşan Eğitim-İş Genel Başkanı Kadem Özbay, bu tür uygulamaların eğitimi nitelsiz bir hale getirdiğini savundu. Özbay, "Bilimin, sorgulamanın, özgür düşüncenin yuvası olması gereken akademinin ne hale geldiğini gösteren en iyi örneklerden biri ise açılan kadro ilanları. Çoğu zaman kişiye özel tanımlar, bölümle ilgisi olmayan kriterler, gerici çevrelere yaranma ve onların isteklerini yerine getirme çabalarıyla dolu olan kadro ilanları, nasıl bir akademi yaratılmaya çalışıldığının adeta raporunu veriyor" diye konuştu.

'Bu Bir Hak Gaspıdır'

Eğitim-İş Genel Başkanı Özbay, bu tür kadro ilanlarının bir hak gaspı olduğunu ifade ederek şunları söyledi:

"Üniversitelerin gerçekten ihtiyaç duyduğu bölümlerde, bilimsel olarak faaliyet gösterebilecek onca akademisyen kadro bulabilmek için kapı aşındırırken üniversite kadrolarını böyle doldurmak, hem eğitim emekçilerine hem de o üniversitelere çağdaş bir eğitim almak için giden öğrencilere haksızlıktır."

TÜRKİYE'DE ÖĞRENME YOKSULLUĞU

Hacer Foggo, Elif Göçmen, Melek Bahat ve Sinem Demirel tarafından hazırlanan raporda; Dünya Bankası Türkiye de Öğrenme Yoksulluğu Raporu'na dikkat çekilmiş ve "Dünya Bankası'nın 2019-2022 arası öğrenme yoksulluğu verileri, çocukların yarısından fazlasının Öğrenme Yoksulluğu ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir" vurgusuna dikkat çekilmiştir.

Öğrenme Yoksulluğu, 10 yaşına kadar uygun kısa bir metni okuyamama ve anlayamama durumunu ifade etmektedir. Okuma becerisi, diğer alanlardaki öğrenmeyi kolaylaştıran temel bir anahtar rol oynamaktadır.

Genel olarak, ortaya konan veriler Türkiye'deki öğrenme yoksulluğunun devam ettiğini göstermektedir. 2021'de yaşanan olumlu düşüş, 2022'deki artışla dengelenmiş ve kalıcı bir çözüm için daha fazla çaba gerektiği ortaya çıkmıştır.

Öğrenme güçlüğünün en önemli nedeni ise **yetersiz beslenmedir.**

Dünya Gıda Örgütü 2022 verilerine göre ise 82,3 milyonluk nüfusa sahip Türkiye'de nüfusun yüzde 18'i (14,8 milyon) yetersiz beslenmektedir. Yetersiz gıda tüketen sayısındaki eğilime bakıldığında ise 9 Nisan 2022 tarihinden 9 Haziran 2022 tarihine kadar yetersiz beslenen kişi sayısının 391 bin kişi arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

TÜİK tarafından hazırlanan Türkiye Çocuk Araştırması 2022 raporuna göre ise peynir ve yoğurt gibi süt ürünlerini her gün tüketmediği belirtilen çocukların oranı yüzde 42,2; Ekmek veya makarna gibi tahıl içeren yiyecekleri her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 62,4; Meyveyi her gün tüketmediği belirtilen çocukların oranı yüzde 49,5; Sebze yi her gün tüketmediği belirtilen çocukların oranı yüzde 67.

KÖKLÜ LİSELERDEN AÇIKÖĞRETİME GÖÇ

Sınav odaklı sistem açıköğretime geçişi son dönemde artırdı. Büyük şehirlerin köklü liselerinde bile öğrenciler son sınıfta açıköğretime geçiyor. Son sınıfta ayrılanların sayısı bazı okullarda 100'ü bile aşıyor.

Eğitimde son dönemde en önemli tartışmalardan birisi öğrencilerin örgün eğitimden açıköğretime geçişleri. Özellikle lise son sınıfta bu durum çok net dikkat çekiyor. Sınav odaklı eğitim sistemi nedeniyle merdivenaltı etüt merkezlerine yönelen öğrenciler bu nedenle 12'nci sınıfta açıköğretime kaydoluyor. Birçok etüt merkezi bunu yanında anlaşmalı oldukları özel okullara öğrencileri kaydettiriyor. Öğrenciler 12'nci sınıfta yüksek puan alıyorlar. Bu da hem açıköğretimde okuyan hem de özel okula kaydolun çocukların ortaöğretim başarı puanını (OBP) yükseliyor.

Bu da Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nda (YKS) başka bir adaletsizliğe neden oluyor. Üstelik bu durum artık LGS'de yüksek puanlı olan veya köklü liseler için bile geçerli. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) verilerine göre 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Anadolu ve fen liselerini de içinde barındıran genel ortaöğretimde 11'inci sınıfta 1 milyon 243 bin öğrenci eğitim görüyordu.

2021-2022 eğitim-öğretim yılında bu sayı 12'nci sınıfta 985 bine düştü. Aynı dönemde genel ortaöğretimde açıktan okuyan öğrenci sayısı ise 125 bin arttı. Sınıfta kalma da fiilen ortadan kalktığı için 258 bin öğrencinin büyük ihtimalle açıköğretime geçtiği düşünülüyor.

Bilinçli Politika

Tabloyu değerlendiren Eğitim Uzmanı Ali Taştan da sınav odaklı sisteme dikkat çekti. "Öğrencilerimizin örgün eğitimden kopmalarının nedeni AKP'nin eğitim politikalarıdır" diyen Taştan şunları aktardı: "Eğitim sistemimiz ilkokuldan itibaren çocuklar sıralama üzerine inşa edildi. İlkokul 2'nci sınıftan itibaren çocuklarımız test modeli ile karşılaşılıyor. Bunun sonucunda kendini ifade edemeyen okuduğunu anlamayan bireyler ortaya çıkıyor. Özellikle Liselere Giriş Sınavı çocuklarımızın tüm eğitim hayatını olumsuz etkiliyor. Ve bu sınavların çocuklarımızın akademik başarısına hiçbir katkısı bulunmuyor. Sınav yerine yöneltme sistemi ile öğrencilerimizin okullara yerleştirilmesi gerekiyor."

Açık liselerdeki öğrenci sayısının her geçen gün arttığına dikkat çeken Taştan, "Özellikle 11 ve 12'nci sınıf öğrencileri sınava hazırlanmak için açık lise ya da özel liseleri tercih ediyor. Zorunlu eğitim yaş çağındaki öğrencilerimizin açık liseye geçişleri yasaklanmalıdır. Devlet Okullarındaki nitelik ve nicelik farkı ortadan kaldırılmalıdır. Okullar arasındaki farklılıklar ortadan kaldırılmadan eğitimin sorunlarının çözülme şansı yoktur" dedi.

Üç büyükşehirdeki bazı liselerin kontenjanları

İstanbul, İzmir ve Ankara'da bazı köklü liselerde ve LGS'de yüzdelik dilimi olan liselerde 9'uncu ve 12'nci sınıfların kontenjanları şöyle:

İstanbul		
Atatürk Fen Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	15	42
Çapa Fen Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	29
Pertevniyal Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	26
Ankara		
Hasan Âli Yücel Sosyal Bilimler Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	44	105
Hasanoğlan Atatürk Fen Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	74
Yavuz Sultan Selim Fen Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	51
İzmir		
M. Âkif Ersoy Sosyal Bilimler Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	1	62
Çiğli Fen Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	37
Bornova Anadolu Lisesi	9. sınıf	12. sınıf
	0	21

GEÇİM GÖÇÜ

Türkiye'de geçen yıl 480 bin kişi, 'daha iyi konut ve yaşam koşulları' için iller arasında göç etti

TÜİK verilerine göre, Türkiye'de geçen yıl 2 milyon 791 bin 156 kişinin iller arasında göç etti. İstanbul hem en fazla göç alan hem de en fazla göç veren il oldu. Göç etme nedenleri incelendiğinde, 526 bin 8 kişinin eğitim, 479 bin 250 kişinin ise daha iyi konut ve yaşam koşulları nedeniyle göç ettiği görüldü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılına ilişkin "İç Göç İstatistikleri" bültenini yayımladı.

Buna göre, ülkede 2007-2008 döneminde yüzde 3,18 olan iller arası göç eden nüfus oranı, yıllar içinde inişli ve çıkışlı seyir izleyerek 2022 yılında yüzde 3,27 oldu.

Bu çerçevede Türkiye'de geçen yıl 2 milyon 791 bin 156 kişi iller arasında göç etti. Bu nüfusun yüzde 47,9'unu erkekler, yüzde 52,1'ini ise kadınlar oluşturdu.

En Az Göç Veren İl Dersim

Türkiye'de iller arası göç eden nüfusun dağılımında, İstanbul 385 bin 294 kişiyle en çok göç alan il olarak tespit edildi. İstanbul'u sırasıyla 189 bin 104 kişiyle Ankara ve 132 bin 426 kişiyle İzmir takip etti. En az göç alan iller ise sırasıyla 5 bin 391 kişi ile Ardahan, 7 bin 31 kişi ile Bayburt ve 8 bin 8 kişi ile Kilis oldu.

En çok göç alan iller olan İstanbul, Ankara ve İzmir'in aynı zamanda en çok göç veren iller olduğu görüldü. İlk sırada 418 bin 82 kişi ile İstanbul en çok göç veren il olurken, bu ili 161 bin 912 kişi ile Ankara ve 107 bin 312 kişi ile İzmir takip etti.

En az göç veren iller ise sırasıyla 7 bin 578 kişiyle Dersim, 7 bin 629 kişiyle Kilis ve 8 bin 157 kişiyle Ardahan olarak belirlendi.

En Fazla Göç Hareketliliği 20-24 Yaş Grubunda

Türkiye'de, geçen yıl en fazla göç hareketliliği 643 bin 998 kişi ile 20-24 yaş grubunda gerçekleşti. Söz konusu yaş grubunda göç edenlerin yüzde 42,5'ini erkekler, yüzde 57,5'ini ise kadınlar oluşturdu.

Türkiye'de 2022'de en fazla göç hareketliliğinin yaşandığı yaş grubu olan 20-24 yaş grubunun göç etme nedeni eğitim oldu. Söz konusu yaş grubunda göç edenlerin 257 bin 676'sının eğitim, 91 bin 612'sinin işe başlama, iş bulma ve 50 bin 338'inin ise daha iyi konut ve yaşam koşulları nedeniyle göç ettiği belirlendi.

Daha İyi Konut Ve Yaşam Koşulları

Geçen yıl iller arası göç edenlerden 591 bin 790'ı hanedeki fertlerden birine bağımlı göç etti. Diğer göç etme nedenleri incelendiğinde, 526 bin 8 kişinin eğitim, 479 bin 250 kişinin ise daha iyi konut ve yaşam koşulları nedeniyle göç ettiği görüldü.

Cinsiyete göre göç etme nedeni incelendiğinde ise hem erkeklerde hem de kadınlarda en çok hanedeki fertlerden birine bağımlı olarak göç hareketliliğinin yaşandığı görüldü. Erkeklerde 237 bin 574 kişi, kadınlarda ise 354 bin 216 kişi hanedeki fertlerden birine bağımlı göç etti.

ALMANYA'YA İLTİCA TALEPLERİ YÜZDE 202 ARTTI.

Türkiye'den Almanya'ya iltica talepleri yüzde 202 arttı. İç savaş ve Taliban zulmünden kaçan Suriyeli ve Afganların ardından Türklerin 3'üncü sırada olması sorgulanmalı. 'Mavi Kart' alıp Almanya'ya göç eden doktor, hemşire, mühendis, bilim insanı vb. Türklerin sayısı ise 1,4 milyar nüfuslu Hindistan'ın ardından 2'nci, nüfusa kıyasla 1'inci sırada! Türkiye, eğitilmiş-nitelikli en değerli beşeri sermayesini kaybediyor!

Geçtiğimiz haftalarda Almanya'ya giden ve mesleklerini bu ülkede icra eden Türk doktor, hemşire, sağlık personeli vb. bir araya gelerek piknikte buluşma etkinliğini **'Giderlerse gidenler'** etiketiyle sosyal medyadan paylaştılar. Etkinliğe katılanların sayısı 1500 idi. Medyaya yaptıkları açıklamada Almanya'nın nitelikli, eğitilmiş meslek sahibi kişilere sağladığı 'Mavi Kart' olanağıyla Türkiye'den Almanya'ya gelerek yerleşen doktor, hemşire, sağlık teknisyeni, mühendis, mimar, bilişimci, bilim insanı ve akademisyen sayısının 300 binin üzerinde olduğunu, sayının artmaya devam ettiğini ifade ediyorlar.

Almanya Federal Göç ve Mülteci Dairesi, yayınladığı güncel istatistiklerde Türkiye'den 'iltica' başvurularının bu yılın Ocak - Temmuz döneminde, geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 202 oranında artarak 23 bin 846'ya ulaştığını açıkladı. T.C. vatandaşları ilk sıradaki Suriye ve ikinci sıradaki Afganistan uyruklularının ardından üçüncü. Ülkede 12 yıldır süren iç savaş nedeniyle Suriyelilerin, Afganistan'ı orta çağa sürükleyen Taliban rejiminin zulmünden kaçan Afganların iltica talepleri insani açıdan anlaşılabilir. Ancak teknofest gençliği söylemine sarılan iktidarın, Türk vatandaşlarının, gençlerinin neden Almanya'ya ilticada 3'üncü sırada olduğunu izah etmesi gerek. İlticaların ötesinde Almanya'nın her meslekte nitelikli insan açığını kapatmak için çıkarttığı 'Mavi Kart' uygulamasıyla ikamet ve çalışma olanağı sağladığı mesleki tecrübesi olan master veya doktoralı, mühendis, doktor, bilişim-yazılımcı, bilgisayar ve elektronik mühendisi ve hemşire, tekniker, teknisyen vb. nitelikli ara eleman göçünde de Türk vatandaşları Hindistan'ın ardından ikinci. Ülke nüfusuna kıyasla Mavi Kart başvuru sıralamasında ise Türk vatandaşları 1'inci.

ABD Göç İdaresi, sadece Almanya değil, Meksika üzerinden ABD ve Kanada'ya iltica eden Türklerin sayısında da patlama yaşandığını açıkladı. İngiltere ile imzalanan göç anlaşmasının perde gerisinde son aylarda Manş denizi üzerinden botla geçip İngiltere'ye iltica eden Türklerin sayısındaki büyük artışın yattığı anlaşılıyor. İngiltere Göçten Sorumlu Devlet Bakanlığının açıkladığı verilere göre Nisan-Haziran arası üç ayda botla Manş üzerinden geçip İngiltere'ye iltica talep eden ve yakalanan T.C. vatandaşları 1359 kişi. Sadece temmuzda aynı yolla İngiltere'ye geçen 370 Türk vatandaşı yakalanmış. Yakalanmayıp, İngiltere'ye girmeyi başaran Türklerin sayısı belli değil. Bu da anlaşmanın hızlandırılması için İngiliz hükümetini harekete geçirmiş.

Yurttaşlar, iktidarın baskı, tehdit, ayrıştırma-kamplaştırma ve korku iklimiyle ülkeyi sürüklediği karanlıktan çıkmak, zam-vergi-enflasyon-işsizlik-insanlık dışı ücret ve yoksullaştırma politikalarından kurtulmak için akın akın Türkiye'yi terk ederken, **'Oyun Kurucu Dünya Lideri'** söylemi, ciddiye alınmıyor!

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK SAYISI İKİYE KATLANDI

2010-2022 arasındaki 12 senede suça sürüklenen çocuk sayısı yüzde 148 arttı. 2022 yılında isnat edilen üç suçtan ikisi yaralama ve hırsızlık oldu.

Türkiye’de suça sürüklenen çocuk sayısı son 10 yılda hızla artarak ikiye katlandı. 2022 yılında 200 binden fazla çocuk suça sürüklendi. 2010-2022 arasındaki 12 senede suça sürüklenen çocuk sayısı yüzde 148 arttı. İsnat edilen üç suçtan ikisi yaralama ve hırsızlık oldu.

TÜİK’in açıkladığı “Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri” çocuklara dair vahim durumu ortaya koydu.

2022 yılında güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 601 bin 754 oldu. Bu olaylarda çocukların 259 bin 106’sı mağdur olarak, 206 bin 853’ü ise suça sürüklenme sebebiyle, 100 bin 490’ı bilgisine başvurma amacıyla, 16 bin 499’u kayıp (hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunan) olması sebebiyle, 12 bin 684’ü kabahat işlediği iddiasıyla, 6 bin 122’si ise bu nedenlerin dışında kalan diğer nedenlerden dolayı güvenlik birimlerine geldi veya getirildi.

Suçta sürüklenme ne demek?

Çocukların suça sürüklenmesi, kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla emniyet birimlerine gelmesi veya getirilmesi anlamına geliyor.

Rekor: 12 yılda yüzde 148 artış

Suçta sürüklenen çocuk sayısı son dönemde artış eğiliminde. 2010’ların başında bu sayı 100 binin altındaydı.

2010’da 83 bin olan suça sürüklenen çocuk sayısı 2012’de 101 bine yükseldi. Artış eğilimi Covid-19 salgınının hâkim olduğu 2020 yılına kadar sürdü.

2019’da 168 bin olan sayı 2020’de 114 bine kadar geriledi. 2021’de 133 bin çocuk suça sürüklenirken bu sayı yüzde 56 artışla 2022’de 207 bine ulaştı.

İsnat edilen 3 suçtan ikisi yaralama ve hırsızlık

Çocuklara isnat edilen suç türlerine bakıldığında ise yüzde 37,8 ile yaralama ilk sırada yer alırken bunu yüzde 25,2 ile hırsızlık takip ediyor. Bu ikisinin toplamı yüzde 63 yapıyor. Bu da neredeyse üç suçtan ikisinin yaralama ve hırsızlık olduğunu gösteriyor.

Uyuşturucu en çok isnat edilen üçüncü suç

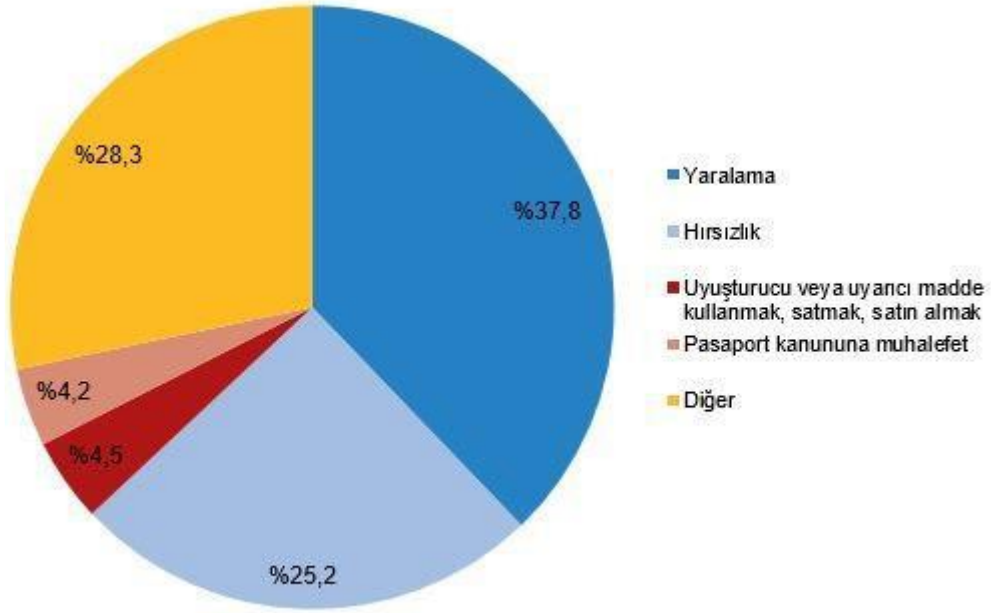
İsnat edilen suç türünde yüzde 4,5 ile uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak üçüncü sırada bulunuyor. Ardından yüzde 4,2 ile pasaport kanununa muhalefet suçu ve yüzde 4,1 ile tehdit suçları geliyor.

Bunlara sayı olarak bakıldığında ise durumun vahameti iyice ortaya çıkıyor. Buna göre 2022 yılında 78 bin 268 çocuğa yaralama suçu isnat edildi.

Hırsızlık isnat edilen çocuk sayısı 52 bin 84. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak suçuyla isnat edilen çocuk sayısı ise 9 bin 304.

Mağdurların yüzde 14’ü cinsel suçlar

Öte yandan, güvenlik birimlerine suç mağduru olarak gelen veya getirilen 232 bin 739 çocuğun yüzde 58,5’i yaralama, yüzde 13,7’si cinsel suçlar, yüzde 8,7’si aile düzenine karşı suçlar, yüzde 4,8’i tehdit, yüzde 14,3’ü bu nedenlerin dışında kalan diğer nedenlerden dolayı mağdur oldu.

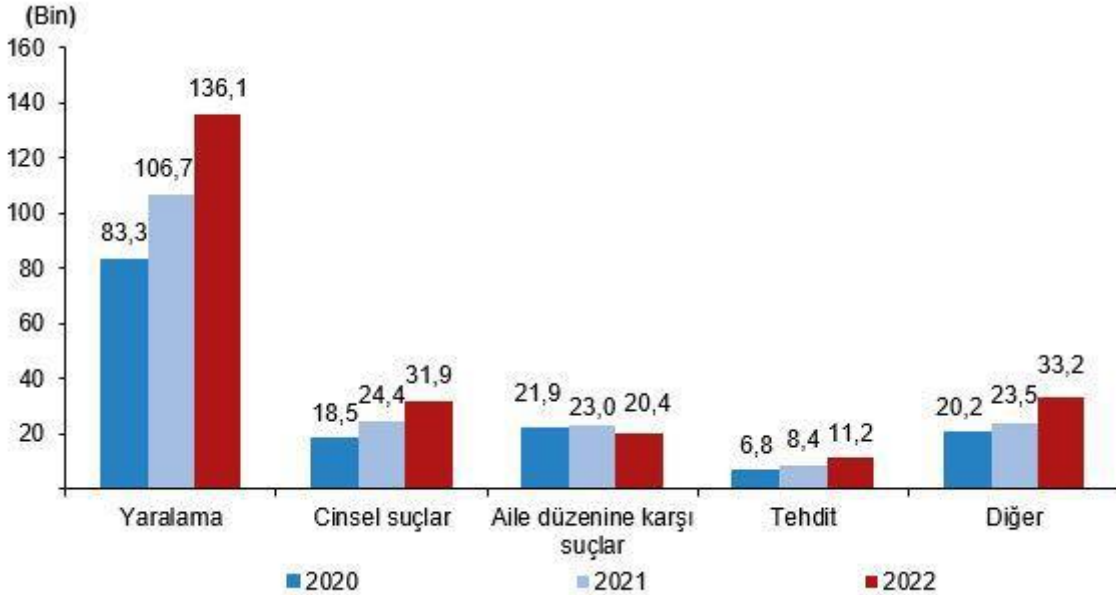

Grafikteki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların yüzde 43,1'ini mağdur çocuklar oluşturdu

Güvenlik birimlerine mağdur olarak gelen 259 bin 106 çocuğun yüzde 89,8'ini suç mağduru, yüzde 10,1'ini takibi gereken olay mağduru çocuklar oluşturdu. Güvenlik birimlerine suç mağduru olarak gelen veya getirilen 232 bin 739 çocuğun yüzde 58,5'i yaralama, yüzde 13,7'si cinsel suçlar, yüzde 8,7'si aile düzenine karşı suçlar, yüzde 4,8'i tehdit, yüzde 14,3'ü bu nedenlerin dışında kalan diğer nedenlerden dolayı mağdur oldu.

Suç mağduru çocukların mağduriyet nedenlerine göre karıştığı olay sayısı, 2020-2022

DEPREM BÖLGESİNDEKİ EĞİTİMİN NİTELİĞİ KONUŞULMUYOR

Deprem bölgesinin okul, derslik türünden ihtiyaçları ile gereksinim duyduğu öğretmen sayısı büyük ölçüde hükümetin bölgeye mali kaynak ayırmasıyla ilgilidir. Yeterli mali kaynak ayırımıyla çözülebilen sorunlar üstesinden gelinebilecek kolay sorunlardır. Oysa depremle birlikte başlayan

Öğrencilerdeki;

- Devamsızlık

- Öğrenmeye yönelik motivasyon düşüklüğü
- Korku ve kaygı
- Travmaya bağlı davranış bozuklukları.

Öğrencilerin;

- Koşullar gereği yeterli öz bakım yapamamaları
- Yaşama koşulları zor konteyner ve çadırlarda kalmaları
- İhtiyaç duydukları eğitim araç ve gereçleri zamanında karşılayamamaları

Öğretmenlerin;

- Evsiz olmaları,
- Konteyner yaşıyor olmaları,
- Ulaşım zorlukları
- Ailelerinin ihtiyaçlarını karşılama durumları

Ayrıca, ortaokul ve lise son sınıf öğrencilerindeki merkezi sınava girme baskısı, yeterli psikolojik danışmanlık ve rehberliğin yapılamaması ne bakanlığın ne de kamuoyunun konuştuğu konular arasında yer almaktadır. Eğitimin fiziki ihtiyaçlarını karşılamak, bu yolla eğitimi erişimi sağlamak ne kadar öncelikli bir konuya erişimin sağlandığı her yerde nitelikli eğitim sunmakta o kadar vazgeçilemez görevdir.

Pandemi koşullarında değil deprem bölgesinde de yapılan telafi eğitimlerinde sadece açılan kursların sayısı, katılan öğrenci sayısından söz edilmektedir. Öğrencilerin hangi konularda öğrenme kaybı yaşadığı, açılan kurslardaki ölçme değerlendirme sistemlerinin nasıl yapıldığından söz edilmemektedir.

FİZİKİ AÇIDAN DEPREM BÖLGESİNDE EĞİTİME HAZIR MIYIZ?

Milli Eğitim Bakanlığı, sorulan bütün sorulara rağmen bölgede hangi okulların girilemeyecek nitelikte olduğu, bunların yerleri, öğrenci sayısı ve ne zaman yapıldıklarına ilişkin bilgi vermemektedir. Bakan Tekin'in yaptığı açıklamalarda sadece derslik sayısı yer almaktadır. Ancak Cumhurbaşkanlığı Strateji Başkanlığının 6 Şubat depremi için hazırladığı raporda depremin eğitim kurumlarına verdiği hasarın boyutlarını anlamak açısından daha somut bilgi niteliği taşımaktadır. Buna rağmen raporun hazırlandığı tarihte artçı depremlerin devam etmesi nedeniyle eksik bilgi içermektedir. Çünkü raporda 03.03.2023 tarihi itibarıyla bölgedeki MEB'e bağlı 20.340 eğitim binasının 8.162'si tetkik" edilebilmiştir. Bu ise mevcut eğitim binalarının yarısı bile değildir.

Aşağıdaki tespitlerin depremden yaklaşık iki ay sonra yapıldığı dikkate alındığında ve bugün kadar deprem bölgesinde eğitime yapılan harcamalar dikkate alındığında Milli Eğitim Bakanı hayal satmaktadır.

Buna göre tetkik edilen binaların 72'si (428 derslik) yıkılmış, 504'ü (3.739 derslik) ağır hasarlı ve acil yıktırılması gereken, 331'i (3.693 derslik) orta hasarlı, 2.533'ü (30.961 derslik) az hasarlıdır. Bu okulların/kurumların yeniden hizmete açılabilmesi için **39,69 milyar** TL'ye (2,11 milyar dolar) ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte, eğitim kurumlarının tamamının tetkik edilmesi neticesinde maliyetin çok daha fazla artacağı düşünülmektedir.

Özel öğretime ait 5.024 eğitim kurumunun ise 119'u şimdiki kadar tetkik edilebilmiş olup bu kurumların 14'ü yıkılmış, 27'si ağır hasarlı, 19'u orta hasarlı ve 58'i az hasarlıdır.

Depremden etkilenen illerde yer alan 17 üniversitede toplamda;

- 7.714 m2 kapalı alana sahip 9 hizmet binası yıkık,
- 273.293 m2 kapalı alana sahip 111 hizmet binası ağır hasarlı,
- 338.805 m2 kapalı alana sahip 51 hizmet binası orta hasarlı,
- 1.894.152 m2 kapalı alana sahip 358 hizmet binası az hasarlı durumdadır.

Bahse konu hizmet binalarından yıkılan ve zarar gören toplam 281.007 m2 kapalı alana sahip 120 binanın yeniden yapılması gerekmektedir. Diğer yandan, orta ve az hasar görmüş olan 2.122.834 m2 kapalı alana sahip 409 hizmet binasının ise hasarlarının giderilmesi ve depreme dayanıklı hale getirilmesi elzemdir. Yeniden yapım

ve güçlendirme işlerinin gerçekleştirilerek hizmet binalarının yeniden kullanılabilir hale getirilebilmesi için **9.616.473.379 TL** (509 milyon dolar) ödeneğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Depremden etkilenen illerde yer alan yurt binalarına ilişkin olarak toplamda;

- 28.279 m2 kapalı alana sahip 5 yurt binası ağır hasar,
- 128.684 m2 kapalı alana sahip 19 yurt binası orta hasar,
- 320.802 m2 kapalı alana sahip 52 yurt binası az hasar görmüş durumdadır.

Ağır hasar görmüş 5 yurt binasının yeniden yapılması, orta ve az hasar görmüş olan 71 yurt binasının ise hasarlarının giderilmesi ve depreme dayanıklı hale getirilmesi gerekmektedir. Yurt binalarının yeniden yapım ve güçlendirme işlerinin gerçekleştirilebilmesi için 1.505.010.228 TL (79,4 milyon dolar) ödeneğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Raporun Ortaya Çıkardığı Maliyet

Hasar tespiti yapılan okullar dikkate alındığında az hasarlı 2.533 eğitim tesisinin bakım-onarımı için **9,9 milyar TL (527 milyon dolar)**, orta hasarlı 331 eğitim tesisinin büyük bakım onarımı için ise 9,8 milyar TL (520 milyon dolar) ödenek ihtiyacı vardır. Tüm okulların tetkik edilmesi halinde az hasarlı okulların yeniden eğitime açılması için yaklaşık **24 milyar TL** (1,3 milyar dolar), orta hasarlı eğitim tesisleri için de yaklaşık **24,4 milyar TL** (1,3 milyar dolar) ödenek ihtiyacı olacağı öngörülmektedir. Hasarsız olup sadece küçük bakım-onarım ihtiyacı gerektiren eğitim tesisleri için yaklaşık **1,2 milyar TL** (69 milyon dolar) ödenek ihtiyacı olacağı düşünülmektedir. Ancak, depremin yol açtığı hasar dikkate alındığında bakım onarım faaliyetlerinin yanında 72'si yıkılmış ve 504'ü ağır hasarlı ve acil yıktırılması gerekenler de dikkate alındığında bu okulların/kurumların yeniden hizmete açılabilmesi için **39,69 milyar TL**'ye (2,11 milyar dolar) ihtiyaç duyulmaktadır.

Bölgedeki demografik yapının aynı kalacağı, iç göç olmayacağı, okulöncesi eğitimde 5 yaş için yüzde 100 okullaşma olacağı, henüz tetkiki tamamlanmamış okullarda az hasarlı, hasarsız, orta hasarlı eğitim tesisi sayısının tetkik edilmiş eğitim tesislerine açısından benzer oran izleyeceği varsayımı altında, yeni derslik yapımı için yaklaşık **44,7 milyar TL (2,4 milyar dolar) ödenek** ihtiyacı olacağı tahmin edilmektedir.

Öte yandan, bölgenin demografik yapısının aynı kalacağı varsayımı altında bölgedeki illerin imar planında yapılacak olası bir değişikliğin, illerdeki taşınmalı eğitim ile okul yemeği ihtiyacını artıracığı değerlendirilmektedir. Bu faaliyetlerdeki artış sebebiyle depremin ilave **1 milyar TL** (54,4 milyon dolar) yük getireceği öngörülmektedir. Bölgede taşınmalı eğitim ve yemek ihtiyacı için yıllık **6,1 milyar TL** (326,7 milyon dolar) cari harcama beklenmektedir.

Öğrencilerin eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanarak sosyalleşmesi için il dışı geziler dahil olmak üzere müfredat dışı aktiviteler için ilave 4,1 milyar TL (218 milyon dolar) ödenek ihtiyacı doğacağı değerlendirilmektedir.

Yükseköğretim kademesinde göç, vefat gibi nedenlerle bölgedeki demografik yapıdaki dönüşüm incelenerek deprem bölgesindeki illerde teorik ve uygulamalı eğitimlerin yüz yüze sunulması hedefleri gözetilerek fiziki altyapı ile beşeri kaynak ihtiyacı belirlenmelidir.

Raporda yer alan rakamlar alt alta konulduğunda ilk elde 157 milyar TL ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Bu rakamlar bugünkü enflasyonla güncellendiğinde eğitimi fiziken eski hale getirebilmek için bu rakamın en az iki katına ihtiyaç duyulacağı açıktır.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın deprem bölgesi için ayrılan kaynağı 1 katrilyon olarak açıklamıştır. Bölgede eğitimin normalleşmesi için ayrılan bu kaynağın en az üçte birinin bölgeye aktarılması gerektiği açıktır. Oysa Milli Eğitim Bakanlığı'nın bölgedeki eğitim kurumlarının fiziki ihtiyaçlarının karşılanması için ayrılan kaynak 5 milyar TL'dir.

DEPREM BÖLGESİNDE ÖĞRETMEN İHTİYACI KARŞILANDI MI?

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in açıklamalarına bakılırsa 6 Şubat Kahraman Maraş Depreminin etkilediği 11 ilimizde eğitim öğretime 15 Eylül'de sorunsuz başlayacağız. Bakan Tekin Rize'de yaptığı konuşmada "... Deprem bölgesindeki illerde hepsini ziyaret ettik. Hepsinde eğitim-öğretim ihtiyaçlarını tespit ettik. 11 Eylül tarihi itibarıyla öncelikle bu 11 ilde eğitim-öğretim dönemini sorunsuz bir şekilde başlayabilmesi için alınması gereken tedbirleri aldık. İnşallah orada sorun yaşamadan eğitim- öğretim sürecini başlatmış olacağız. Ekiplerimiz orada çalışmaya devam ediyor. Her il için bakanlık merkez teşkilatında bir koordinasyon ofisi oluşturduk.

Arkadaşlarımız özellikle 11 ilde valilerimizle, belediye başkanlarımızla koordineli bir biçimde çalışıyorlar. Biz de onun dışında Türkiye'deki diğer illeri de dolaşmaya başladık."

Bakan Yusuf Tekin'in açıklamaları bölgede bulunan öğretmenler, onların örgütlerinin açıklamalarıyla uyumlu gözükmemektedir. Özellikle gerekli öğretmen sayısı ve fiziki imkânlar bakımından sorunların devam edeceği bölgede pandemi ve ardından 6 Şubat depremi zorunlu eğitim kapsamındaki çocuklarımızda kalıcı öğrenme kaybına yol açtığı bilinmesi gerekir. Yaz döneminde açılan telafi eğitimlerinin ve okulların bir hafta erken açılacak olmasının bu açığı kapamada öğretmenlerin anlatımlarına göre yeterli olmayacağı belirtilmektedir. Çünkü öğrencilerin sağlıklı biçimde okula ulaşmalarına yönelik adımlar atılmış değildir. Bu nedenle deprem bölgesinde okullarda en sık karşılaşılan sorunlardan biri öğrenci devamsızlığıdır.

Bölgedeki Öğretmen Sayısı

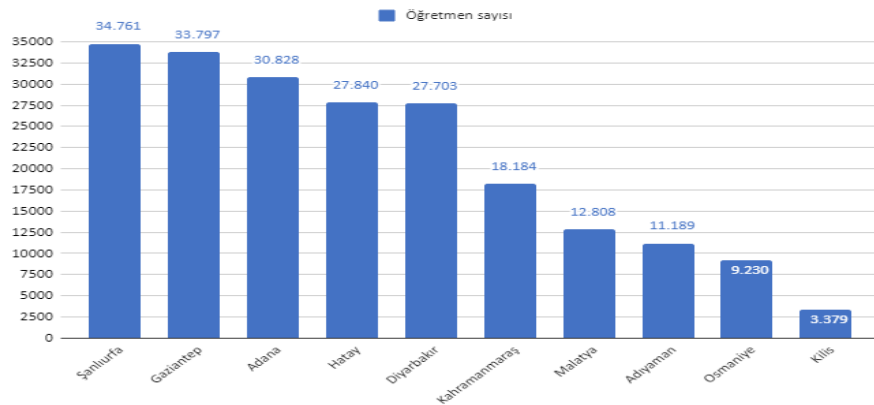
Bakan, bölgeyle ilgili yaptığı açıklamalardan birinde bölge için %10 fazla alımı yapıldığını belirterek , "Bir miktarı tayin olur. Ama norm dolu olacak. Hiçbir sıkıntı yok. 1 Eylül'de de yeni atanan öğretmenler de göreve başlamış olur" dedi. Bakan Tekin'in açıklamalarına bakılırsa bölgede dersler için yeterli öğretmen bulunmaktadır.

Deprem bölgesinin nüfus bakımından en büyük ili olan Şanlıurfa'daki sayının Bakanın açıklamalarının öğretmen ihtiyacı bakımından gerçeği yansıtmadığını göstermektedir. İktidara yakınlığı ile bilinen Eğitim-Bir Sen Şanlıurfa Şube Başkanı İbrahim Coşkun, Şanlıurfa Gazetesi'ne yaptığı açıklamada Şanlıurfa'nın öğretmen ihtiyacıyla ilgili şu bilgileri verdi:

"Şanlıurfa'da yaklaşık 40 – 50 tane okul da yapılmakta dolayısıyla 10 bin öğretmen açığımız var. En son 40 bin öğretmen alımı oldu ve Urfa'ya 4 bin 700 öğretmen sayısı verildi. Biz bunu gerek siyasilerimiz olsun, gerek burada seçim sürecinde ki Sayın Bakanımız Bekir Bozdağ'a da ilettik özellikle bu sayının arttırımı ile ilgili onlar da sağ olsunlar çaba gösterdiler. Ama verilen rakam 4 bin 700 dolayısıyla bu da bizim ihtiyacımızı karşılamıyor çünkü 10 bin açık olduğu bir yerde 4 bin 700 ve bu aralar il dışı tayinleri de olmak üzere. Dolayısıyla Urfa'mızdan nereden bakarsanız yaklaşık 4 bin öğretmenin gitme durumu var, biz öğretmenler de 3 yılını 1 il de tamamladıktan sonra başka illere tayin isteyebilme haklarımız var."

Eğitim Bir-Sen Şube başkanının dile getirdiği ama Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in gündeme getirmediği, bilgi verirken değinmediği konu bu illerin zaten öğretmen ihtiyacı tam karşılanmamış iller arasında olmasıdır. Eğitim Bir Sen şube başkanının Şanlıurfa'da zaten "10 bin öğretmen açığı" bulunduğunu dile getirmesi bölgeye atanan öğretmen sayısının %10 daha fazla olduğu iddiasını boşlukta bırakmaktadır. Şanlıurfa gerçeğinde görüldüğü üzere atanan 4700 öğretmen, ilin daha önceki açığını dahi kapamamaktadır. Şanlıurfa'ya atanan yeni öğretmenlerin ilden ayrılacak öğretmenlerin dahi sayısını karşılayamadığı ortaya çıkmaktadır.

Deprem Bölgesinde 2021-2022 Öğretim Yılında Kamuya ait Okullardaki Öğretmen Sayısı

Bakan Tekin Hatay'daki öğretmen sayıları için ise şu bilgiyi vermişti: "Hatay'da 23 bin 535 öğretmenin hizmet vermekteyken yeni atanan 4 bin 525 öğretmenle birlikte ilimizde ayrılanları da düşüğümüz zaman 25 bin 90 öğretmenle, eylül ayında eğitim öğretim süreci başlamış olacak. Bu da şu anlama geliyor, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı itibarıyla da deprem öncesi koşulların daha ilerisinde bir noktaya kavuşmuş olacağız."

Yukarıdaki tabloda Eğitim Reformu Girişimi'nin MEB istatistiklerine dayanarak hazırladığı verilerde Hatay'da devlet okullarında 2021-2022 arasında 27. 840 görev yaparken Bakanın verdiği 23 535 sayısı 2022-2023 eğitim öğretim yılında Hatay'da görev yapan öğretmen sayısının düştüğünü göstermektedir.

İNFAZ YASASI, YAP-BOZ METNİNE DÖNÜŞTÜ!

1930'da yürürlüğe giren İnfaz yasası, bu iktidar döneminde 23 kez torba yasayla, 7 kez KHK ile değiştirildi. Adaletsizlik-hukuksuzluk sıradanlaştırıldı. 1 Ağustos'ta yürürlüğe giren son değişiklik sonrası keyfileşen adaletsizlik vicdanları kanatan boyutlara yükseldi. Neredeyse Cumhuriyetle yaşıt 93 yıllık infaz yasası, iktidarın siyasi tercihlerine hizmet eden yap-boz metnine dönüştü!

14 Haziran 1930'da yürürlüğe giren 1721 sayılı 'Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun' 2004-Temmuz 2023 arasında 23 kez torba yasalarla, 7 kez Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) değiştirilerek kevgire döndürüldü. Cezaevlerinin sayısını artırmakla övünen, son 5 yılda 127 yeni cezaevi açarak ülkeyi 'açık hava hapishanesine' çeviren iktidar, algı yaratmak için de hapishanelere, cezaevlerine 'kampüs' adını veriyor.

AKP döneminde patlama yapan cinayet, taciz, tecavüz, fuhuş, uyuşturucu ticareti, hırsızlık-soygun vb. suçlarda yaş ortalaması çocuklara kadar inerken, sayısı 399'a ulaşan cezaevlerinde 289 bin kapasiteye karşılık 342 bin 500 tutuklu ve hükümlü bulunuyor. Cezaevlerindeki aşılın kapasiteyi azaltmak gerekçesiyle infaz yasası değişiklikleriyle yürürlüğe konulan 'örtülü aflarla' binlerce adi suçlu, mafya ve organize suç örgütü üyesi, cinayet, tecavüz, taciz, uyuşturucu, soygun vb. fail, ceza sürelerini doldurmadan infaz indirimiyle salınıyor.

Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan daha önce dile getirilen genel af, kısmi af vb. taleplere; "Benim bir ilkem var. İlkem de şudur: Devlete karşı işlenen suçlarda devlet affedici olabilir. Ama kişilere karşı işlenen suçlarda devletin af yetkisi yoktur." diyordu. Oysa yaptıkları düzenlemeyle asıl kişilere karşı işlenen suçlar affediliyor, cezasız oluyor. Sokakta katledilen, varilde yakılan, cesedi parçalara ayrılan kadınların faileri infaz indirimiyle serbest kalırken, siyasiler, gazeteciler, düşüncesinden, tweet atmaktan yargılanan, tutuklananlar 'devlete karşı suç' gerekçesiyle kapsam dışında.

Son infaz düzenlemesiyle 2020'deki infaz değişikliğiyle COVID nedeniyle cezaevinden salınanların geri dönüp infazı tamamlama zorunluluğu kaldırıldı. Serbest kalmalarına olanak sağlanarak binlerce hükümlü salındı. İnfaz hakimlerine verilen yetkiyle siyasi ve düşünce suçlusu pek çok kişinin saliverilmesi engellendi. Tahliye hakları 3-6 ay ertelenerek infaz indirimi, tek bir hakimin insafına bırakıldı. Buna karşılık kamu vicdanını yaralayan, vahşice işlenen genç kadın cinayetlerinin failerine 3-4 ayda serbest kalma yolu açıldı. Şanlıurfa'da uyuşturucudan hükümlü iken infaz düzenlemesiyle saliverilen bir kişi çıkar çıkmaz cezaevindeyken boşandığı 3 çocuklu eşini sokak ortasında öldürdü.

Yıllardır 'kişilere karşı işlenen suçların devlet tarafından affedilemeyeceğini' söyleyen iktidar tam aksine kişilere karşı suç işleyenleri, mafya bozuntularını, katilleri, tecavüzcüleri salıyor. Siyasi muhaliflerini, düşünce ve ifade suçlularını Aİ HM ve AYM kararlarına rağmen hapiste tutmayı ise 'kırmızı çizgisi' ilan ediyor. Son değişikliklerle **adaletsizlik sıradanlaştırılarak hukuk ve yargı, iktidarın 'siyasi tercihi ve tekeline' dönüştürülüyor!**

AKP'Lİ BELEDİYE, ALTINCI KEZ MAHKEME KARARINI HİÇE SAYDI

AKP'li Samsun Büyükşehir Belediyesi, Atakum ilçesinde Kıyı Kenar Kanunu'na aykırı bir şekilde yapmaya devam ettiği ve 5 kez mahkeme tarafından durdurma kararı verilen Millet Kiraathanesi ve Kitap Kafe inşaatı için altıncı defa meclis kararı aldı.

Samsun'da iller Bankasına ait olan arazide bulunan, yıllarca Atakum İlçe Belediyesi tarafından sosyal tesis olarak kullanılan Yalı Kafe, 31 Mart seçimlerinden sonra ilçe belediyesi CHP'ye geçince banka tarafından satışa çıkarıldı. AKP'li Büyükşehir Belediyesi devreye girerek araziyi bankadan aldı.

2020 yılında da Yalı Kafe'yi yıkıp, bölgede bulunan ağaçları keserek araziye 49 milyon liraya 3 katlı Millet Kiraathanesi ve Kitap Kafe yapmaya başladı. CHP'li meclis üyeleri imar değişikliğini beş kez yargıya taşıdı ve mahkeme de beş kez yürütmeyi durdurma kararı verdi. CHP Grup Başkanvekili Hasan İpek, belediyenin her kaybettiği davadan sonra küçük kelime değişiklikleri yaparak yeni bir meclis kararı çıkardığını söyledi.

Altıncı Kez Mahkemeye Gidecekler

Haziran ayında beşince kez mahkeme yürütmeyi durdurma kararı vermesine rağmen Millet Kiraathanesi ve Kitap Kafe inşaatında çalışmaların devam ettiğini meclis toplantısında dile getiren İpek, "Millet Bahçesi yapıldı iptal edildi, belediye hizmet alanı yapıldı, sosyal tesis alanı yapıldı iptal edildi. Şimdi geline nokta resmi kurum alanı yapıldı. Ama yapılan binalar resmi kurum alanı değil de sosyal tesis alanı olduğu görünüyor.

Mahkeme kıyı kenar çizgisine atıfta bulunarak burada yapılması gereken kısmı yapılaşmaya mutlaka alt belediyelerin müdahil olması gerektiğini söylüyor. Burada böyle bir şey yok. Mahkemenin asıl iptal gerekçesi

burada giderilmiş durumda değil. Onun haricinde buraya daha önce inşaat ruhsatı verirken parsel teyitleri de yapılmamış.

Mahkemenin almış olduğu karara uygun bir karar almıyoruz. Kıyı kenar çizgisi içerisinde herhangi bir inşaatı yapmak biliyorsunuz kanunen yasak. Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum, bu nedenden dolayı biz her halde mücadeleye devam edeceğiz. İnşaat ruhsatı iptal edilmesine rağmen ben gittim oraya gördüm. Çatıda işçiler kiremit döşüyor” dedi.

AKP’li Başkan Mahkeme Kararlarını Eleştirdi

Meclis toplantısında imar değişikliği yapılmasına karşı çıkan CHP’li meclis üyelerine cevap veren Başkan Mustafa Demir, mahkemenin verdiği kararları eleştirdi. Mahkeme kararları hakkında belediyenin ilgili dairelerinin gereğini yaptığını dile getiren Demir, “Mahkemeye insanlar müracaat edebilir.

Mahkeme normalde bu tür kararlarda esasa girmemesi gerekir. Usul açısından değerlendirme yapması gerekir yasa bu, kanun bu. Bu plan meclisten geçiyor. Bu imar kanunu büyükşehir meclisi yapmış buna yetkisi var mı yok mu? Buna bakar, mülkiyet durumunu inceler. Vatandaşın bu noktada mülkiyet konusunda rızası var mı yok mu? Bunu inceler. Plan kararı vermek esasa girmektir. Kaldı ki burası Büyükşehir’e tahsis edilmiş arazi.

Yasa çok net. Büyükşehirin kendisine ait olan arazi, kendisine ait yapacak olduğu projeye ilgili 1/5000’lik, binlik planlar yapma yetkisi var mı? Var. İdarenin her türlü iş ve işlemi yargı denetimine tabidir. Kararı alırsanız eğer yanlış bir karar aldıysak, mahkeme onda ısrar ederse yeni bir karar verir. Mecliste, belediye de burada, kaçmıyor. Gerekeni yapar. Ama önemli olan şu, oradaki proje emsali belli, etrafta yapılaşma koşulları belli. Belediyenin kendine tahsis edilen arsa üzerinde o senin dediğin kurallar aranmaz, mahkeme aranır diyor. Mahkeme kararına göre de üzerimize düşen kararları alıp, burada kararı geçiriyoruz” diye konuştu.

Yapılan oylama sonucunda AKP ve MHP’li meclis üyelerinin oylarıyla arazide altıncı kez imar değişikliği yapılarak, mahkemenin yürütmeyi durdurma kararları hiçe sayıldı.

HATAY DİKMECEDE HAK MÜCADELESİ!

Akbelen’deki ağaç kesimleriyle aynı süreçte başlayan Hatay Dikmece’deki toplumsal mücadelede yurttaşlar, orman alanlar ile zeytin bahçelerinin geçici iskân alanlarına dönüştürülmek için kamulaştırma yoluyla ellerinden alınmasına karşı hak mücadelesi yürütüyorlar.

Hatay’ın komşu mahalleleri olan Gülderen ve Dikmece Mahallelerindeki yapılan uygulamalar nedeniyle orman ve tarım alanlarına el konulmaktadır.

Gülderen Mahallesinde şehir hastanesi yapılmak üzere acele kamulaştırma yapılmıştır. Bu acele kamulaştırma 14 Nisan 2023’te Resmî Gazete yayımlanmıştır.

Hatay Dikmece’de ise 1415 adet konut yapımı için 27 Nisan 2023’te TOKİ tarafından ihale yapılmıştır. Elektronik Kamu Alımları Platformu verilerine göre, Sarıdağlar İnşaat, Dikmece’deki 1415 konut inşaatı ile altyapı ve çevre düzenlemesi ihalesini 2 milyar 835 bin TL bedelle TOKİ’den almıştır.

Dikmece’deki taşınmazların acele kamulaştırılmasına dair bir karar bulunmazken, yurttaşlar e-devlet sorgulamalarında taşınmazlarıyla ilgili TOKİ’in 5 Haziran 2023 tarihli kamulaştırma şerhleriyle karşılaşmışlardır. Yani, Dikmece’de sessiz sedasız ihale ve kamulaştırma işlemleri yürütülmektedir.

Dikmece’de zeytin bahçelerinde çalışma yapılmaya başlanılmış olup, zeytin bahçeleri tasfiye edilmek istenilmektedir. Yurttaşlar ise yaşam ve geçim araçlarının ellerinden alınmasına yönelik uygulamalara karşı çıkmaktadırlar. Dikmecinin %75’inin kamulaştırılması söz konusudur. TOKİ tarafından konut alanı olarak belirlenen alanda, yapım işi için ihale yapılmıştır.

Afet sonrası süreçte, kentlerin rehabilitasyonu ve yeniden inşası aşamasında, nitelikli tarımların yapılaşmaya açılmasına dair pratikler halen devam ettirilmektedir.

Deprem sonrasında başat bir kriz haline geline gelen konut krizi, başka hassasiyetlerin üstünde bir kriz olarak ileri sürülerek, bununla birlikte bölgedeki nitelikli tarım alanları ile ormanlar yok edilmesine meşruiyet zemini yaratılmak istenilmektedir.

Ancak, konut krizi gerekçesiyle yapılan bu uygulamalar, kentlerimizi afete karşı güçlendirileceğine, daha da güçsüz bırakacaktır. Deprem yaşamış bu kentlerimizde, afet sonrasında gerçekleştirilen eylemlerde, sadece depremin değil, kentlerin diğer afetlere karşı risklerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Ormanlar, tarım

alanları iklim kriziyle mücadele politikalarında karbon yutak alanları olarak nitelendirilmekte ve mutlaka korunması gereken alanlar olarak savunulmaktadır. Deprem sonrasında su sorunu yaşayan Hatay'da ormanlar ve tarım alanlarının yok edilmesi, kuraklık riskini de doğuracaktır.

Diğer yandan, depremler sonrasında işsizlik sorunu yaşayan Hatay'da yurttaşların geçim araçları ellerinden alınmaktadır.

Ayrıca, ilgili yasada zeytinlik alanların zeytinyağı fabrikası dışında başka amaçlarla kullanılmayacağı düzenlenmişken, kanunlara aykırı olarak zeytinlik alanları yapılaşmaya açmak amacıyla kamulaştırılmakta, ihaleye konu edilmektedir.

Yapılan kamulaştırma ve ihalelerin yargı makamlarınca iptal edilmesini önlemek amacıyla 6 Şubat'ta deprem yaşayan illerimizdeki orman ve zeytinlik alanların geçici veya kalıcı iskân alan haline getirilebilmesini öngören kanun teklifi hazırlanarak TBMM'den geçirilmiştir.

Şöyle ki, Geçtiğimiz ay mecliste görülen ve 15 Temmuz 2023'te Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6/2/2023 tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 25. Maddesiyle getirilen değişikliklerle birlikte 6 Şubat Depremlerinden etkilenen bazı illerimizdeki orman vasfı taşıyan alanlar ile zeytinlik alanlar geçici veya kalıcı iskan alan haline getirilebilmesi düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı, 15 Temmuz'da yayımlanan Kanun kapsamında zeytin bahçelerinin yapılaşmaya açılmasını beklemeden bu alanların Nisan 2023'te acele kamulaştırmasına karar vermiş, bu karar da 14 Nisan 2023'te tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Yani, önce kanunlara aykırı olarak zeytinlik alanları yapılaşmaya açmak amacıyla kamulaştırılmış, ihaleye açılmış, sonra ise kanuna aykırılığı gidermek için TBMM'den yasa geçirilmiştir. Yani, TBMM'ye getirilen kanun teklifiyle TOKİ ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hukuka ve kanuna aykırı işlemleri aklanmaya çalışılmıştır.

25 YIL İSTANBUL'U, 21 YILDIR TÜRKİYE'Yİ YÖNETENLER DEPREMİ YOK SAYDILAR!

İstanbul'a özel deprem yasası çıkartmaya hazırlanan iktidar, nihayet İstanbul'da deprem riskinin farkına vardı ve 6,5 milyon depreme dayanıklı konut inşa edileceğini açıkladı. Çalışmaların muhalefet tarafından engellendiğini öne süren Cumhurbaşkanı Erdoğan, 25 yıl İstanbul Belediyesini, 21 yıldır da Türkiye'yi yönettiğini unutuyor!

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz bu yıl sonuna kadar deprem bölgesindeki konut ve altyapı inşaatları için 725 milyar TL harcanacağını açıkladı. Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan da 6,5 milyon konutu yeniden inşa veya dönüşüm yoluyla depreme dayanıklı hale getirerek sorunu çözeceklerini ifade etti. Bugüne kadar depreme karşı kentsel dönüşüm ve diğer çalışmalara muhalefetin engel olduğunu iddia eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, 1994'ten 2019'a kadar 25 yıl İstanbul Büyükşehir Belediyesini, 2002'den bu yana da 21 yıldır tek başına Türkiye'yi yönettiklerini unutarak, başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin deprem felaketine hazırlıklı hale getirilmesindeki ihmallerini görmezden geliyor.

17 Ağustos 1999 depreminden bu yana İstanbul ile ilgili tüm bilimsel araştırma ve uyarılara rağmen, belirlenen deprem toplanma alanları, yeşil alanlar, parklar, kıyıları rant hırsıyla yapılaşmaya açılırken, 100'den fazla gökdelen ve rezidans AKP döneminde inşa edilerek İstanbul betonlaştırıldı. İstanbul'da mezarlıklar dışında yeşil alan bırakmadıklarını, dikey mimariyle şehri betona boğduklarını, 'İstanbul'a ihanet ettiklerini' söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bizzat kendisidir. Daha geçen hafta İmar Planı değişikliğiyle, SİT derecesi düşürülen Marmara denizindeki adalarda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Adalar Belediyesini ve İBB'yi dışlayarak yaptığı imar değişiklikleriyle yerleşim ve yapılaşma iki katına çıkartıldı. Marmara'daki Prens ve Kaşık Adası'nda 16 bin olan yerleşim sayısı 32 bine yükseltildi. Bilim insanları Marmara Denzinde büyük deprem beklerken, iktidar hâlâ bu küçük adalarda yeşili yok edilip betonlaşma ve rant hesabında. Tıpkı Yassıada'nın denizin ortasında bir beton adasına dönüştürülmesi gibi.

2019'da yerel seçimi kaybedince Büyükşehir belediyelerinin imar yetkisinin büyük bölümünü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına aktaran yasa değişikliklerini yürürlüğe koyan, ardından Marmara Denzine kıyısı olan illerin kıyı yönetimi ve kıyı imar planları yetkisini de merkezi yönetime alan 21 yıllık iktidarın; İstanbul ve Türkiye genelinde depreme hazırlığı muhalefetin engellediğini söylemesi, çaresizlik ve akıl tutulmasıdır. 'Kanal İstanbul' için verimli tarım arazilerini el altından Katarlılara, zengin Araplara ve önceden bilgi sahibi olan iktidar

yakınlarına pazarladıktan sonra şimdi çıkıp, tüm sorumluluğu muhalefete yıkmaya çalışmak 21 yıllık beceriksizliğin itirafıdır.

Yıllardır kentsel dönüşüm adı altında İstanbul'un yağmalandığını söylememize karşı çıkan iktidar, Kanal İstanbul ile paralel boğaz inşa edip, iki yakada bir milyon nüfuslu iki şehir kurulacağını ilan ediyordu. İmar affı için 11 kez yasa çıkartan, imarsız yüz binlerce konutu, binayı para karşılığı yasallaştıran iktidar, sellerde ve depremlerde yaşanan tüm kayıpların vebalinden sorumludur. İsteddiği yasağı bir gecede TBMM'den geçiren Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AKP iktidarının aklı şimdi mi başına geldi? **İstanbul'a acil deprem yasası için niye 21 yıl beklediler?**

LOZAN VE MONTRÖ ANLAŞMALARINI HEDEF ALAN KRİTİK GELİŞMELER!

Ege ve Karadeniz'de son birkaç haftadır yaşananlar, Türkiye'yi baskılama stratejisinin yanında Lozan ve Montrö anlaşmalarını gevşetme, geçersiz kılma hamleleri olarak görülmelidir. Ukrayna'nın NATO'ya Karadeniz çağrısı, Ege'deki Yunan adalarına yeni ABD üsleri kurulması için çalışma başlatmak üzere ABD bütçe yasasına madde eklenmesi oldukça kritik gelişmelerdir!

Dedeoğaç'ta ABD'ye üs vererek Ege ve Akdeniz üzerinde kontrol zemini yaratan, Karadeniz'e süratle müdahale olanağı sunan Yunanistan, Türkiye kıyılarına yakın adaları ABD üslerine tahsis etme çabasına girişti. Geçen hafta ABD Kongresinin Demokrat Partili Temsilciler Meclisi Üyesi Grace Meng tarafından verilen 'Ege'deki Yunan adalarında yeni Amerikan üsleri kurulması için altyapı-planlama ve araştırma yapılmasına ilişkin' önerge kabul edilerek 2024 Savunma Bütçe Yasasına bir madde olarak eklendi. Yunan medyası bu gelişmeyi 'Boğazların ve Lozan anlaşmasının önemi kalmadı' manşetleriyle duyurdu. Ege'de Yunan adalarına kurulacak ABD üsleri ile Rusya'nın Akdeniz'e inişi ve uluslararası açık denizlere ulaşmasının zorlaşacağı, engelleneceği öne sürüldü. Yunanistan'a destek veren ABD ve batılı ülkeler, Lozan ve Montrö'yü esnetme, giderek kendi çıkarları lehine delme planını uyguluyorlar. Bu sene 100'üncü yılını dolduran Lozan Anlaşması'na göre Türkiye kıyılarına yakın Yunan adaları silahlandırılmaz. Asker ve üs bulundurulamaz. Yunanistan yıllardır bunu ihlal ettiği halde iktidar suskun kaldı. Açıklamalarla geçiştirmeye çalıştı. Hatta, Lozan anlaşması önemsizleştirilmeye çalışıldı.

Diğer yandan Ukrayna, bir süredir çatışmayı tüm Karadeniz'e yayma, Rusya'ya karşı cepheyi genişletme çabasına hız verdi. ABD, AB ve NATO'nun olağanüstü mali ve askeri desteğine, silah ve mühimmat yığınağına rağmen Ukrayna ordusu başlattığı karşı taarruzdan da sonuç alamadı. Almanya'nın verdiği Leopard ve ABD'nin verdiği Abrams tankları ve zırhlı araçlar Rusya tarafından tahrip edildi. Rusya donanmasına, limanlarına ve başkent Moskova'ya yapılan saldırılardan sonuç alınamadı. Ukrayna ordusunun cephede daha büyük sıkıntı ve kayıplar yaşaması ihtimali artarken, Ukrayna NATO'yu Karadeniz'e çekerek çatışmalara dahil etme planları yapıyor. Karadeniz'de tahıl taşıyan kargo gemilerine NATO'nun eşlik etmesinde ısrarcı olan Ukrayna, sonuç alamayınca NATO'yu müdahaleye 'mecbur bırakacak' hamle arayışlarına yöneldi. Savaşın başından beri boğazları tüm savaş gemilerine kapatan Türkiye üzerinde, ABD ve NATO'nun 'Montrö'yü batı lehine esnetme baskısı' söz konusu. Türkiye şu ana kadar bu konuda taviz vermedi, boğazların tarafsızlığını sürdürdü. Ukrayna, muhtemelen perde gerisinde ABD'nin yer aldığı olası bir oldu bitti ile Türkiye'yi zora sokabilecek hamleler yapabilir.

Gelinen noktada Montrö Boğazlar Sözleşmesi ve Lozan Barış Anlaşması'nın kadar hayati olduğu bir kez daha ortaya çıkarken, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) bildirisinde Lozan Anlaşması'nın önemine atıfta bulunularak, sonsuza kadar yaşatılacağı vurgulanması, umarım iktidarın yıllardır yaptığı yanlış fark edip hatadan döndüğünün ve **Lozan'ı, Montrö'yü delmek, yok etmek isteyenleri cesaretlendirmekten vazgeçtiğinin işaretidir.**

İNGİLİZ POLİSİ TÜRKİYE SINIRLARINDA GÖREV YAPACAK!

İngiltere Hükümeti, Türkiye ile mülteci akını ve kaçak göçün önlenmesi, insan kaçakçılığı şebekelerinin çökertilmesi alanında iş birliği anlaşması imzalandığını açıkladı. Anlaşma karşılığında Türkiye'ye parasal yardım yapılacağını belirtti. Emniyette İngiltere destekli özel bir ortak hareket birimi kurulacağını duyurdu.

AB ile 2016'daki Mülteci ve Geri Kabul Anlaşması'nın Türkiye'yi AB'nin göçmen deposuna dönüştürmesine karşılık, iktidarın şimdi de İngiltere ile kaçak göçmen, sınır güvenliği, İngiliz polisinden yardım ve İngiliz hükümetinden parasal destek için anlaşma imzaladığı ortaya çıktı. İngiliz medyası İngiliz polisinin Türkiye'de sınır güvenliği çalışmalarına katılarak Türk personeli eğittiğini, geçen yıl da bu konuda Türkiye'ye 3 milyon sterlin parasal yardım ve karşılıksız fon sağlandığını yazdı. İktidar bu haberleri yalanlamadı. İngiltere'nin 8 Ağustos'taki açıklamasını da üç gün sonra teyit etti. İngiltere İçişleri Bakanlığı ve Göçten Sorumlu Devlet

Bakanlığı resmi web sitelerinde anlaşmayı duyururken, iktidar bunu kamuoyundan gizledi. Londra'dan açıklama yapılınca, anlaşmayı duyurmaya mecbur kaldı. **Bu anlaşmanın en kısa sürede meclise sunulması gerekiyor.**

İngiltere ile yapılan anlaşmaya bakıldığında, sınır güvenliği ve insan kaçakçılığı konusunda deneyimli daha fazla sayıda İngiliz polisi Türkiye'de ve Türkiye sınırlarında görevlendirilerek, Türk personeli eğitecek, iş birliği yapılacak. Emniyet teşkilatında teçhizat, istihbarat, eğitim desteği vereceği 'Mükemmeliyet Merkezi Birimi' kurulacak. AB ile 3 milyar euro karşılığında yapılan anlaşmayla milyonlarca sığınmacının Türkiye'de tutulduğu, Türkiye'den giden kaçak göçmenlerin de geri alındığı anımsandığında, döviz bulmak için her kapıyı çalan iktidarın İngiltere'nin sınır bekçiliği için kaç sterline anlaştığını TBMM ve kamuoyuna açıklaması şart. İngiliz hükümetinin anlaşmanın 'Türkiye'den giden sığınmacıların iadesini kapsamadığını' duyurması en azından bir kazanım olarak görülebilir. Son bir aydan bu yana yeni İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın insan kaçakçılığı organize suç örgütlerine yönelik operasyonlarla ilgili sıkça açıklamalar yapması, İngiltere ile imzalanan anlaşma sonrası ortak operasyonların hızlandığını gösteriyor.

✓ Bu tabloya tersinden bakıldığında, 7 yıl görev yapan eski İçişleri Bakanı döneminde; Afganlar başta olmak üzere sınırlardan kitleler halinde rahatça geçişler yaşanırken, insan kaçakçılığı şebekeleriyle yıllardır gerekli mücadelenin yapılmadığı, kara para ve suç gelirlerinin aklanmasına göz yumulduğu akla geliyor.

Gelecek yıl seçime gidecek İngiltere'de Rishi Sunak Başbakanlığındaki Muhafazakâr Parti kabinesi, muhalefetteki İşçi Partisi tarafından sert şekilde eleştiriliyor. Başbakan Sunak, kaçak göç ve mülteci sorunu nedeniyle kamuoyu yoklamalarında oy kaybı yaşıyor.

Türkiye ile imzalanan anlaşma Sunak Hükümeti açısından hayati önemde. Anlaşıldığı kadarıyla iktidar; bu anlaşmayla işbirliği, istihbarat paylaşımı vb. adımlar dışında asıl tutarı açıklanmayan parasal destek karşılığında İngiltere'deki Sunak hükümetine '**destek eli ve can simidi**' uzatıyor.

RÜZGARA KARŞI TÜKÜREN HÜKÜMET

"Fırtına doğa şartlarının bir sonucudur. Akıl ise hava fırtına toplarken onu görmek ve tedbir almak için bize verilmiş bir armağandır" diyor yazar... Devlet yönetmeye talip olanlar da, sorunları önceden görmek ve tedbir almak için, akıllarını kullanabildikleri ölçüde, milletimizin refahını artırabilirler. Bugün ülkemizde, yaklaşan fırtınalara karşı zamanında önlem almayan, bırakın önlem almayı, rüzgara karşı tüküren, "Vatandaşım" değil, "yandaşım" diyen bir hükümet işbaşındadır. Bu yüzden de, dünyada yağmur yağıyor, bizde sel oluyor, dünyada güneş çıkıyor, bizde çöl oluyor. Fatura her zaman dar ve sabit gelirli yurttaşlarımıza kesiliyor. Bunlar, bu hükümet vatandaşımıza aşağı mahallede talkını veriyor, kendileri, yukarı mahallede yandaşlarıyla birlikte salkımı yutuyor.

Tüm Hataların Faturası Millete

Bundan 12 yıl önce hükümet, bölgenin barış yanlısı güvenilir ülkesi olmak yerine, Emevi Camii'nde namaz kılma hevesiyle, Suriye'deki iç savaşa taraf oldu. Yaptıkları hatanın bedelini, ülkenin sırtına binen milyonlarca sığınmacı, milletin sırtına binen on milyarlarca dolarlık faturayla ödedik. Bundan 10 yıl önce, Amerikan Merkez Bankası dolar basmayı yavaşlatacağını açıkladı. Hükümet bunu öngöremedi. Ekonomiyi tahkim etmedi. Türkiye ekonomisi türbülansa girdi ve dünyada en kırılgan ekonomiler listesinde ilk beşe yerleşti. Millet bunun faturasını işsizlik ve hayat pahalılığı olarak ödüyor. Bugün hala daha ödüyor. Bundan 2 yıl önce, Rusya Ukrayna'ya saldırdı. Dünyada gıda fiyatları sıçradı, sonra yüzde 22 oranında hemen ardından düştü. Bizde ise dünyada fiyatlar düşerken gıda fiyatları yüzde 94 arttı. Hükümet tarımda yıllardır, "Üretimi bırak, ithalata bak" stratejisi izlemişti. Bunun faturası yine bizim vatandaşımıza çıktı, çıkıyor.

Dünyada Düşüyor, Bizde Artıyor

Bundan 1 yıl önce, geçtiğimiz yılın Haziran ayında, dünyada petrolün varili 100 dolara yükseldi. Bugün ise 86 dolara kadar düştü. Yani dünyada ham petrol fiyatları son bir yılda yüzde 13 geriledi. Bizde ise mazotun pompa fiyatı seçimden sonraki 3 ayda yüzde 106 arttı. Dünyada fiyatlar azalıyor, bizde artıyor. Bizde işler dünyadakinin tersine giderken, hükümetin başı, "Dışarıda da böyle, biz ne yapalım" diye bahaneler üretiyor. "Bize dışarıdan saldıranlar var, bizi çekemeyenler var" demeye devam ediyor. Millete yalan söylemeyi sürdürüyor.

Faiz Aynı Yere Döndü, Elde Enflasyon Kaldı

2021'in Ağustos ayında, Erdoğan, "Bundan böyle enflasyonun daha yukarı çıkması mümkün değil, zira faiz oranlarında düşüşe geçiyoruz" demişti. Talimatla başlayan faiz indiriminin sonunda enflasyon azdı. Faizlerde başladığı yere geri döndü. Elimizde kala kala rekorlar kıran enflasyon kaldı. Erdoğan'ın söyledikleri yine yalan

çıktı. Erdoğan 2022 yılının sonunda da; “Herkes enflasyon hesabını 2023’te yüzde 20’ler seviyesine göre yapsın” dedi. ABD’den ithal ettiği Merkez Bankası Başkanı geçtiğimiz ay, bu yılın sonunda enflasyonun yüzde 58 olacağını ilan ediverdi. Erdoğan’ın sözleri bir kere daha yalan çıktı.

Söyledikleri Yalan Oldu

Bunların hiçbir dediklerine inanılmayacağı, söylediklerine güvenilmeyeceği artık ortada... “Dolar alan yaya kalır” dediler, almayan yaya kaldı. “Dış ticaret açığı kapanacak” dediler, açık katlandı. “Cari açık düşecek” dediler, rekor kırdı. Erdoğan daha geçen hafta, “Asla ödün vermediğimiz iki husus vardır. Bunlardan biri istihdamdır, diğeri büyümedir” dedi. Ertesinde TÜİK işsizlik rakamlarını açıkladı. Gerçek işsiz sayısı bir ayda 660 bin kişi arttı. 9 milyonun üzerine çıktı. Ülkemizdeki işsiz sayısı yeryüzündeki 100 ülkenin nüfusunu aştı. Bu söylediği de yalan oldu. Erdoğan seçimden önce “Ekonomi iyi, şahlaniyoruz” diyordu. Seçimi kazanmak içinde, daha önce “Seçim kaybedeceğimi bilsem de yapmam” dediği ne varsa yaptı. Yetmedi, milletin dövizlerini har vurdu harman savurdu. Kazanın dibini deldi, ülke dövizsiz kaldı. Sonunda ekonominin sağlam olduğu da yalan çıktı.

Körfez Şeyhlerinin Eteklerine Sarıldılar

Ekonominin altını üstüne getiren Erdoğan seçimden sonra vitrine bazı isimler koyarak, sebep olduğu ağır güven bunalımını aşabileceğini, ülkeye para getirebileceğini, yaklaşan yerel yönetim seçimlerine kadar işi idare edebileceğini düşündü. Ama uluslararası piyasalar Erdoğan’ın vitrinine aldanmadı. Yaparız dediklerine kanmadı yapmadıkları için. Çaresizlik içinde bir zamanlar hain ilan ettikleri, katil dedikleri, küfür ettikleri Körfez krallarının, prenslerinin, emirlerinin, şeyhlerinin, koşa koşa yanlarına gittiler eteklerine sarıldılar, önlerinde el pençe divan durdular. Bir zamanlar darbeci dedikleri Arap liderleriyle, sarmaş dolaş oldular. Elde kalan kamu şirketlerini, Belçika’nın yüzölçümünden büyük topraklarımızı, onlara satmayı önerdiler. Ama yine onları kandıramadılar.

Hazinenin Nakit Açığı %1066 Arttı

Dışarıdan parayı bulamayınca, faturayı millete kestiler. KDV’yi, ÖTV’yi, harçları ve diğer vergileri olağanüstü artırdılar. Yetmedi bir aldıkları MTV’yi bir daha almaya kalktılar. Anayasayı hiçe saydılar. Seçime kadar tuttıkları dövizini saldılar. Paramızı pul ettiler. Şimdi çarşı pazar yangın yeri. Pazarcının başı mal satarken önde ama hükümet orali değil. Çorlu’da pazarcılar, İstanbul Bayrampaşa halinden meyve sebze, bedava bile alsalar, yükleme ve taşıma masrafları nedeniyle, kilosunu 5 liradan satmak zorunda olduklarını söylüyorlar. Yine mazot böyle giderse, bunun katlanmasından da korktuklarını ifade ediyorlar. Okul servisçilerinin ise kendilerinin masraflarının, velilerin servis ücretlerinin altından nasıl kalkacağı endişesi sarmış okul servisçilerini. Milletin sırtına bindirilen bunca yüke rağmen Hazine’nin nakit açığı ilk 7 ayda önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1066 arttı. Yani 11 kat. Hatta 12 kat. 434 milyar lirayı aştı.

2,5 Ay Geçti Ortada Zamdan Başka Bir Şey Yok

Hazine’de yok, elde yok, avuçta yok, Merkez Bankası’nın kasasında döviz yok. Yapılması gereken belli. Enflasyonu düşüreceksiniz. Milleti ferahlatacaksınız. Bunun için de güçlü çapaları olan, takvime bağlanmış, hesap vermeyi öngören, güçlü bir program yapacaksınız. Ama ortada sarayın böyle bir iradesi de yok. Görünen o ki vitrine konan isimlerin böyle bir hazırlığı da yok. Mayıs’ta seçimler yapıldı. Haziran geçti, Temmuz geçti. Ağustos’un ortasına geldik. Hala ortada zamlardan başka hiçbir şey yok. Biz MYK’ımızda bu konularda alınacak önlemleri tartışırken hükümet tarafında, bir program yok, bir eylem planı yok. Kendilerinden önceki hükümetler, ekonominin böyle sıkıntılı dönemlerinde işbaşına geldiklerinde, ellerinde ilk 100 günde, ilk 6 ayda, ilk bir yılda yapılacakların olduğu bir eylem planı olurdu. Anlaşılan, AK Parti kadroları böyle bir planı programı hazırlamayı akıllarından bile geçirmemişler. Bari zahmet etselerdi de Millet İttifakı’nın hazırladığı Ortak Politikalar Mutabakat Metnine ve diğer belgelere bir baksalardı.

Madem Bir Şey Yapmayacaksınız, Neden O Koltuklarda Oturuyorsunuz

Hazırlıksız olunca, enflasyonla mücadelede yelkenler indi. Tek haneli enflasyon sözleri de rafa kalktı. “Türkiye’nin Dinamik optimizasyon problemini çözmeye, Sarayda oturan en büyük kısıttan başlayamayacağını” anlayan, Merkez Bankası Başkanı ilk havlu atan oldu. Enflasyon hedefini yüzde 58’e çekerek, zam zulüm siyasetine yol verdi. 2025 dahil çift haneli enflasyon vadetti. Vitrinin bir diğer ismi, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de kapalı toplantılarda, “Ekonomide olumlu gelişmeleri 2025’te de değil, ancak 2026’da görebiliriz” dediği dışarıya sızdı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, dışarıda pazar arayışlarının öneminden dem vuruyor bugünlerde. Yani açıkça, “Pahalılıkta millet bir şey alamaz hale gelecek hazır olun, şirketlere söylüyor bunu. Şirketler hazır olsun, ürettikleri ne varsa dışarı satmaya hazırlansınlar” diyor. Biz de soruyoruz, “Madem bu arşa yükselen fiyatları, azan enflasyonu, milleti perişan eden hayat pahalılığını sadece

oturup izleyecektiniz, o zaman o koltuklara neden oturdunuz? Hiçbir şey yapmayacaksınız, neden o koltukları işgal ediyorsunuz?”

Seçim Döneminde Verdikleri Sözlerin Üstüne Yattılar

Yalan rüzgarı devam ediyor. Seçim döneminde verdikleri tüm sözlerin üstüne yattılar. “Emekli aylıklarında kademeli artış” dediler. Şimdi oralı bile değiller. Erdoğan, seyyanen diyerek, kök aylık diyerek milyonlarca emekliye yılın ikinci yarısı için yüzde 25 artışı bile vermedi. Yeni Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ekim’de çalışmaya başlayacaklarını söylüyor. Ekim’de çalışmaya başlarsa sonuç ne zaman çıkar onu da Allah bilir. Ama şurası belli, Badel Harabül Basra... Basra harap olduktan, emekli hayat pahalılığının altında ezim ezim ezildikten sonra... Esnaf hala kendilerine verilen prim ödeme gün sayısının düşürülmesi sözünün tutulmasını bekliyor. Seçim döneminde en önemli vaatlerinden biri, bizden kopyaladıkları, liyakatin esas olması, mülakatın kaldırılmasıydı. Seçim bitti, şimdi bu sözler unutuldu. Mülakatla, “Hamil-i kart yakınımıdır” notlarıyla kamuya alımlar son hızla devam ediyor. Daha iki gün önce Erdoğan 145 makama atama yapıyor. Bütün koltuklar, partisinden aday ya da aday adayı olup seçilemeyenlerle, çocuklarının yöneticisi olduğu vakıfların yönetiminden gelenlerle, saray danışmanlarıyla, eş, dost akrabayla hınca hınc dolduruluyor.

Saray Çiftçiyi Duymuyor

Dertleri bunların millet değil, dertleri bunların yandaş. Bunlar milleti görmüyor, sesini duymuyorlar. Saray fındık üreticisinin sesini duymuyor. Genel Başkanımız “Fındığın kilosuna en az 4 dolar verin” dedi. Onlar 3 doları bile çok gördüler. Giresun’da hayal kırıklığına uğrayan üretici fındık ocaklarını baltayla doğrayarak isyan ediyor. Ama öbür tarafta yeni Tarım Bakanı fındık fiyatından üreticinin nasıl memnun olduğunu ballandıra ballandıra anlatıyor. Hükümet buğday üreticisinin de sesini duymadı. Genel Başkanımızın prim dahil 13 lira önerdiği buğday için vere vere 9 lira 25 kuruş verdiler. Bu da 1 liralık prim dahil. Ama ofis buğday almıyor. Alsa da ödemeyi aylar sonra yapıyor. Bir liralık teşvik primi ise bir başka bahara kaldı deniyor. Üreticiyi tüccarın kucağına itiyorlar. Trakya’da büyük bir kuraklık yaşanıyor. Çiftçi “bu bir afet” diye bağıyor, onu da duymuyorlar. Ayçiçek boylanmamış, yumruk kadar baş vermiş. Bu yıl doğru dürüst bir ürün çıkmayacak. Rekolte kaybı çok büyük olacak. Trakya vekilleri olarak bir kanun teklifi verdik. “Bölge afet bölgesi ilan edilmeli, çiftçinin borçları sıfır faizle ertelenmeli, zararları sigortadan karşılanmalı” dedik. Hükümet duymuyor, duymazdan geliyor. Ama Ziraat Odası Başkanı orada kuraklıkla ilgili incelemeler yapmak için.

Enflasyon %33, Memura Teklif %14+9

Diğer taraftan, hükümet bugün de önümüzdeki iki yıl için memur ve emeklisine zam teklifini sundu. Hükümet memura ilk 6 ay için yüzde 14, ikinci 6 ay için yüzde 9 teklif etti. Peki daha bundan bir hafta önce Merkez Bankası Başkanı ya da 10 gün önce 2024 enflasyonu yüzde 33 olacak dememiş miydi? Buradan bir kere daha söylüyorum. Bunlarda ne insaf ne de izan kalmış. Enflasyon farkı vereceklermiş. Enflasyon farkı vereceğine hedeflediğin enflasyona göre maaşı ver, aylığı ver.

Açlık, Yokluk Evlatlarımızın Gelişimini Etkiliyor

Depremzedelerin de sesleri duyulmaz oldu. İnsanlar yakınlarının naaşını bulmak için hala bir umut beklerken, bu hükümet depremzedeleri icra yoluyla yurttardan çıkartıyor. Sonra da utanmadan sıkılmadan muhalefete laf söylüyorlar. Çalışanların sesini de duymuyorlar. Bu yılda mevsimlik tarım işçilerinin dramı devam ediyor. Oradan oraya, servislerle, kamyonlarla, bazen de traktör kasalarıyla taşınırken emekçiler yaralanıyor, hayatlarını yitiriyorlar. Hükümet hala bunları seyrediyor. Hayat pahalılığı altında ezilen milletin sesini duymuyorlar. Artık memlekette patronlar bile artan gıda enflasyonuna isyan eder hale geldi. Çocuklarımız yeterli beslenemiyor. Fiziksel ve zihinsel gelişimleri olumsuz etkileniyor. Saray yandaşlarının evlatları semiriyor, bu toprakların evlatları bodur kalıyor. Her 100 çocukta 15’i kısa bir metni okuyup anlayamıyor. Yine devletten destek almadan elektrik faturasını ödeyemeyen hane sayısı, 2022 yılında 3 milyon 691 bine ulaşmıştı. Bu yılın ilk yarısında bu 4 milyon 140 bini aştı. İşte bunlar cumhuriyetin ikinci Yüzyılının inşasına hükümetin büyük bir ekonomik soykırımla, milleti yoksulluğa mahkum ederek başladığını ortaya koyuyor.

Türkiye’yi Kim Yönetiyor

Hükümet sıfırı tüketince, Avrupa’nın sığınmacı gettosu olma projesine hız verdi. Seçimden birkaç gün sonra, Macaristan Başbakanı Orban; “Erdoğan’a sadece iyi şanslar dilemedim, ayrıca çok fazla dua da ettim. Eğer kazanmasaydı bu bir trajedi olurdu. Bir, iki, üç milyon mülteci bu yaz bitmeden Macaristan’ın sınırına gelirdi” demişti. Sadece Macaristan değil, Avrupa’da Erdoğan’la Geri Kabul Anlaşması imzalayan devletler Erdoğan’ın kazanması için dua ettiler. Biz seçimde sadece hükümetle değil, AK Parti kadrolarıyla değil bir de bu ülkelerle mücadele ettik. Genel Başkanımız, geçtiğimiz hafta hepimizin İngiliz basınından öğrendiği bir gelişmeyi

gündeme taşıdı. Bu bizim basınımızda yer almadı İngiliz basınının gündeminde yer aldı. Türkiye ile İngiltere arasında, “İnsan kaçakçılığı yapan şebekeleri engelleme ve çökertme” anlaşması yapılmış. Mükemmeliyet Merkezi adı altında “Kaçak göçle mücadele hedefli” bir birimde oluşturulmuş ortak. İngiltere’ye yönelik göçmen geçişlerini durdurmak için Göçten Sorumlu İngiliz Bakan’ın ifadesine göre Türkiye’ye hükümete maddi destek de verilecekti. Yani İngilizler, sığınmacılar kendi ülkelerine gelmesin diye Türkiye’nin sistemine açıkça müdahale edecekmiş. İngiliz basını ayrıca, AB ile yapılan geri kabul anlaşmasının benzerinin Türkiye- İngiltere arasında yapılmasının da gündeme geleceğini yazmış. Buradan Genel Başkanımızın sorusunu bir kere daha tekrarlayalım: Başka ülkelere, Türkiye’nin iç işleyişine müdahale hakkını nasıl verirsiniz? Gerçekten de “Türkiye’yi kim yönetiyor?”

Bahçeli’ye Sorular

Başka ülkelerden gelenler ülkemize yığılacak ama gençlerimiz artık geleceklerini bu ülkede görmeyecek. Yurt dışına gidebilmek için fırsat kollayacaklar. Yetişmiş insan gücümüz ülkeyi terk ediyor. Bu yılın ilk 6 ayında yurt dışına gitmek için başvuran hekim sayısı 1.400. Son birkaç yılda, başka ülkelere giden akademisyen sayısı 12 bini geçmiş. Yerli ve milli beşeri sermayemizi yitiriyoruz. Sadece Almanya’ya olan iltica başvurusu sayısı son bir yılda yüzde 203 artmış. Suriye ve Afganistan’la birlikte, bu ülkeye en çok iltica talebi yapan üç ülkeden biriyiz. Bu hükümet, başka ülkelerin vatandaşlarına kollarını açtı. Hırlı mı hırsız mı bakmadan sınırdan alıp şehirlere yığıldı. Kendi ülkemizin yetişmiş evlatlarını “Giderlerse gitsinler” diye arkalarından tef çalarak başka ülkelere kaçırdı. “Keşke Yunan kazansaydı” diyen fesli meczuptan tarih, “Hatay’ın çoğunluğu Arap” diyen, Hatay’ın Türkiye topraklarına katılmasından rahatsız olan devlet memurundan dini öğrenmeye kalkanlar utanıp sıkılmadan yerlilikten, millilikten bahsediyorlar. Biz buradan Sayın Bahçeli’ye açıkça soruyoruz. Hatay’ın Türk toprağı olmasından siz de rahatsız mısınız? Bu memur hakkında ortağınızla birlikte ne yapmayı düşünüyorsunuz? Buna bir yanıt bekliyoruz.

Sokaklar Vahşi Batı’ya Döndü, Hükümet Gazetecileri Hapse Atmanın Peşinde

Bu düzen, gözleri olup görmeyenlerin kulakları olup duymayanların dilleri olup hakkı söylemeyenlerin kalbi mühürlülerin düzeni. Ve bu adaletsiz düzenin müellifleri, bu haksızlıklar, bu adaletsizlikler, bu ekonomik yıkım konuşulmasın diye, hukuksuzluğun ve baskının dozunu her geçen gün artırıyorlar. 85 milyon nüfuslu ülkemizde, 4 milyon ruhsatlı, 36 milyon ruhsatsız silah var. Ülkenin her yerinde silahlar patlıyor. Sokaklar vahşi batıya döndü. Limanlar uyuşturucu istasyonu oldu. Ve hükümet bunlarla uğraşacağına, vatandaşına güvenli bir hayat sağlamak için işini yapacağına, Akbelen’de seyyar tuvaletin önüne kalkanlı jandarma barikatı kurmakla meşgul. Ekranları karartmakla, Gazeteci Merdan Yanardağ’ı içeride tutmak için yollar bulmakla Gazeteci Barış Pehlivan’ı hapse atmak için hukuku eğip bükmeyle meşgul. Sinan Ateş cinayetinin siyasi yönü üzerine giden savcılar görevden almakla meşgul, değiştirmekle meşgul.

Bursa Gençlik Kolları Başkanımızı Lince Kalkanlar, Haddinizi Bilin

İstanbul’da kaymakamlık, örgütümüzün Muazzam sergilerini durdurmaya çalışmakla, Bursa’da valilik, Nilüfer Belediyemizin müzik festivalinde kimin ne yiyip içeceğine, kimin nerede kalacağına karışmakla meşgul. Tabi bu yapılmış belediyemizde bu müdahaleleri kabul etmiyor. Bursa İl Gençlik Kolları Başkanımız da; “Biz gençler olarak birbirimizin yaşam biçimine ve dünya görüşüne saygılıyız. Maalesef makam sahibi bazı büyüklerimizin bu konuda çok büyük problemleri var” diyor. Vay sen misin bunu diyen! Yandaş medya İl Başkanımız Elif Nur Yamak’ı, başörtüsü üzerinden linç etmeye kalkıyor. Bence bir genç hakkında bunları yazanlar, burunlarına çok pudra şekeri çekmişler. Kendinize gelin, haddinizi bilin.

Yaşadıklarımız, Sağlam Durmazsak Yaşayacaklarımızın Fragmanı

Haksız, hukuksuz, adaletsiz bir seçim geçirdik. Bir tek devletin tüm gücünü pervasızca kullanan, sahte videolarla, sahtekarlık yapan, yalan söyleyen bir kadroya karşı değil, Erdoğan hükümetinin sürmesinden medet uman diğer devletlere karşı da mücadele verdik. Genel seçimden önce tüm tuşlara basıldı. Yerel seçimlerden önce de artık elde kalan ne varsa sonuna kadar kullanılacak. Mayıs seçiminden sonra yaşadıklarımız, yerel seçimlerde sağlam durmazsak yaşayacaklarımızın sadece fragmanıdır.

Mücadeleyi 4 Koldan Sürdürüyoruz

Biz bir yandan bu hükümetin yanlışlarıyla mücadeleyi sürdürüyoruz. Gençlerimiz döviz garantili ballı projelere karşı sahada, kadın kollarımız “Pazar Yeri Yangın Yeri” projesiyle, çarşıda pazarda vatandaşlarımızın yanında. Örgütlerimiz sahada. İstanbul örgütümüz, tüm engelleme çabalarına karşı Muazzam sergisiyle mahalle mahalle vatandaşlarla buluşuyor. Biz, “Bunca sorun ortada dururken millet iradesinin tecelligahı Meclis kapalı kalamaz” dedik. Hayat pahalılığına karşı çözümleri konuşup hayata geçirmek, Akbelen’deki orman kıyımını durdurmak için

Meclis'i iki defa olağanüstü toplantıya çağırıldı. Anayasa'ya aykırı olarak iki defa salınan MTV'nin iptali için de Anayasa Mahkemesi'ne başvurduk. Meclis kapalı diye biz boş durmuyoruz. Muhalefetteyiz diye iktidarla mücadeleden vazgeçmiyoruz. İllerimizde esnafımızla, çiftçimizle, emekçimiz-emeklimizle, vatandaşlarımızla birlikteyiz.

Partimizin Yenilenme Süreci İlerliyor

Bütün bu çalışmaların yanında, Partimizin yenilenme süreci de ilerliyor. İlçe Kongrelerimizi hızla tamamlıyoruz. İl kongrelerimizin ardından da kurultayımızı yapacağız. Kurultayımızı yapacak ve yenilenmenin heyecanı ile, yeni kadrolarla bugün başarıyla yönettiğimiz kentlerimize yerel seçimde yenilerini ekleyeceğiz. Sahada olacağız. Sokak sokak vatandaşlarımızla bir arada olacağız. En ücra köye kadar gideceğiz. Gidiyoruz gideceğiz. Çalınmadık kapı bırakmayacağız. Sosyal demokrat belediyeçilikle milletimize nasıl hizmetler götürdüğümüzü ve bundan sonra da hangi projelerle hemşerilerimizin yanında olacağımızı anlatacağız. Milletimizi yaklaşan felaketin ortasında yalnız bırakmayacağız. 25 milyon oyu, 30 milyona, 35 milyona çıkartacağız. Mayıs Genel Seçimleri ile başlayan seçim süreci, yerel yönetim seçimleriyle bitecek. Milletimiz Mayıs seçimlerinde ilk vizeyi verdi son icazeti ise bu seçimle verecek. İlk seçimin sonucunu ve faturasını hep birlikte yaşayarak gördük. Yerel seçimden sonra milletimizin daha beteri yaşaması için var gücümüzle sahada olacağız. Mahalli idare seçimlerinde tarih yazacağız. Bu gidişe dur diyeceğiz.